

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduskond
Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond

Raadiouudiste toimetamine
Eesti Raadio ja Kuku Raadio uudistetoimetuste näitel

Bakalaureusetöö (4AP)

Koostas: Ene Tulp
Juhendaja: Dotsent Halliki Harro-Loit

Tartu
2006

Sisukord

1	Sissejuhatus	4
2	Teoreetilised ja empiirilised lähtekohad	7
2.1	Raadiouudise temaatika käsitus varasemates Tartu Ülikoolis kirjutatud uurimistöodes	7
2.2	Raadiouudise keel ja nõuded sellele.....	8
2.3	Uudiste valik	11
2.4	Operatiivsed uudistekanalid	12
2.5	Uurimisküsimused.....	13
3	Valim	14
4	Meetodite kirjeldus.....	15
4.1	Etnograafiline vaatlus.....	15
4.1.1	Kodeerimisjuhend	16
4.1.2	Süvaintervjuud	16
4.1.3	Intervjuu teemad ja küsimused.....	17
4.2	Kvalitatiivne tekstianalüüs	19
5	Peamised uurimistulemused	20
5.1	Uudistekstide võrdlev analüüs	20
5.1.1	Kattuvad uudised Eesti Raadio ja Kuku Raadio saatepäeva kokkuvõttas uudistesaares- 20.04.06 kell 18.00	20
5.1.1.1	Hansapanga Tallinna kontori rööv (vt. Lisa 11.)	21
5.1.1.2	Euroopa Komisjoni dotatsioon Eestile tormikahjude hüvitamiseks (vt. Lisa 12)	23
5.1.1.3	Margus Hansoni kohtuotsus (vt Lisa 13.)	25
5.1.1.4	Eesti Raudtee problemaatika (vt Lisa 14.)	26
5.1.2	Kattuvad uudised Eesti Raadio ja Kuku Raadio saatepäeva kokkuvõttas uudistesaares- 21.04.06, kell 18.00	27
5.1.2.1	Hansapanga kontorit röövinud noormehed plaanisid röövi kaua ette	28
5.1.2.2	Kulupõletamise keeld	29
5.1.2.3	BRS-i ja Eesti Raudtee temaatika	30
5.1.3	Kuku Raadio ja Eesti Raadio ühiste uudiste võrdluse tulemused	31
5.2	Kokkuvõtte vaatluspäevadest	33
5.3	Kokkuvõtte intervjuudest	36
5.3.1	Intervjuud uudistetoimetuste juhtidega	36
5.3.2	Intervjuud lühiuudiste toimetajatega	37
6	Diskussioon	38
7	Kokkuvõtte	39
8	Summary	41
9	Lisad	44
9.1	Lisa 1.	44
9.2	Lisa 2.	52
9.3	Lisa 3.	55
9.4	Lisa 4.	59
9.5	Lisa 5.	61
9.6	Lisa 6.	69
9.7	Lisa 7.	72
9.8	Lisa 8.	75
9.9	Lisa 9. Eesti Raadio ja Kuku raadio uudispäev – 20.04.06.....	79
9.10	Lisa 10. Eesti Raadio ja Kuku Raadio uudispäev 21.04.06	87

9.11	Lisa 11.....	95
9.12	Lisa 12.....	97
9.13	Lisa 13.....	98
9.14	Lisa 14.....	100
9.15	Lisa 15.....	102
9.16	Lisa 16.....	105

1 Sissejuhatus

Raadiol on lähtuvalt tehnilistest eelistest kaua aega olnud võimalus paisata uudiseid eetrisse kiiremini kui näiteks televisioonil või kirjutaval meedial. „Kui juhtub õnnetus, siis tormavad kõik uudistekanalid korruga sündmuspaika. Ajalehe reporterid saavad küll kohe kätte sama info, mis teisedki, kuid nad peavad ootama järgmise väljaande ilmumiseni, enne kui info avaldatakse. Televisiooni reporteri jaoks on oluline visuaalne külge. Kui pilt pole piisavalt hea, siis ei ole see ka seda väärt, et ülejäänud programmi hetkeliselt katkestada. Samas raadioreporter, kelle töö on seotud vaid mikrofoniga võib minna eetrisse peaaegu hetkeliselt, andes kõige operatiivsemalt kuulajatele teada, mis on juhtunud.”(Itule & Andreson 1987: 8)

Lisaks mainitud kolmele meediakanalile on aga tänapäeva meediamaastikule lisandunud veel mitmeid võimalusi teabe edastamiseks ja vastuvõtmiseks. Üheks suuremaks mõjutajaks on siinkohal internet. Online ajakirjanduse arengut on võimalik täheldada alatest 1990. aastast, kui seati sisse esmane internetiühendus. Esimene interneti- väljaanne oli Eesti Päevalehe võrgulehekülge, mille avamise kuupäevaks on 28.11.1995 (Tähismaa, 2003)

Online uudised on kiireima uudiste edastaja koha hõivanud eelkõige viimaste aastate jooksul. Samuti ei saa tähelepanuta jätta ka uue põlvkonna mobiiltelefone, mis samuti võimaldavad suurte infohulkade edastamist ja seda otse inimeseni, kasutades „kanalit“ mis on suuremal osal inimestest pidevalt kaasas. Viimane ei ole küll praegusel hetkel veel nii laialt levinud.

See kõik muudab raadio rolli uudistekanalina. Mida rohkem erinevaid võimalusi, seda väiksem on tõenäosus, et just raadio on see kanal, mis suudab olulise teabe auditooriumini tuua kõige kiiremini.

Uudised on raadio programmi lahutamatu osa. Vastavalt seadusele (Ringhäälinguseaduse paragrahv 4.1) peab ringhäälinguorganisatsioon tagama oma saadete või programmi päevamahust vähemalt 5 protsenti tema enda poolt toodetud uudistesaadete edastamiseks. Uudised moodustavad ühe suurima osa ajakirjanduse sisust, samas hõivavad nad aga vaid väga väikese osa ringhäälingu eetriaegast (Bell 1991) Enamikes Eesti jaamades kestavad lühemad uudissaated vaid 3-5 minutit, pikemad saated umbkaudu 15-25 minutit.

„Võib öelda, et traditsiooniliselt uudised, mis näivad esmapilgul olevat kohalike ajakirjanike poolt kirjutatud ja nende poolt pealkirjastatud, sisaldavad tegelikkuses suurel määral materjali, mis nad on ümber kirjutanud (enamasti vaid väga väikeste muudatustega) pressiteadetest, mis on juba väärtustatud uudiste agentuuride poolt.“ (Bell 1991:17)

Isiklikust kogemusest tulenevalt püstitab käesoleva töö autor hüpoteesi, et selline olukord ei ole viimase 15 aasta jooksul väga oluliselt muutunud, pigem süvenenud. Raadiojaamad ei näi ka konkurentsist hoolimata panustavat uudiste tootmisesse. Originaaluudise tootmine nõuab rohkem ressursse, kui enamik raadiojaamu on valmis selleks eraldama. Sarnase tulemini jõudis ka Anker Brink Lund, kes viis 1999. aastal ühe nädala jooksul Taanis läbi uuringu uudiste allikatest ja uudiste arengust läbi erinevate kanalite ja päevade. Lund leidis, et suuremas enamikus toimetustest suunatakse töötajad kajastama uudiseid, mis on juba eelnevalt mõne teise kanali poolt väärtustatud- originaaluudiseid toodab vaid väike osa töötajaskonnast (Lund 2002)

Eelnevast tulenevalt on oluline analüüsida, kuidas raadiouudiseid kahes eesti peamises nn jutukanalis – Vikerraadios ja Kuku Raadios - toimetatakse ehk millesse raadiojaamad oma uudisteprogrammi luues enam investeerivad:

Teabe ja sündmuste uudisväärtustamine (eelinformatsiooni sõelumine, reporteritöö)

Muude uudiseid tootvate ajakirjandusorganisatsioonide poolt väärtustatud uudiste raadio-päraseks töötlemine: a) keeleline toimetamine; b) lisateabe leidmine raadiole sobivas formaadis või vastavalt raadio vajadustele (intervjuud asjaosalistega, ajakohastamine)

Nende küsimuste uurimiseks viis töö autor läbi kahe raadiojaama uudiste tekstianalüüsi ning tegi vaatluse. Käesoleva töö maht ei ole võimaldanud teha süstemaatilist uudiste allikate analüüsi, mis eeldanuks kommneteeritud vaatluse läbiviimist. Seetõttu ei saa teha ka järeldusi n.ö. uudiste toiduahelate kohta (uudised ringlevad kanalist kanalis, toimub vaid nn ümberpakendamine). Esmane eesmärk on analüüsida seda, milline on teabe (või juba uudise formaadis esitatud tekstide) töötlemine raadiouudisteks. Kuivõrd on uudistesaadet vastavuses üldise ettekujutusega heast raadiouudisest ja kuivõrd on võimalik täheldada uudise toimetamist võrdluses teiste pidevas muutuses olevate uudiste kanalitega ehk *Online*-kanalitega.

Kuivõrd empiiriline materjal põhineb kahe raadiokanali uudistetoimetusel, on eesmärgiks ka püüda leida vastus küsimusele- millest sõltub uudiste kvaliteet ja operatiivsus raadios ja mida mõistavad uudistetoimetajad oma igapäevases töös mõiste „toimetamine” all. Samuti küsimus sellest, kas ja kuivõrd töötlemise käigus üldse operatiivsusele rõhku pannakse?

Asetades need käesoleva uurimistöö konkreetsed uurimisküsimused laiemasse ajakirjandus-uuringute konteksti, saame küsida: kas tänased raadiojaamad oma uudisteprogrammiga muudavad üldise uudistevoo mitmekesisemaks ja kui, siis kuidas?

Antud töö koosneb ideeliselt kahest suuremast osast- esimene osa annab ülevaate raadiouudise kui diskursuse konventsioonidest. Töö teine pool esitab tulemusi mõlema raadiokanali ühest päevast ja intervjuudest toimetajatega. Teine osa seob eetris olnud uudised reaalse situatsiooniga ning analüüsib valikuliselt mõlema raadiokanali eetris olnud uudiseid süvitsi, püüdes fikseerida uudisega enne eetrisse jõudmist tehtud töö. Teise osa aluseks on vaatlused Kuku Raadio ja Eesti Raadio uudistetoimetustes. Samuti intervjuud antud päevade uudistetoimetuse olulisemate isikudega ja kahe päeva uudiste salvestused mõlemas raadiojaamas.

Kui käesoleva töö autor alustas töö kirjutamist eesmärgiga analüüsida nimetatud kanaleid raadiospetsiifilisest vaatepunktist, siis töö uurimise ja andmete analüüsi käigus uurimisfookus mõnevõrra muutus- uurides raadiouudiste spetsiifikat, tekkis ka palju küsimusi toimetuse töökorraldusest üldisemalt ja seetõttu võttis uurija veidi tähelepanelikuma vaatluse alla ka organisatsioonide teadmusjuhtimise temaatika.

2 Teoreetilised ja empiirilised lähtekohad

Et analüüsida raadio uudist ja sellega tehtavat tööd, tuleb esialgu selgeks teha, mis üldse on raadio uudis. Teoreetilistest materjalidest leiab järgnevad raadiouudise tunnused: raadiouudist räägitakse; see on kohe ja nüüd; see on isiklik; seda kuuleb vaid korra; see on vaid hääl. (Loit 1997: 22) Loetletud tunnused annavad selge pildi, millistele kriteeriumidele peaks raadiouudis vastama, et olla selgesti mõistetav ja kuulajale mugavalt vastuvõetav. Raadiouudis peaks olema valdavalt olevikulises ajavormis, piisavalt selge lausestusega, et kuulajal ei tekiks soovi uudist tagasi kerida ja uuesti kuulata (mis loomulikult ei ole võimalik.) Samuti peab jälgima asjaolu, et kommunikatsioon toimub vaid auditiivselt ja edasi tuleb anda ka info, mis mõnel teisel juhul võiks kuulajani jõuda visuaalse või muude meeltega tajutava info abil.

Järgnevates peatükkides annab töö autor ülevaate sellest, milline peaks olema hea raadiouudis ja mida tuleks teha, et raadiouudis vastaks heale raadiouudisele esitatavatele nõuetele?

2.1 Raadiouudise temaatika käsitus varasemates Tartu Ülikoolis kirjutatud uurimistöodes

Raadio uudiseid ja raadiot on varasemalt uuritud pigem möödunud sajandi seitsmekümnendatel ja kaheksakümnendatel aastatel. Võib leida töid nii raadio uudistest kui ka teistest raadio žanritest põhjalikumalt. Peale aastat 2000 võib leida aga vaid üksikuid raadio-alaseid põhjalikumaid uurimistöid.

Raamatukogu andmete põhjal leidis käesoleva töö autor kuus raadio uudiste temaatikat käsitlevat tööd, mis pealkirja järgi hinnates võiks haakuda käesoleva tööga. Neist vanim pärit aastast 1963 ja kõige uuem aastast 1993. Paraku tuleb nentida, et paljude tööde eksemplarid ei ole praeguse seisuga raamatukogus kättesaadavad. Kuuest haakuvast tööst oli eksemplar olemas vaid kahel. Nendeks on Tiina Joosu kursusetöö „Nõuded raadiouudisele ning uudised Eesti Raadios ja „Raadio Tartus”” ning Ivar Trikkeli väitekiri „Raadiokommunikatsiooni spetsiifika, väljendusvahendid ja žanrid: väitekiri filoloogiakandidaadi teadusliku kraadi taotlemiseks.” Esimene neist töödest on kirjutatud aastal 1992, teine aga 1967. aastal.

Tööd, mille eksemplar puudub, on järgmised:

- Tarand, M (1963) Raadiožanrid ja spetsiifika
- Põldroos, H (1966) Päevauudised Eesti Raadio saatekavas
- Jõgi, A (1981) Uudised Eesti Raadios

- Joosu, T (1993) Päevalehe ja ringhäälingu uudiste võrdlev analüüs ajalehtede „Postimees” ja „Hommikuleht” ning „Eesti Raadio” ja lokaalraadio „Kuku” näitel

Nagu mainitud tööde puhul näha, on kõik tööd kirjutatud üsna kaua aega tagasi. Varasemate tööde refereerimisel tuleb silmas pidada eelkõige arvuti ja interneti arengut, millega seoses on paljuski muutunud ka operatiivsuse mõiste. Viimane on samuti muutnud tänapäeva uudistetoimetajate töö oluliselt lihtsamaks ja mugavamaks, mis võib ühe osana mõjutada ka uudiste kvaliteeti.

Uudiste temaatikat laiemalt on uuritud ka raadioga mitte seotud uurimistöodes. Käesoleva tööga haakub suuresti Dimitri Vassiljevi 2004. aastal kirjutatud uurimistöo vene keelse Aktuaalse Kaamera uudistest ja operatiivsusest. Vassiljevi rõhuasetus on käesolevast tööst küll mõnevõrra erinev ja keskendub pigem vene keelse Aktuaalse Kaamera teemade valiku küsimusele, samuti on televisiooni uudiste puhul aspekte, mis raadio puhul rolli ei mängi, kuid peamised nõuded ja eeldused on nii televisiooni kui raadio uudiste valiku puhul siiski sarnased.

2.2 Raadiouudise keel ja nõuded sellele

E. Farmann ja P. Kramhoft on raamatus „Raadioajakirjandus” öelnud, et raadio on küll kõige kiirem kanal uudiste edastamiseks, kuid kiirusel on tihti ka puudusi. Puuduseid peaks aitama kompenseerida uudismaterjali professionaalse ja teadliku töötlemisega. „Asjatundmatult vahendatud raadiouudised on kaheldava väärtusega üritus” (Farmann & Kramhoft 1997:82)

Suurim probleem raadiouudiste puhul just arusaadavus- et uudiste keel ei oleks liialt raske, materjal liialt pikk ja keerukas. Seetõttu ei saa ka raadiouudis sisaldada nii palju materjali kui näiteks ajalehe uudis. (Farmann&Kramhoft, Trikkel)

Raadio on auditiiivne kanal. Sellest tulenevalt on keelekasutus spetsiifiline ja peab arvestama suulise suhtluse eripära. Raadio keel on omamoodi kombineeritud süsteem kirjaliku ja suulise keele vahel. Raadiouudiseid küll kirjutatakse, kuid samas esitatakse neid suuliselt, mis seab keelele teatud vastuvõtja poolsed nõuded.

Tiit Hennoste toob välja D. Biberi väite inglise keele kohta kus viimane ütleb, et ettevalmistatud raadiouudised on sarnased kirjaliku registriga, kuhu kuuluvad ka kirjalikud meediatekstid ja populaarteadus (Hennoste 2000:1136) Käesoleva töö autori hinnangul valitseb sama seis suuresti ka eesti keele puhul.

Raadiouudised on varasemalt paberile kirja pandud ja suuliseks kõneks muutuvad nad vaid seetõttu, et nad loetakse raadioetri vahendusel kuulajatele ette. Raadiouudised ei ole selles

suhtes mingilgi määral sarnased spontaanse kõnega, mis sünnib sel hetkel kui inimene rääkima hakkab. Samas peab see keel kergema mõistetavuse huvides järgima just kõnekeelsuse tunnuseid.

Raadiokeel erineb loomulikust kõnesituatsioonist ka selle poolest, et reeglina puudub vahetu reageering kuulaja poolt. Hennoste toob välja, et „...kirjutaja ja tema lugeja on üldjuhul eraldatud ajas ja ruumis ning kirjutajal ei ole tihti üldse mingit piisavat konkreetset teadmist, kes ta lugeja on.” (Hennoste 2000: 1139) Käesoleva töö autori hinnangul valitseb sama situatsioon ka raadiouudiste toimetaja ja tema kuulaja vahel- puudub vahetu võimalus hinnata teksti mõju kuulajale. Uudistetoimetaja võib seda vaid n-ö ette kujutada ja hinnata eelneva kogemuse põhjal või lähtuvalt enda ja oma lähikondsete arvamusest.

Hennoste toob välja kõne ja kirja kui meediumide vahe. Antud erinevused on raadiokeele seisukohast ehk kõige olulisemad ja mängivad ka käesoleva töö kontekstis suurimat rolli. Samuti ühilduvad antud alapunktid väga suurel osal teiste suulise meediateksti teoreetikute põhiseisukohtadega.

Hennoste järgi on kõne ja kirja eristavad jooned järgmised:

- 1) kõne on tagasikerimatu, s.t kuulaja ei saa kõnet tagasi kerida ja mitu korda kuulata, vaid peab ühekordsel kuulamisel jutust aru saama. See tähendab, et olenemata sellest, kas ja kui palju on kõneleja oma juttu ette valmistanud, peab ta ehitama oma teksti nii, et kõne oleks ühekordsel kuulamisel mõistetav;
- 2) kõne on kustutamatu. See tähendab, et kõik, mis on välja öeldud, jõuab kuulajani. Kõneleja ei saa oma teksti maha tõmmata. Ta saab ainult anda oma muudatused ja parandused hiljem lisaks, nii et kuulajani jõuavad üksteise järel nii vana kui uus variant ning ta peab vana ise maha tõmbama;
- 3) kõne on lineaarne. See tähendab, et kuulaja saab teksti segmenthaaval, sõna sõna järel. Lugeja võib haarata kogu lause korraga ja vajaduse korral siduda pilguga ka leheküljel üksteisest kaugel asuvaid osi. Kuulaja seda teha ei saa. Ja see tähendab ka, et kõneleja ei saa tekstile vahele kirjutada. Ta saab ainult anda kõne lineaarses voolus oma muudatused ja parandused hiljem ning kuulaja peab need ise vajalikku kohta paigutama. Teatud mõttes võime niisiis öelda, et kõneledes jõuab kuulajani mustand, kuid see on organiseeritud teisiti kui kirjateksti mustand;
- 4) kõne on seotud inimese mälu ja hingamisega, kiri fikseeritakse väljaspool inimest ja tema tegemise rütmi määrab tegelikult meie suva. Nii kõneleja kui kuulaja töötlevad

teksti mälus. See tähendab aga, et teksti tegemine on seotud lühimälu mahuga, mis on klassikaliste arvutuste järgi 7+/- 2 tükki. Praktikas tähendab see, et kõnet tuleb toota nii pikkade ütlustena, et nad üldjuhul mahuksid nendesse piiridesse ja et needsamad üksused oleksid ühtlasi kuulajale sobivad korraga interpreteerimiseks. Kõneleja toodab ja kuulaja interpreteerib ühe sellise üksuse korraga ning kumbki neist ei saa luua pikki keerukaid sidemeid kaua aega tagasi kuulnud üksustega. Seega peab kõnetekst siduma üksteisele võimalikult kiiresti järgnevaid üksusi;

- 5) kõne on vokaalne-auditiivne, kiri visuaalne. See tähendab, et lisaks sõnadele saab kõnes kasutada ka muid vokaalseid vahendeid, mida meie häälduselundid kuuldavale toovad: pausid, intonatsioon, tempo, tämber, helikõrgus, häälotsused. Osa neist paikneb samas lineaarses jadas sõnadega (pausid, häälotsused), osa aga paralleelselt, s.t nad on sõnade, silpide, häälikute, lausungite omadused (intonatsioon, rõhud). Osa aga on inimese omadused, mis ei olene konkreetsest lausest või sõnast, vaid situatsioonist üldisemalt või on samale inimesele pidevamalt omased (tempo, häälekõrgus, tämber jms). Ja samas ei saa me kõneledes kasutada selliseid vahendeid, millel puudub vokaalne, hääldatav kuju (punkt, koma, küsimärk). Seega, esiteks käib kõneledes paralleelselt mitu eri infojada. Teiseks, vokaalsed lisavahendid ja visuaalsed lisavahendid pakuvad ja sunnivad peale erinevaid keelevõimalusi ning annavad erinevat informatsiooni. (Hennoste, Akadeemia 5/2000:1139-1140)

Eelnevale tuginedes saab välja tuua peamised nn. näpunäited, mida uudisteksti raadio uudiseks toimetamise puhul järgima peaks. Viimased sisalduvad ka Urmas Loidi koostatud kogumiku „Raadiouudis” esimese kogumiku (1998) lõpus välja toodud kiirnäpunäidetes:

- lause lühikeseks (umbes 7 sõna osalauses)
- väldi võõrsõnu
- tarbetud sõnad lausest välja
- ära alusta lauselühendiga
- ära alusta küsimusega
- ära alusta tsitaadiga
- ära alusta sõnaga „eile”
- ühte lausesse paiguta vaid üks fakt” (Loit 1998:50-51)

Küsimus kerkib siinkohal sellest, kuidas antud näpunäiteid kasutada? Allan Bell toob välja, et peamine tegevus, mida võis täheldada raadiouudiste toimetamise juures, tema 1977. aastal läbiviidud raadiourimuse juures, oli kustutamine. Mujalt pärit lauseid mitte ei kirjutata

ümber, vaid kustutatakse ära n-ö ebaolulised osad (Bell 1991) Samas muutub siinkohal oluliseks aga ka jälgida seda, et lause jääks peale kustutamiseid veel selgelt mõistetavaks.

Belli järgi on olemas kolm olulist omadust, mis määravad uudise väärtuse. Nendeks on Selgus, lühidus ja värvikus (Bell 1991:160)

2.3 Uudiste valik

„Kui juhtum on ise ootamatu, siis ei ole täielikult ootamatu see, millistest sündmustest saavad uudised. Sündmused, millest said uudised minevikus ja käesoleval ajal, on tegelikult ootuspärased ...üldiselt on need sündmused, milleks publik on ette valmistatud ...uudiseks saavad need juhtumid, mida kardetakse või loodetakse juhtuvat (Park, McQuail 2003:303)

Uudiste valikut ja ajakirjanduse Gatekeeperi rolli on uurinud paljud meediateoreetikud.

Lisaks eelpool nimetatule märgib näiteks Cook (1998), et konkreetsed otsused sündmuse uudisväärtuse kohta tehakse just lahutamatu igapäevastest tööruutiinidest. Galtung & Ruge (1965) arvates on uudiste valik aga suuremas osas ennustatav, kuna uudiste valik ja informatsiooni läbi minek on mõjutatud teatud tegurite poolt. Nad tõid välja kolm uudiste valikut mõjutavat gruppi: organisatsioonilised, žanriga seotud ja sotsiokultuurilised tegurid. Nad püstitasid hüpoteesi, et mida enam sündmused sobivad teatud organisatsiooniliste, samuti kultuuriliste või ideoloogiliste kriteeriumidega, seda tõenäolisemalt saavad need uudistesse (Vassiljev 2004:9-10)

Eelnev on kindlasti tugevalt seotud ka Robert Parki poolt kirja pandud uudise tunnustega. Park jõudis järeldusele, et uudis on: aktuaalne; mitte süstemaatiline; aeguv; uudise jaoks on tähtis sündmuse ebatavalisus või vähemalt ootamatus; uudise peamiseks eesmärgiks on juhtida tähelepanu ja suunata hoiakuid; uudis on etteaimatav (Park, McQuail 2003)

Üsna põhjalikult on uudiste valikut uurinud ka Shoemaker & Reese (1991) Nende järgi mõjutavad uudiste valikut erinevate tasandite tegurid. Nendeks tasanditeks on:

- individuaalne reporteri (toimetaja) tasand
- meediarutiinide tasand
- organisatsiooni tasand
- meediväline tasand
- ideoloogiline tasand

Individuaalne tasandi all mõistetakse meediatöötajate isiklike hoiakuid, mis sõltuvad sotsiaalsest päritolust, elukogemusest, silmaringist, haridusest, professionaalsest

ettevalmistusest (Vassiljev 2004.) Käesoleva töö autori hinnangul on töös läbi viidud analüüsi ja süvaintervjuude põhjal just individuaalne tasand see, mis raadiouudiste valiku puhul kõige suuremat rolli mängib.

Meedia tööruutine ning uudistevalikut mõjutab sageli ka teiste meediaorganisatsioonide töö. Kanalid kalduvad esialgse moodsuuna uudisväärtuse üle otsustamisel kasutama teisi kanaleid. Televisioon, raadio ja trükimeedia on üksteise jaoks pidevalt nii uudisteallikaks kui informatsiooni ja kommentaaride objektiks. Eestis sõltuvad paljud meediaorganisatsioonid oma töös ainsast suurest uudisteagentuurist Eestis- BNS-ist: suurem osa uudiseid on pärit just sealt (Vassiljev 2004:21) Käesoleva töö autori hinnangul jälgivad raadiojaamad väga tihedalt ka ajakirjandust ja uudiste valiku osas mängivad suures osas raadiokanalitest rolli ka ajalehtede *Online* versioonid.

Uudisteagentuuride olulise rolli toob välja ka Anker Brink Lundi artikkel „News Ecology and Media Society: Formative Views on the Production of News.“ Taanis 1999. aastal läbi viidud, ühe uudistenädala allikaid ja uudiste arenguid analüüsivas uurimuses toob ta välja fakti, millest saab tõmmata väga tugevaid paralleele Eesti olukorraga. Lundi väitel on Taani uudisteagentuur Ritzau võtmeaspektina uudiste väärtustamises. Kui uudis ei jõua Ritzausse siis on väga suur tõenäosus, et see ei jõua kuskile. Uurimus näitas, et kõige usaldusväärsem viis saavutada ürituse kajastamine erinevates uudistekanalites, oli saada uudis kohaliku uudisteagentuuri. (Lund 2002) Sarnane olukord valitseb käesoleva töö autori hinnangul ka Eestis suurt rolli mängiva uudisteagentuuri BNS puhul.

Samas on Lundi väitel suurimaks uudiste tootjaks siiski trükiajakirjandus. Raadio ja televisioon küll toodavad uudiseid, kuid nad sõltuvad väga suuresti trükiajakirjandusest. Seda eelkõige uudiste ideede ja esmaste allikate osas (Lund 2002.) Lund toob välja levinud tõsiasja, et kuna ressursse uudiste tootmiseks ei ole enamasti piisavalt, siis paljud toimetajad suunavad suurema osa töötajatest tegelema uudistega, mis on juba kaetud ka konkureerivate väljaannete poolt ja vaid väga väike osa tööjõust tegeleb originaaluudiste tootmisega.

2.4 Operatiivsed uudistekanalid

„Online tähendab jooksvalt reaajas sündivat ja tarbitavat ajakirjandust” (Tähismaa 2003:4)

Inno Tähismaa toob oma bakalaureusetöös välja tunnused, mis eristavad Online uudist klassikalisest uudisest. Nendeks on (Tähismaa, 2003:7):

- Edastamine reaajas

- Piiramata maht
- Multimeedia võimalused
- Paindlikud edastamisvõimalused
- Interaktiivsus

Ühe olulise punktina tuleb Tähismaa tööst välja tuua asjaolu, et paljud Online reporterid märkisid intervjuudes kvaliteedi vahet Online ja paberväljaande uudiste vahel, paberväljaande kasuks. Leitakse, et Online uudised ei ole väga usaldusväärsed. Lisaks kvaliteedi erinevustele tuli uurimusest välja ka asjaolu, et reeglina arvestatakse Online uudistetootmisel teistsuguseid uudisväärtuseid, kui paberväljaande puhul. Olulisemaks muutuvad kiirus ja lühidus, esile kerkivad vähene tasakaalustatus ja blufi võimalus ja pealiskaudsus. „Reporterid tegid madala kvaliteedi osas etteheiteid toimetajatele. Toimetajad omakorda märkisid raha puudust. (Tähismaa 2003: 33)

Ühe oma töö tulemusena toob Tähismaa välja ka asjaolu, et „Online uudised sisaldavad palju pressiteateid ja teistest Online kanalitest kokku „kühveldatud“ uudiseid, vähe originaaluudiseid, mis peaks olema Online kanali peamine väärtus” (Tähismaa 2003: 54)

Kui Tähismaa töö toob välja põhilise, mida Online portaalide ilmumine tähendab trükiajakirjandusele, siis olulised pidepunktid ringhäälingu seisukohast vaadatuna annab 2004 aastal James Glen Stovalli sulest ilmunud „Web Journalism. Practice and Promise of a New medium”. „Üks silmnähtavamaid muudatusi, mis interneti ajakirjandus ringhäälingu jaoks kaasa toob, on seotud püsivuse ja ligipääsetavusega” (Stowall 2004: 154) Nii audio kui video väljundiga uudistele loob webi keskkond võimaluse olla pidevalt taas kättesaadav. Samuti võimaldab antud keskkond teha pikemaid ja põhjalikumaid lugusid- aeg ei suru peale ja seega on võimalik teha ja öelda just nii palju kui vaja.

2.5 Uurimisküsimused

Lähtuvalt teoreetilistest materjalidest ja eelnevast ettekujutusest antud teemavaldkonna kohta, püstitas käesoleva töö autor järgnevad uurimisküsimused:

- Kui kiiresti ja kui põhjalikult suudavad raadiokanalid edasi anda infot ootamatute sündmuste kohta?
- Kuivõrd suudavad analüüsivad raadiokanalid päeva jooksul uudiseid täiendada ja edasi arendada?
- Kui palju üldse raadiojaamad loovad originaaluudiseid ja mil määral töötlevad juba muude ajakirjandusorganisatsioonide poolt uudisväärtustatud informatsiooni?
- Kuivõrd ja mis osas järgivad uudistetoimetajad raadiokeelele esitatavaid nõudeid?

- Kuivõrd järgivad uudistetoimetajad uudiste ettevalmistamisel raadiouudise spetsiifikast lähtuvaid aspekte?
- Millest lähtuvalt teevad uudistetoimetajad uudiste valiku?
- Kui palju ja mis osas sarnanevad uudised Online uudistega?
- Kas uudiste kvaliteet ja operatiivsus eetrisse andmisel sõltub uudistetoimetuse suurusest?
- Kuidas sõltub uudiste kvaliteet toimetuses töötavatest inimestest ja nende staažist?
- Kuivõrd tänapäeval raadiouudised on säilitanud operatiivsuse põhifunktsioonina?

3 Valim

Käesoleva töö valimi moodustavad kahe üleestilise levikuga radiojaama uudistetoimetused. Töö autor viibis Kuku Raadio studios kuupäeval 20.04.06 ning Eesti Raadio studios kuupäeval 21.04.06. Vaatlus toimus ajavahemikul kella 10-st hommikul kuni kella 18-ni õhtul. Mõlemas uudistestudios oli vaatluspäevadel tööl viis n-ö põhi-töötajat, kellele lisandusid Kuku Raadios kolm ning Eesti Raadios kaks Tartu korrespondenti. Intervjuud viis töö autor läbi mõlema uudistetoimetuse juhatajaga ja kahe lühiuudiste toimetajaga.

Kuku Raadios on ajavahemikul kella kümnest kuueni uudised eetris igal pooltunnil ja täistunnil, Eesti Raadios vaid täistundidel. Pikemad uudistesaadet on Kuku Raadios lisaks lühiuudistele eetris kell 10, 12, 14 ja 18- lühiuudised on nendel kellaegadel küll eraldiseisev üksus, kuid moodustavad osa suuremast saatest. Eesti Raadios on lühiuudised liidetud pikema uudistesaaete sisse. Pikemad saated on Eesti Raadios eetris kell 12, 15 ja 18. Kokku on Kuku Raadios lühiuudiste saated eetris 17 korral, pikemad teemakäsitlused lisanduvad neist neljale saatele. Eesti Raadios on uudised antud ajavahemikus eetris 9 korral, millest kolm saadet sisaldavad pikemaid teemakäsitlusi.

Kuku Raadio lühiuudistesaaete sisaldab enamasti 4-5 uudist ja kestab täistundidel keskmiselt 4 ja pool minutit, pooltundidel 2 ja pool minutit. Eesti Raadios on saates uudiseid 6-7 ja saate pikkuseks umbkaudu viis minutit. (vt lisad 9 ja 10) Kokku olid Kuku Raadios uudised eetris 20.04- 137,44 minutit ja 21.04- 137,88 minutit. Eesti Raadios kestsid uudistesaadet kokku vastavalt 80,44 ja 69,17 minutit.

4 Meetodite kirjeldus

Käesoleva töö empiirilise materjali kogumiseks on kasutatud kombineeritud kvalitatiivseid meetodeid. Kaheks peamiseks on siinkohal etnograafiline vaatlus ja süvaintervjuud. Neile kahele lisandub kvalitatiivne uudiste analüüs.

4.1 Etnograafiline vaatlus

Etnograafilise vaatluse peamine teoreetik David Machin kirjutab oma raamatus „Ethnographic research for media studies” (2002), et kvalitatiivne meetod keskendub mõistmisele, seletamisele ja tõlgendamisele ning vähem, kui üldse, mõõtmisele ja defineerimisele. (Machin 2002.) Machin väidab, et maailma peabki uurima reaalstes situatsioonides, mitte nii nagu eeldab positivistlik lähenemine, mis tõstab esile mõningaid isoleeritud muutujaid ning uurib kvantitatiivselt nende tegurite muutust. Etnograafia eesmärk ei ole leida mõningaid üldiseid reegleid, vaid kirjeldada reaalsust.

Käesoleva töö autori hinnangul on taoline meetod ehk isegi ainuõige kuivõrd eesmärgiks on uudiste kujunemise ja valiku protsessi uurimine. Süvaintervjuudes võib küll toimetajate käest küsida, miks ja kuidas nad midagi teevad, kuid uurija arvamuse kohaselt võib sellisel juhul tekkida vääraid vastuseid tingituna sellest, kuivõrd on vastaja teadlik sellest, kuidas üks või teine asi teoorias olema peaks. Vaevalt, et keegi sooviks tunnistada, et ta teeb midagi teadlikult valesti.

Etnograafilise meetodi nõrgaks küljeks on Machini hinnangul see, et uurimise protsess ei ole süstemaatiline- seda mis on oluline ei määra uurija, vaid see kujuneb uurimisprotsessi tegelikes oludes. Seepärast on meetod väga subjektiivne ja sõltub paljuski uurija hoiakutest, eelarvamustest ja sellest, millele ta oma tähelepanu pöörab, mida ta arvab tähtis olevat, kuidas kogutud andmeid interpreteerib. (Machin, Vassiljev 2002)

Antud kriitikaga võib põhimõtteliselt nõustuda. Antud töö käigus kahe kanali uudistetoimetuses läbi viidud vaatluste märkmed võivad mõnes osas erineda seetõttu, et vaatluse läbiviimise ajal ei liikunud uurija toimetustes väga palju ringi, ei palunud vaadeldavatel tegevust kommenteerida, ja seega nägi ja kuulis täpsemalt seda, mis toimus tema ümbruses, saades ehk veidi vähem osa sellest, mis toimus toimetuse teises otsas. Eriti oli antud tendentsi märgata Eesti Raadios, kus terve ruum on vaid uudistetoimetuse kasutada ja seetõttu viibivad erinevad töötajad üksteisest kaugemal. Arvestades võimalust, et vaatluse

tulemused võivad olla subjektiivsed, püüdis töö autor kirja panna kõik, mis antud päeval toimetuses aset leidis ja millest oli võimalik kõrvalseisjana osa saada.

4.1.1 Kodeerimisjuhend

Vaatluspäevade ülestäheldused asuvad käesoleva töö lisades 1. ja 5. Akadeemilise uurimistöö head tava silmas pidades ei kasuta töö autor konkreetsete inimeste nimesid, vaid on isikutele andnud nn. koodid. Tabelis 1 on välja toodud konkreetsetel päevadel toimetustest tööl viibinud isikud koos koodidega. Kuna käesolevas uuringus on olulised pigem üldised tööruutiinid ja ülevaade sellest, kuidas miski toimib, siis leiab käesoleva töö autor, et inimeste pärisnimede kasutamine ei ole põhjendatud ja pigem häirib konkreetsete protsesside analüüsimise puhul. Koodide eristamise lähtus töö autor järgnevast loogikast:

- Eesti Raadio- tähis A
- Kuku Raadio – tähis B

Järgnevad tähed koodis tulenevad isikute ametikohustustest antud päeval. Näiteks

- Reporter - tähis R
- päevatoimetaja – tähis PT
- Lühiuudiste toimetaja – tähis LT, jne.

Juhul kui samade tööülesannetega isikuid leidis samal päeval toimetuses mitu, siis eraldas autor isikud numbritega.

Tabel 1. 20.aprillil Kuku Raadios ja 21. aprillil Eesti Raadio Uudistestudios läbiviidud vaatluse kodeerimistabel isiskute osas

Toimetus	Amet	Kood
Eesti Raadio	Päevatoimetaja	APT
	Toimetuse juhataja	ATJ
	Lühiuudiste toimetaja	ALT
	Reporter	AR1
	Reporter	AR2
	Raadio 2	ALT2
Kuku Raadio	Vanemtoimetaja	BVT
	Lühiuudised	BLT1
	Lühiuudised	BLT2
	Päevatoimetaja	BPT
	Reporter	BR

4.1.2 Süvaintervjuud

Etnograafilisele vaatlusele lisaks viis töö autor toimetuses läbi ka süvaintervjuud. Intervjuude eesmärgiks oli samuti saada vastused uurijat huvitavatele küsimustele, et võrdluses vaatluse

tulemustega jõuda järeltulele, kuidas toimub uudiste toimetamise ja tootmise protsess ja kuidas toimetuse töötajad seda ise näevad. Intervjuud viis töö autor läbi vaatluse päeval vaatlusega paralleelselt, hetkedel kui vastavad isikud leidsid, et neil võiks selleks tol hetkel aega olla. Intervjuu läbiviimise hetkeks olid kõik intervjuueeritavad teadlikud uurija isikust ja sellest, mis eesmärgil intervjuu läbi viiakse.

Süvaintervjuu küsimused on küllalt laiahaardelised ja puudutavad nii intervjuueeritava isiklikult kui ka üldisi toimetuse töörutiine. Töö autor intrvjuueeris mõlemas toimetuses tööl olnud lühiuudiste toimetajaid ja päevatoimetajat, samuti uudistetoimetuse juhatajat.

4.1.3 Intervjuu teemad ja küsimused

Käesoleva töö autor kasutas süvaintervjuude läbiviimisel kindlaid küsimusi ja pidas kinni konkreetsest intervjuu struktuurist. Samas ei olnud intervjuude läbiviimine täiesti jäiga kavaga- kui jututeema muutus huvitavaks, siis lubas töö autor endale lisküsimusi ja samuti võisid kohati ära jääda mõned küsimused juhul kui intervjuueeritav oli neile eelnevas tekstis juba vastanud.

Uudistetoimetajatele esitatavad küsimused on teemade kaupa järgmised:

1) uudistetoimetaja isik

- Kui kaua olete töötanud raadios? Uudistetoimetuses?
- Kuidas sattusite raadiosse?- Konkurss? Tutvused? Vms?
- Kui asusite uudistetoimetusse tööle- kas saite alguses spetsiaalseid koolitusi uudiste toimetamise, eetrikõne vms erialase oskuse lihvimiseks?
- Millal käisite viimati mõnel sellisel koolitusel?
- Milline on teie haridus?
- Kas leiate, et erialaseid koolitusi võiks olla rohkem?
- Milliste koolituste järgi te hetkel puudust tunnete?
- Kui pikk on teie vahetus? Kas leiate et see võiks olla pikem/lühem? Miks?

2) Uudiste allikad ja otsused

- Milliseid kanaleid pidi (portaalid, e-mail, ajalehed, telefon) jõuab informatsioon toimetusse?
- Kuidas hindate, milline kanal omab siinjuures kõige suuremat osa?
- Mille alusel otsustatakse, millised uudised jõuavad eetrisse?
- Kes seda otsustab?

- Milliseid uudisväärtuse kriteeriume te kasutate?
- Kas oskate umbkaudu hinnata, kui suur osa ühe uudistesaaate uudistest uuritakse edasi ja kui suur osa läheb eetrisse ainult selle info alusel, mis toimetuseseni mujalt jõudis?
- Mis määrab selle, milliseid uudiseid uuritakse edasi?
- Kui palju toodetakse toimetuses päeva jooksul nn. „oma uudiseid“?

3) Eelinfo

- Kuidas on toimetuses organiseeritud eelinfo süsteem?
- Kas näiteks pressieadete kaudu toimetusse saabuv informatsioon talletatakse kuskil?
- Kas oskate hinnata, kui suur osa ühe päeva uudistest jõuavad eetrisse tänu eelinfo süsteemile?
- Kui suur osa mängivad uudistesaaate kujunemisel n-ö viimasel hetkel saabunud uudised?
- Kas ootamatutel sündmustel on eelis jõuda eetrisse? Miks?

4) Uudiste edasi uurimise võimalused

- Kas teie toimetuses on tööl reporterid keda on võimalik kohale asja uurima saata?
- On need inimesed pidevalt vajadusel kättesaadavad?
- Kes otsustab seda, kas reporter läheb välja või mitte?
- Umbkaudu kui paljudes uudistes päeva jooksul kasutate reporteri kogutud materjale?
- Kas arvate, et teie toimetuses on tööl piisavalt reportereid?
- Kui ei, siis kas uudistetoimetajal on abiks keegi, kes uudiste jaoks helilõike kogub vms.

4.2 Kvalitatiivne tekstianalüüs

Tekstianalüüsi puhul pöörab käesoleva töö autor suurimat rõhku keelelisele poolele. Raadio uudisteksti puhul on oluline jälgida keelekasutust lähtuvalt vastuvõtja vajadustest. Peamine on see, et uudis jõuaks võimalikult selgelt ja arusaadavalt kuulajani. Analüüsi puhul jälgib töö autor peamisi aspekte, mis on välja toodud käesoleva töö punktis 2.3.

Töö autor pöörab samuti tähelepanu sellele, millises ajalises järgnevuses on uudised päeva jooksul muutunud- millises kanalis ilmub uudis esimesena, kuidas järgnevad sellele teised kanalid ja kuivõrd areneb uudis päeva jooksul edasi.

Kuna mõlema raadiojaama töötajad väitsid intervjuudes, et kõige olulisem, päeva kokkuvõttev saade on eetris kell kuus õhtul, siis võttis uurija uudiste analüüsi aluseks just selle saate. Uudiste analüüsi puhul jälgis uurija ühe aspektina uudise arengut läbi päeva- mis kell oli sama teemat käsitlev uudis sel päeval esimest korda eetris? Mis kell ilmus uudis BNS'i, Postimees Online või Eesti Päevaleht Online? Kuidas arenes uudis päeva jooksul edasi ja kuivõrd on antud areng seotud portaalides samal teemal ilmuvate uudistega. Millist informatsiooni on uudistetootjad pidanud vajalikuks eetrisse anda?

Põhjalikuma analüüsi läbivad Eesti uudised, mis leiavad kajastust mõlema raadiokanali päeva kokkuvõtvas uudistesaaetes, kell 18.00. Kuna mõlemad raadiokanalid on pidanud uudiseid antud päeva lahutamatuks osaks, siis oleks loogiline järeldada, et tegu on konkreetsete päevade olulisimate uudistega.

5 Peamised uurimistulemused

5.1 Uudistekstide võrdlev analüüs

Uudistekstide analüüsi aluseks võttis käesoleva töö autor mõlema vaatlusaluse päeva kokkuvõtva uudistesaaate, kell 18.00. Kahe kanali uudistesaaateid võrreldes leidis autor teemad, mis kattusid mõlemas saates. Võttes eelduseks väite, et kuna uudist on otsustanud kajastada mõlemad kanalid, siis on tegu päeva olulisemate sündmustega, analüüsis töö autor keelelisest aspektist vaadatuna süvitsi just mainitud uudiseid.

5.1.1 Kattuvad uudised Eesti Raadio ja Kuku Raadio saatepäeva kokkuvõtvas uudistesaaates- 20.04.06 kell 18.00

Tabelis 2 on välja toodud saates esinenud teemad, mille hulgast on välja toodud mõlemas kanalis kajastust leidnud uudised.

Tabel 2. Uudiste teemad Eesti Raadios ja Kuku Raadios 20.04.06 kell 18.00

Kuku Raadio	Mõlemas kanalis	Eesti Raadio
	Hansapanga Tallinna kontori rööv	
	Euroopa Komisjoni dotatsioon Eestile tormikahjude hüvitamiseks	
	Margus Hansoni kohtuotsus	
	Eesti Raudtee ja BRS-i temaatika	
Uppunud kaubalaeva Runner juhtum		Gazpromi temaatika
Kopenhaagenis pandi Singapuri lennuk linnugripi hirmus karantiini		Ansip ei poolda rahandusministeeriumi ettepanekut maksustada ettevõtted ühise 10 % tulumaksuga
Kanada valitsus ei lubanud Valgevene peaministri lennukit tankima		Tallinnas algas alkoholismi teemaline seminar
Iraani tuumaambitsioonid		Euroopa Põhisedusleping ratifitseeritakse 9.mail
Tarmo Kõutsi suundumine poliitikasse		Iraagi šiitide allianss korraldab uue peaministri kandidaadi leidmiseks konkursi
Eesti maksusüsteemi kooskõlastamine EL-i süsteemiga		Mart Laar sai maineka majandusauhinna
Jaani kiriku ustelt varastati messinglingid		Selgus Tapa veevärgi reostuse põhjus

Uudistesaadetes leidub neli ühist teemat: Hansapanga Tallinna kontoris toimunud rööv; Euroopa Komisjoni dotatsioon Eestile tormikahjude hüvitamiseks; Margus Hansoni kohtuotsus; Eesti Raudtee probleematika.

Uuriija hinnangul kuuluvad antud päeva olulisemate Eesti teemade hulka kindlasti ka Eesti maksusüsteemi kooskõlastamine EL-i süsteemiga, Tapa veevärgi reostus ja uppunud kaubalaeva temaatika. Ühel või teisel põhjusel on aga kumbagi raadiojaama päevatoimetaja otsustanud teemad kõkkuvõtvast saatest välja jätta, isegi kui teemat ennast on päeva jooksul tegelikult juba kajastatud.

5.1.1.1 Hansapanga Tallinna kontori rööv (vt. Lisa 11.)

Kajastuse kiirus ja sisu: Hanspanga kontori rööv on kindlasti vaatlusaluste päevade kõige operatiivsemat kajastust nõudev uudis- midagi on juhtunud ja kuulajaid huvitavad sündmuse arengud- kes? kus? mis? Antud uudise raames peaks kõige paremini välja joonistuma raadio võimekus operatiivselt sündmusele reageerida ja infot edastada.

Uudis ilmus kõige esimesena Eesti Päevaleht Onlines kell 12.21, minuti pärast ka Postimees Onlines ja seejärel kell 12.27 BNS-is. Kuna Kuku Raadios on uudised eetris igal pooltunnil, oleks Kuku uudistetoimetusel jäänud maksimaalselt üheksa minutit aega uudise toimetamiseks ja eetrisse laskmiseks, kuid seda ei tehtud. Antud päeva vaatluse andmetest selgub, et toimetaja trükkis kella poole ühese saate uudised välja kell 12.27 ja siirdus toimetusse. Seega oleks toimetajal jäänud kuni viis minutit aega uudise toimetamiseks, juhul kui ta oleks uudise Eesti Päevaleht Onlines või Postimees Onlines avastanud. BNS-is ilmus uudis hetkel kui toimetaja oli juba valmis stuudiosse minema.

Vaatlusandmete järgi avastati antud uudis alles kell 12.35. Uuriija järeldab sellest, et Eesti Päevaleht Online või Postimees Online portaale toimetaja ei jälginud ja uudis jõudis temani alles peale seda, kui ta oli uudistesaaate lõpetanud. Antud olukorras võib ilmselgelt väita, et Kuku Raadio uudistetoimetuse „magas maha” võimaluse olla esimene kanal (peale interneti) kes sündmusest inimestele teada annab. Oluline on siinkohal täheldada ka fakti, et teisi kanaleid pidi uudis toimetuseeni ilmselt ei jõudnud ja seega sõltus toimetuse uudise kajastamisel vaid interneti portaalidest.

Toimetuse töö vaatlusest joonistuvad välja huvitavad arengud sellel hetkel kui rööv toimus. Kell 11.44 (6 minutit peale seda, kui politseile teatati röövist) sõitis Kuku Raadio uudistetoimetusest mööda sireenidega politseiauto. Politseiauto liikumissuunda jooksis

lühiauudiste toimetaja küll kohe vaatama ja antud situatsiooni üle visati isegi nalja, kuid kellelegi ei tulnud pähe uurida, milles asi võib olla. Uurijale jäänud mulje järgi oli sireenidega politseiauto nii tavaline ja igapäevane asi, et antud olukorra uurimine ei tulnud kellelegi mõttessegi. Samas vaid hetk hiljem kurdab lühiauudiste toimetaja, et tal oleks hädasti vaja üht head esiuudist ...

Eesti Raadio puhul mängib antud uudise eetrisse jõudmise juures rolli see, et uudised antakse eetrisse vaid igal täistunnil. Kuna uudis ei olnud määrava olulisusega- ei mõjutanud inimesi otseselt, siis ei hakatud ka teisi saateid katkestama ja uudis anti eetrisse esimesel võimalusel- täistunni uudistes. Samal põhjusel ei ole ka võimalik hinnata, kas uudistetoimetuse sai ehk info kätte juba enne internetiportaale või kas oleks suudetud uudis enne portaale eetrisse lasta. Fakt on see, et kella 12.00 uudistesaaateks info ilmselt veel toimetusele jõudnud ei olnud.

Antud uudise kajastuse puhul on selgelt näha sõltumist agentuuri ja ajalehe online-portalide uudistest. Esialgsed tekstid on pärit just internetist. Samuti on näha asjaolu, et uudise edasiarendus on Kuku Raadios eetrisse antud vahetult peale seda, kui uudis ilmus BNS-is. Eesti Raadio puhul on edasine sõltumine väiksema kaaluga, kuna Eesti Raadio uudistetoimetuse annab uudise edasiarendusega samal ajal eetrisse juba omapoolse helilõiguga uudise ja seega jõudis info allika käest nendeni juba hetk varem. Esimese kommentaariga uudislõigu suudab Eesti Raadio eetrisse anda kell 16.00. Kuku raadios läheb sama inimese kommentaariga helilõik eetrisse kell 18.00. Siinkohal ei ole kahjuks võimalik hinnata, kas ka Kuku raadio uudistetoimetuse oleks suutnud helilõiguga uudise eetrisse anda samaaegselt Eesti Raadioga või mitte. Kuna intervjuudes selgus, et Kuku Raadio lühiauudistesaaated ei sisalda reeglina helilõike, siis võis intervjuu eetrisse andmiseks valmis olla ka varem, kuid jäeti lihtsalt oma aega ootama. Vaatluspäeva andmed siinkohal olulist selgust ei too- teemast räägitakse küll ka varem päeva jooksul, kuid miski ei kinnita seda, et lugu oleks varem valmis olnud.

Keel: Kuku raadio kella kuueses uudiste saates on antud teemat käsitletud kahel korral- saate alguse lühiauudistes ja pikemalt Päevapilgu saateosas. Lühiauudis edastab sama teksti (ka sõnastuselt), kui samal päeval alates kella neljast eetris olnud uudis. Kella kuueses saates on ära jäetud varasema uudise lõpuosas ja asendatud lausega, mis annab teada, et antud teemast kuuleb pikemalt peale lühiauudiste lõppu. Uudise allikaks on BNS ja ka sõnastus on suuremas osas BNS-i oma. Uudis algab sõnaga „täna”- analüüsi aluseks võetud materjalid ei soovita seda sõna kasutada, kuna õige uudis ongi tänane. Seda enam, et uudisest on sel päeval varem juba korduvalt räägitud ja kes veel tõesti ei tea, mis on juhtunud, see saab uudise lõpus olevast

taustinformatsioonist teada, et rööv tõesti „täna” aset leidis. Kohe esimeses lauses jääb silma ka „-nud” lauselühend, mida samuti ei ole soovitatav kasutada.

(„Täna Tallinnas Hansapanga Tartu maantee kontoris toimunud sularaharöövis kahtlustatakse kahte noormeest.”) Antud lause puhul oleks abiks olnud info kahte lausesse eraldamine- ühes lauses info selle kohta, et toimus rööv ja teises lauses info selle kohta, keda kahtlustatakse.

Iseenesest on uudise ülesehitus hea- uudise algul öeldakse ära kõige olulisem- mis, kus ja kes. Lõpus antakse taust.

Sama kehtib ka Päevapilgu uudise kohta- ka siin on intervjuu sissejuhatuses olulised faktid ära mainitud- oluline on siinkohal, et mainitakse ära ka see, et keegi inimestest vigastada ei saanud- see on info, mida kindlasti oleks võinud mainida ka esimeses uudislõigus.

Eesti Raadio uudise puhul antakse küll samuti esimese kahe lausega teada, mis on toimunud, kuid suur osa teemast jääb avamata. Intervjuud sissejuhatav lause on seejuures vale suunitlusega: „*Põhja prefektuuri ülemkomissar Priit Pärkna avaldas tunnustust kesklinna politseiosakonna töötajatele ja liiklusjärelvalve osakonna patrullpolitseinikele*” Antud juhul ei ole see uudise seisukohast oluline ja jätab mulje, nagu intervjuu eesmärk oleks küsida- miks politseitöötajatele tunnustust avaldatakse. Arvestades seda, et intervjuus tuleb konkreetsemalt siiski juttu sellest, mis üldse toimus, siis oleks sissejuhatav lause igal juhul pidanud seda ka avama.

5.1.1.2 Euroopa Komisjoni dotatsioon Eestile tormikahjude hüvitamiseks (vt. Lisa 12)

Kajastuse kiirus ja sisu: Antud uudise kajastusest võib välja lugeda küll tuntavat huvi uudise vastu ja samuti on mõlemad raadiokanalid pidanud uudist piisavalt oluliseks, et see peaks sisalduma päeva olulisimas uudistesaaates, kuid teema ise on jäänud pressiteate tasemele. Kumbki kanal ei ole pidanud uudist nii oluliseks, et seda peaks kuidagi edasi arendama või sellele kelleltki kommentaari küsima.

Ka uudise tekst on ilmselgelt pärit just internetiportaalidest. Mõnevõrra on teksti küll toimetatud- ühel juhul räägitud veidi pikemalt, hiljem jälle osa taustast ära jäetud. Mõlema raadiojaama uudiste lausestus ja sõnastus on väga sarnane, mis annab tunnistust sellest, et mõlemad kanalid on kasutanud sama algteksti.

Teema eetrisse jõudmise aja võib taas üsna tugevalt siduda portaalidesse ilmumise ajaga.

Ka sel puhul võib täheldada Kuku Raadio liialt väikest võimekust kasutada pooltunni uudiste näol tekkivat võimalust uudised kiiremini eetrisse paisata. BNS-i pressiteadete rubriiki ilmus uudis kell 13.11 ja Postimees avaldas selle juba 13.26, samas kui BNS ise sai uudise valmis 13.41. Kuku Raadio uudistetoimetusel oleks jäänud mõni hetk uudise toimetamiseks isegi juhul, kui oleks lähtunud Postimees Online uudisest. Jälgides sama päeva sündmusi Kuku Raadio toimetuses, võib tõenäoliselt järeldada, et põhjus, miks uudis võimalikult kiiresti eetrisse ei jõudnud, seisneb selles, et konkreetsel kellaajal toimus uudistetoimetajate vahetus. Aega kulus kõigele muule, kui uudistega tegelemisele- toimetaja istus uudistetoimetaja arvuti taha kell 13.16 ja seega oli aega järgmise saate kokkupanemiseks vähem kui 15 minutit.

Keel: Kuna juba esialgsel kuulamisel jääb mulje, et tegu on pressiteatega, siis ei ole ka üllatav, et laused on suhteliselt keerulised. Juba Kuku Raadio uudise esimeses lauses on koos suur infohulk, mis eksib õige mitme raadiouudise ülesehituse reegli vastu.

„Euroopa Komisjon toetab Eestit Euroopa Liidu solidaarsusfondist 2005-nda aasta tormikahjustuste likvideerimiseks 1,3-me miljoni euroga”

Antud lauses on koos vastus viiele küsimusele- kes toetab, keda toetab, miks toetab, kui suure summaga toetatakse ja kust saadakse selleks raha. Kindlasti ei ole selline lause lihtne ja hetkega kergelt mõistetav- pigem sobib taoline lause kirjakeelde, kus loetu üle on hetk aega järele mõelda. Kergeks mõistmiseks peaks lause olema umbes poole lühem ja sisaldama vastust poole väiksemale arvule küsimustest. Ülejäänud küsimustele võiks vastuse anda juba edasised laused.

Pikkuse ja keeruka lauseehituse probleem jätkub ka järgmises lauses: *„Toetus hüvitab riiklikud kulud, mis Eesti tegi vahetult hädaolukorrale reageerides, sealhulgas eelkõige kulutused päästeteenistusele, kahjustatud alade korrastamisele ning eluliste infrastruktuuride töökorra taastamisele.”* Antud lause puhul võib olla tegu kahe lausega, kuid kuna uudistetoimetaja luges laused kokku, siis kuulaja seisukohast jäi mulje, kui ühest pikast ja keerukast lausest.

Ülejäänud uudis koosneb kahest tausta avavast lausest, mis on samuti pikad, kuid sisult ja lausestuselt kergemini mõistetavad.

Eesti Raadio uudise algus on mõnevõrra kergemini jälgitav: *„Euroopa Liit maksab Eestile ligi 1,3 miljonit eurot, et korvata mulluse jaanuari tormi kahjustuste likvideerimisel tehtud kulutusi”* Siin on liitlause esimeses pooles toodud kuulajani uudise põhiline mõte ja see on positiivne, samas lause teine pool sisaldab järjest raskelt väljaöeldavaid sõnu ja kogemematul

uudistelugejal oleks tõenäoliselt raske seda esimese hooga õigesti öelda. Samuti ei pruugi see olla väga kergelt jälgitav. Samas tekib küsimus, miks antud informatsioon üldse antud lausesse võetud on, kuna järgmine ja ka ülejärgmine lause põhimõtteliselt kordavad seda infot: „*Toetus hüvitab riiklikud kulud, mis tehti vahetult hädaolukorrale reageerimisel. Eelkõige on arvesse võetud kulutusi päästeteenistusele, kahjustatud alade korrastamisele ning eluliste infrastruktuuride töökorra taastamisele.*”

Antud uudise keelelist külge analüüsid tuleb mõlema raadiokanali puhul öelda, et uudise keelelisele poolele ei ole piisavalt tähelepanu pööratud- laused on liialt pikad, keerukad ja ei vasta raadiokeelele esitatavatele nõuetele.

5.1.1.3 Margus Hansoni kohtuotsus (vt Lisa 13.)

Kajastuse kiirus ja sisu: Teema kajastust hinnates tundub, et see on seotud eelkõige teema küllalt hilise ilmumisega. Samuti jääb mulje, et teemat iseenesest ei ole peetud piisavalt oluliseks. Protsessi toimumine oli ju kindlasti enne teada ja kui toimetused sellele eelnevalt tähelepanu ei pööranud ja teemat ei jälginud, siis järeldab uurija sellest, et teema olulisus ei olnud väga kõrge. Teemat ei ole edasi arendanud kumbki raadiokanal.

Uudis on ilmunud BNS-i Kuku jaoks mugaval ajal- vahetult peale täistunni uudiseid (BNS 16.07; Eesti Päevaleht Online 16.16; Postimees Online 16.24) ja pooltunni uudisteni on veel piisavalt aega, et jõuab uudise rahulikult saatesse võtta. Samas kui analüüsida mõlema raadiokanali eetrisse jõudnud tekste, siis peab nentima, et need on peaaegu äravahetamiseni sarnased. Vahe kahe raadio uudistes seisneb vaid tausta kasutuses. Kui Kuku Raadio lisab uudisele info selle kohta, mis otsuse edasikaebamisele mainitud protsess toetus, siis Eesti Raadio avab uuesti kogu sündmuste käigu- millest protsess üldse algas. Samuti erineb mõnes kohas sõnastus, kuid seda vaid paari sõna võrra.

Keel: nagu juba eelpool mainitud on antud uudised mõlemas kanalis peaaegu äravahetamiseni sarnased ja seetõttu on ka lausestuse probleemid enamikus samad.

Uudise avalause mõlemas raadiokanalis: „*Tartu ringkonnakohus jättis muutmata reformierakondlasest endise kaitseministri Margus Hansoni süüdimõistmise riigisaladuse kaotsiminekus ning tunnistas ta süüdi ka sellele ebaseadusliku juurdepääsu võimaldamises*”

Lause sisaldab 21 sõna ja on seega täpselt kolm korda pikem, kui analüüsi aluseks võetud materjal soovitab. Probleem seisneb taas selles, et ühe lausega on püütud edasi anda kogu uudise sisu. Lause sisaldab mitut eestäiendit, mis esimese lause puhul ei anna midagi juurde

(reformierakondlasest endise kaitseministri) Kindlasti oleks võinud uudistetoimetajad teise lausesse jätta osa, mis algab sõnaga „ning.”

Järgnevad kaks lauset on samuti põhimõtteliselt samad- vahe tekib vaid mõne sõna erinevuses- olulist toimetamist lausete puhul aga märgata ei ole.

5.1.1.4 Eesti Raudtee problemaatika (vt Lisa 14.)

Kajastuse kiirus ja sisu: Antud päeva kindlasti kõige keerulisema arenguga uudis. Sisaldab mitut osapoolt ja ka ilmuvad uudised käsitlevad vastavalt kas ühe või teise poole seisukohti. Raadios kajastub uudis samuti hüplikult ja erinevaid uudiseid ei ole omavahel seotud, vaid on esitatud sellel kujul, nagu nad toimetuse ni on jõudnud. Ka päeva kokkuvõttes uudistesaares puuduvad konkreetse toimetuse poolse arengud. Helilõike ei ole antud teemal õnnestunud hankida kumbalgi raadiokanalil, hoolimata sellest, et uudis oli mõlemas kanalil eetris juba päeva esimeses pooles ja oli näha, et teema paisub suureks.

Antud päeval viibis käesoleva töö autor Kuku Raadio toimetuses ja vaatluse andmetest võib Eesti Raudtee temaatikat leida (peale kella 12.00 ja 12.30 uudiste) kella 16.24 ajal, kui päevatoimetaja kommenteerib lühiuudiste toimetajale, et antud teemaga seoses võib samal õhtul veel huvitavaid uudiseid tulla.

Ühest küljest jääb arusaamatuks, miks päevatoimetaja otsustab teemat sel päeval mitte põhjalikumalt kajastada ja mitte edasi uurida, kuigi kokkuvõttes uudistesaares on veel poolteist tundi aega. Samas tuleb siinkohal aga ära märkida, et tegu on tõesti edasi areneva uudisega, mis jätkub ka järgmises päevas.

Iseenesest peab nentima, et teema kajastus on Kuku raadio viimases uudistesaares operatiivsem kui Eesti Raadio uudistes. Kui Eesti Raadio uudised kajastavad BRS-i seisukohta, mis ilmus BNS-is juba 16.27 ja Postimehes kell 17.02, siis Kuku raadio on jälginud valitsuse kabinetiistungit ja paisanud kella kuueses uudistesaares eetrisse juba info, mis BNS-is ilmub alles kell 18.07. Siinkohal tuleb küll ära mainida, et stuudiosse on jõudnud ilmselt sama tekst, mis BNS-is ilmus ja see on kohe ilma toimetamata eetrisse lastud, millest on tingitud ka keelelised väärtused ja ilmne toimetamata jätmine, kuid operatiivsuse seisukohast vaadatuna on see Kuku poolt väga hea töö.

Keel: Nagu eelpool mainitud, on Kuku Raadio päevatoimetajani jõudnud materjal väga värske ja seda on ka eetrist kuulda. Kohati jääb mulje nagu püüaks toimetaja teksti käigu pealt toimetada, kuid jälgides originaalteksti tuleb tunnistada, et toimetaja loeb teksti ette prättiliselt sõna-sõnalt. Vaid esimese lause on toimetaja ilmselt pealkirjast lähtuvalt ise moodustanud.

Kui uurija antud uudist esimest korda kuulis, siis jäi mulje nagu mõtleks toimetaja uudist ise koha peal välja- nagu oleks toimetajal kellegi märkmed ees ja ta püüaks nendest lauseid moodustada. Antud juhul võib ainukeseks vabanduseks tuua tõepoolest selle, et toimetaja sai teksti ilmselt siis, kui saade juba käis.

Esimesed kaks lauset kordavad teineteist sisuliselt, üldiselt on aga laused pressiteate kohta üsna lihtsad ja mõistetavad.

Eesti Raadio sama teemat lahkav uudis on esitatud teise poole vaatenurgast. Uudis jõudis portaalide ajastust arvestades toimetuseni vähemalt tund aega enne eetrisse minemist ja seega oleks kindlasti jätkunud aega uudise toimetamiseks. Antud uudise puhul peab suurima veana välja tooma nn. tsitaadi reegli vastu eksimise. Uudises võib kuulda järgmist lauset: „*Majandusministri poolt välja käidud ettepanek raudtee natsionaliseerimiseks on emotsionaalne ning tegelikkuses teostamatu, ütles Käo.*”

Antud lause eksib ühe raadiouudiste põhireegli vastu- kellegi tsiteerimise puhul peaks esikohal seisma see, keda tsiteeritakse ja alles seejärel tsitaat. Eriti taunitav on eksimus aga seetõttu, et sarnane viga esineb uuesti vaid ühe lause pärast ja seega on see ilmselt toimetaja teadlik käitumine. („*Lepingu ülesütlemine riigi huvide efektiivselt kaitsmiseks pole midagi ennekuulmatut, märkis Savisaar.*”)

5.1.2 Kattuvad uudised Eesti Raadio ja Kuku Raadio saatepäeva kokkuvõttvas uudistesaares- 21.04.06, kell 18.00

Teise analüüsitava päeva, 21. aprilli päeva kokkuvõtva saate teemad kell 18.00 on toodud tabelis 3:

Tabel 3. Uudiste teemad Eesti Raadios ja Kuku Raadios 21.04.06 kell 18.00

Kuku Raadio	Mõlemas kanalis	Eesti Raadio
	Hansapanka röövinud noormehed plaanisid pangaröövi pikalt ette	
	Kulupõletamise keeld Lõuna-Eesti päästeteenistus hakkab tegema seiresõite	
	BRS- i teema	
	Nepaali kuningas teatas, et annab võimu üle parteidele	
	Iisraeli väed võivad osaliselt taas- okupeerida Gaza sektori	

Soome tööministeerium avab mais võõrtöötajatele mõeldud infoportaali		Tallinnas oli konverents „Tööjõu liikumine Eesti ja Soome vahel”-
Iisraeli armee võib Kaza sektori osaliselt uuesti okupeerida		Palestiina president tühistab Hamasi otsuse uue julgeoleku juhi nimetamise kohta
Rumeenia valmistub lõhkuma Doonau delta tammi		India kutsus naftariike toodangut suurendama
Veterinaar- ja toiduamet alustas vaksineerimistega		Seminar Eesti arengukavad ja eesmärgid
Urmas Reinsalu soovib kaaluda võimalust anda vanematele oma alaealiste laste eest hääletusõigus		Tartu Lennukolledž sai lennusimulaatori
Viimsi vald sulges Naissaare sadama		Muuga söeterminal paigaldas õhuseirejaama
Tartus algas heakorrakampania		

Teise päeva kokkuvõttes saates leidub kolm ühist Eesti teemat:

- 1) Hansapanga kontorit röövinud noormehed plaanisid röövi kaua ette
- 2) Kulupõletamise keeld
- 3) BRS-i ja Eesti Raudtee temaatika

5.1.2.1 Hansapanga kontorit röövinud noormehed plaanisid röövi kaua ette

Kajastuse kiirus ja sisu: Antud teema kohta tuleb nentida, et mõlemad raadiod on jäänud vaid internetiportaalidele lootma. Kui eelmisel päeval võtsid mõlemad radiojaamad kelleltki kommentaari ja seega uurisid teemat ka omalt poolt, siis järgmisel päeval ei ole kumbki radiojaam pidanud vajalikuks teemale rohkem tähelepanu pöörata. Uudis jõuab eetrisse alles pealelõunal, pärast seda kui uudis on ilmunud BNS-is, kell 16.16. Uudise eetrisse jõudmise kiiruse suhtes on siinkohal taas Kuku Raadio eelisolukorras- tänu pooltundidel eetris olevatele uudistele jõuab uudis eetrisse kell 16.30, Eesti Raadiol kell 17.00. Uudise tekst on aga mõlemas radiojaamas taas üsna sarnane. Erinevus joonistub välja tausta edastamises- Eesti Raadio uudised sisaldavad taustainfot, Kuku Raadio uudised mitte.

Keel: Uudiste keelekasutuse osas jääb esimesena silma, et Eesti Raadio uudistetoimetaja kasutab kohe esimeses lauses taas tsitaati, mis raadiouudisesse ei sobi. Kuku Raadio uudises on viide n.-õ õiget pidi. Mõlema uudise laused kipuvad taas liialt pikad olema, mis muudab arusaamise põhjendamatult keeruliseks. Samas on uudised lühikesed, ega sisalda otseselt infot, millest oleks raske aru saada.

5.1.2.2 Kulupõletamise keeld

Kajastuse kiirus ja sisu: Antud uudise puhul on huvitav jälgida uudise arengut läbi päeva. Interneti portaalides ilmub info vaid hommikul (ka eelmisel õhtul) ja uudise sisuks on see, et alates konkreetsest päevast on kulupõletamine keelatud. Uudistes ei ole mainitud asjaolu, et Lõuna- Eesti päästekeskus hakkab tegema seiresõite. Vastavasisuline info puudub ka Eesti Raadio uudistest kell 12, kuid on juba olemas Kuku Raadio uudistes kell 13. Kuna portalides vastavasisulist uudist ei leidunud, siis järeldeb uurija, et info jõudis toimetusse tõenäoliselt maili- teel. Samas- kuna uurija viibis antud päeval Eesti Raadio uudistetoimetuses, siis ei ole Kuku Raadios võimalik kindlalt välistada ka mõne muu allika olemasolu.

Eesti Raadio uudistestudio vaatluspäeva märkmetes mainitakse seiresõitude teemat esmakordselt alles kell 14.18, kui päevatoimetaja Riina Eentalu helistab ja uurib ise, kas kulupõletamise keelust kinni pidamist keegi jälgima ka hakkab. Räägitakse samuti sellest, et antud teemat võiks kella kolmeses saates veidi pikemalt kommenteerida. Antud arengust järeldeb uurija, et tõenäoliselt võis Eentalul selleks hetkeks olemas olla küll mõningane eelinfo, kuid kindlaid andmeid ilmselt mitte. Kummaline on ka see, et antud uudis millegipärast kella kolmesesse uudistesaaatesse ei jõua.

Kell 16.15 jätkub telefoni teel arutelu kulupõletamise teemal. Peale seda ei ole teemast uudistetoimetuses enam midagi kuulda, kuni kella kuuese uudistesaaateni. Ka ei räägita sel teemal üheski teises uudistesaaates.

Keel: Kuku Raadio uudis antud teemal algab sõnaga „täna”, mis on antud uudise puhul põhjendamatu esiletoomine ja ei anna uudise parema mõistmise jaoks midagi juurde- oluline on see, et päästekeskus hakkab tegema seiresõite, mitte see, millal ta seda otsustas. (*„Täna otsustas Lõuna- Eesti päästekeskus hakata tegema seiresõite, et kontrollida kulupõletamise keelust kinnipidamist ja ära hoida tuleõnnetusi”*)

Eesti Raadio uudise avalause jätab kummalise jutustava mulje, mida uudistesaaatelt ei oota. Samas ei saa öelda, et taoline algus väga oluliselt uudisele juurde annaks. (*„On see aeg, kui kulupõlengud võtavad suure osa päästjate ajast.”*)

Kummaline tundub ka uudise viimane lause: *„Ja lisame veel, et Keskkonnainspektsiooni teatel on praegu mitu kulupõlengu juhtumit menetluses- kui leitakse süüdlane, siis järgneb ka trahv.”* Kes lisab ja miks lisab? Uurija subjektiivse arvamuse kohaselt mõjub see hetkel pigem kummalise ähvardusena, mille koht ei peaks olema uudistesaaates.

5.1.2.3 BRS-i ja Eesti Raudtee temaatika

Kajastuse kiirus ja sisu: Eesti Raudtee teema on antud päeval Eesti Raadio uudistestudios väga tugeva tähelepanu all, samas kui Kuku Raadio teeb sellest vaid ülevaatlikult juttu. Taoline pilt jääb eelkõige uudistesaadete analüüsist, kuid samuti Eesti Raadio uudistestudio vaatluspäevast.

Esimest korda jõudis vaatluspäeval Eesti Raudtee teema uurija kõrvu kell 10.20, kui uudistetoimetuse juhataja sel teemal telefonitsi elavalt vestles.

Kell 11.15 on ATJ-l teada, et ta saab minna peaministri jutule kell pool üks.

11.56 Lepitakse kokku, et ATJ võib Ansipi juurde kaasa võtta ka venekeelse uudistetoimetuse inimese.

14.22 on ATJ toimetuses tagasi halva uudisega- Ansip andis küll infot, aga vaid konfidentsiaalselt. ATJ kommenteerib, et ilma Ansipi nimeta saab mõnda asja kasutada siiski.

16.06 saabub ATJ stuudiosse juba Burkhardti kommentaaridega ja lepatakse kokku, et seda saab kasutada kella viieses saates. (16.38 on vastav lõik valmis)

17.01 ja 17.25 Raudtee teema on taas arutlusel.

Nagu eelnevast näha, on teema arutlusel kogu terve päeva jooksul. Teema olulisust näitab ehk seegi, et selle on enda kanda võtnud uudistetoimetuse juhataja isiklikult. Teema kajastusel on jälgitud, et sõna saaksid mõlemad osapooled. Erinevates uudistesaadetes on sõna antud nii valitsusele kui BRS-ile ja päeva kokkuvõtvast uudistesaadetes on mõlemad osapooled koos. Uurija hinnangul on just antud uudise kajastus vaatluspäevadel eetris olnud teemadest kõige paremini kaetud.

Kuku Raadio sama päeva kokkuvõtva uudistesaadete tekst on samas pärit kella poole neljasest Postimees Online uudisest ja muud sinna lisatud ei ole.

Kui eelmise päeva teemakajastuse puhul võis eeldada, et Kuku raadio uudistestudio on äraootaval seisukohal, siis antud päeval ei leia uurija enam põhjendusi, miks Kuku Raadio uudistetoimetuse otsustab teemat vaid nii kesiselt kajastada.

Keel: Antud teemat kajastav uudis Kuku Raadios on ehk isegi kõige raskema sõnastusega uudis vaatluspäevade jooksul. Laused on enamuses pikad ja sisaldavad kas rohkelt infot või keerulisi sõnu. Leidub ka väga kummalise lauseehitusega lauseid. Samuti on uudis ise väga pikk, mis muudab jälgimise veelgi raskemaks. Kindlasti ei ole raadios selgelt mõistetav

näiteks uudise viimane lause: „*Ministri nõunik nimetas Burkhardti avaldust, kus ta võrdleb Eesti Raudtee ümber toimuvat Jukose intriigiga Venemaal, alusetuks.*”

Uudises on mitu lauset, mis sisaldavad lauselühendeid. Viimased muudavad aga kuulaja jaoks lause keeruliseks ja ei ole seega raadiole sobivad (Näiteks: „*Majandus ja kommunikatsiooniministeeriumi nõunik Heido Vitsur ütleb omalt poolt, et Eesti Raudtee erastamislepingu tagasipööramisega alustanud ministeerium soovib vähendada võimalike investorite ostuhoovi raudteefirma vastu.*”) Viimase lause muudab omakorda pikemaks ka väga pikk eestäiend.

Eesti Raadio uudis samal teemal on seevastu küllalt hästi sõnastatud. Enamik lausetest on optimaalse pikkusega. Võrreldes Kuku Raadioga annab siinkohal tunda ilmselt asjaolu, et Kuku raadio uudise aluseks kirjutavas meedias ilmunud tekst, samas kui Eesti Raadio uudis on kõigi eelduste kohaselt ise kirjutatud.

5.1.3 Kuku Raadio ja Eesti Raadio ühiste uudiste võrdluse tulemused

Kuku Raadio ja Eesti Raadio päeva kokkuvõtva uudistesaaate teemade hulgas leidis ühiseid teemasid umbes kolmandiku jagu. Ühistest uudistest umbes pooltel juhtudel olid mõlemad uudistetoimetused kasutanud sama materjali, mis ilmus ka internetiportaalides. Nii Eesti Raadio kui Kuku Raadio uudised jäävad uudiste eetrisse andmise kiiruselt maha internetiportaalidest. Enamikul juhtudest võib täheldada otsest ajalist seost portaalidesse ilmuvate uudistega. Kui Eesti Raadio päevatoimetaja Ulla Länts mainis intervjuus käesoleva töö autorile, et enamik informatsioonist jõuab nendeni samaaegselt BNS-iga, siis Kuku Raadio lühiuudistetoimetajad rõhutasid, et Kuku uudistesaaate algul öeldakse juba ära, et „Uudiseid BNS-ilt, Postimees ja Eesti Päevaleht Onlinelt vahendab ...” Viimane näitab seda, et Kuku raadio lühiuudised ei püüagi infot eetrisse anda enne Online väljaandeid vaid edastavad portaalide poolt juba väärtustatud uudiseid.

Peab tunnistama, et kuigi Eesti Raadiol võiks olla selles suhtes teiste raadiojaamade suhtes eelis, ei kasuta nad seda oluliselt- analüüsitavaid uudistest mitte ühelgi juhul ei jõudnud uudis Eesti Raadio eetrisse esimesena, enne internetiportaale. Ühe uudise puhul osutus Kuku Raadio lausa kiiremaks ja paiskas eetrisse uudise, mis ei olnud ilmunud ei internetiportaalides ega ka Eesti Raadio uudistes.

Ühe uudise puhul tuleb küll tunnistada Kuku Raadio operatiivset tegutsemist ja eelist teiste kanalite ees, samas enamikel juhtudel ei suuda Kuku raadio kasutada enda eelist pooltundidel olevate uudiste näol- kui uudis ilmub internetiportaali uudistesaaatele ajaliselt liiga lähedal, siis

jääb see saatest välja ja lastakse käest võimalus tuua info esimesena kuulajateni (peale internetiportaalis ilmumist. Väga mitme pooltunnil eetris olnud saate puhul tuleb täheldada, et korrati vaid täistunnil juba eetris olnud uudiseid. Tuleb küll mainida, et Eesti Raadio puhul jõuavad mõned uudised hiljem eetrisse, kuid kui pooltunni uudiste eelist mitte kasutada, siis muutuvad viimased mõttetuks.

Mõlema kanali puhul tuli ette ka juhtumeid, kus uudis oli päeva jooksul edasi arenenud, kuid eetrisse läks vana tekst, seda isegi juhul, kui internetiportaalides olid uued arengud kajastunud. Antud juhtudel peab käesoleva töö autor tunnistama, et see, miks edasisi arenguid uudises ei kajastatud, jäigi segaseks.

Vaatlusaluste päevade kõige operatiivsemalt eetrisse jõudnud uudis oli Kuku Raadio uudis valitsuse otsuse kohta, lõpetada Eesti Raudtee erastamisleping (20.04.06- Päevapilk kell 18.00). Uudis lastakse eetrisse kohe kui see saabub. Ette loetakse pressiteadade ja 100% kindlusega ei ole võimalik hinnata, kas tekst on pärit portaalist või jõudnud toimetusse e-maili teel, kuid BNS-is ilmub täpselt sama tekst. Uudis on Kuku raadio eetris umbes 20 minutit peale täistundi (BNS-is ilmub uudis kell 18.07)

Mõlema raadiojaama puhul tuleb täheldada probleeme uudiste toimetamise puhul- laused on pikad ja keerukad ega vasta raadiokeelele esitatavatele nõuetele. Paljudel juhtudel on tunda toimetamata jätmist- st. eetrisse lastud uudis on sõna-sõnaliselt internetis ilmunu koopia- kas siinkohal on tegemist internetis ilmunu sõnasõnalise maha lugemisega või sama algteksti paiskamisega mõlemasse kanalisse täpselt samal kujul, seda käesoleva töö metoodika määrata ei võimalda. Fakt on aga see, et mõlemal juhul eksib toimetaja heale raadiouudisele esitatavate nõuete vastu.

Eesti Raadio uudistetoimetajad eksivad korduvalt tsitaadi reegli vastu. (st. Tsitaadi sisu eelneb tsiteeritavale.) Nõue, et tsiteeritav peaks olema mainitud enne tsitaati, on välja toodud kõigi käesoleva töö suulise teksti analüüsi teoretikute töödes. Peamiselt on see nõue seotud koekeelsuse ja teksti kergema mõistmisega. Kuku Raadios tsiteerimisel probleeme ei esine.

Mõlema kanali puhul tuleb täheldada ka asjaolu, et helilõiguga uudistena läks eetrisse mitmeid üritusi kajastavaid teemasid, samas kui mõned pikemat eetriaega väärivad uudised jäid vaid pressiteate tasandile. Operatiivsuse ja ressursikasutuse aspektist lähtuvalt ei ole taoline eetrikasutus kindlasti õigustatud. Üritused on küll eelinfo põhjal varem teada ja seega kergemini planeeritavad, kuid sisuliselt enamasti tühjad ja kirjeldavad. Antud töö autori

hinnangul ei peaks ürituste tutvustused olema uudistesaaate teemaks. Eriti juhul kui selle arvelt jääb puudu inimresursse, et uurida mõnd olulisemat sündmust.

Kõige põhjalikum uudise kajastusega, analüüsitavaate päevade jooksul paistis silma Eesti Raadio uudis, Eesti Raudtee probleemaatikast (21.04.06.) Teemaga tegeleti terve päev läbi ja õhtuses kokkuvõtvas uudistesaaates olid esitatud juba mõlema osapoole seisukohad. Sarnase kajastusega uudist Kuku Raadios analüüsitavaate päevade raames ei esinenud.

5.2 Kokkuvõtte vaatluspäevadest

20.aprillil 2006 Kuku Raadio stuudios ja 21.aprillil 2006, Eesti Raadio uudistestuudios tööl viibinud põhifiguurid, ehk inimesed kes olid kõige rohkem seotud uudiste tootmise ja edastamisega ning faktid, mis uurija kogus intervjuude käigus, on esitatud tabelis 4.

Tabel 4. Isikud toimetustes: intervjuudes kogutud andmed

Toimetus	Amet	Tööpäeva pikkus	Haridus	Staaž	Kood
Eesti Raadio	Päevatoimetaja	9.00-20.00*	TÜ (erialane)	Ca 35 aastat	APT
	Toimetuse juhataja	9.00-18.00*			ATJ
	Lühiuudiste toimetaja	10.00-18.00*	TLÜ (soome fil.)	10 aastat	ALT
	Reporter	ca 8.00- ca 18.00			AR1
	Reporter	10.00- ca 18.00			AR2
	Raadio 2	7.00-17.00*	TLÜ (raadiorezii)	Ca 3,5 aastat	ALT2
	Kuku Raadio	Vanemtoimetaja	Pilk 18.00**		
Lühiuudised		6.00-13.00*	TLÜ (raadiorezii)	7 aastat	BLT1
Lühiuudised		13.30-21.00*	Keskharidus	12 aastat	BLT2
Päevatoimetaja		10.00-14.00*			BPT
Reporter		9.00-ca 15.45			BR

* Kellaajad näitavad saateid, mille tegemises osaletakse. Saabumise/lahkumise aeg erinev

** Viibib toimetuses alates 9.00; kell 18.00 on saade, mis lõpetab tööpäeva

Kui Kuku raadios oli vaatlusalusel päeval uudiste eetrisse andmisega seotud 5 inimest, siis Eesti Raadio uudistestuudios oli tegelikult hõivatud mõnevõrra rohkem inimesi- kuna käesoleva uurimistöo autor jälgis eesti keelse uudistetoimetuse tööd, siis on siinkohal välja jäetud inimesed, kes töötasid Eesti Raadio uudistestuudio vene keelse toimetuse poolel, mis annab uudiseid kanalile Raadio 4. Tabelis ja vaatluspäeva kirjeldustes on küll välja toodud Raadio 2 uudistetoimetaja, kuid uurija ei pööranud sellele isikule nii palju tähelepanu, kuna vastasel juhul oleksid proportsioonid kahe erineva raadiojaama vahel muutunud liialt suureks. Seega võib kokkuvõtvalt öelda, et nii Kuku Raadios kui Eesti Raadios (st uudised Vikerraadiotele ja Klassikaraadiotele) olid vaatlusalustel päevadel uudistega ametis viis inimest. Vahe tekib siinkohal vaid selles, et kui Eesti Raadios oli tööl kaks reporterit ja üks lühiuudistetoimetaja siis Kuku Raadios valitses täpselt vastupidine olukord.

Antud faktist võib teha oletusi ka uudiste töötlemise ja toimetamise sisukohast lähtuvalt. On loogiline eeldada, et toimetused, kus on tööl rohkem reportereid, keskendub ka rohkem originaaluudiste tootmisele. Ülejäänud kaks inimest toimetustes võib lugeda n-ö samaväärseteks. (ER- Päevatoimetaja ja toimetuse juhataja; Kuku- päevatoimetaja ja vanemtoimetaja.)

Mõlemas kanalil mängisid vaatlusalustel päevadel oma osa ka Tartu stuudio reporterid. Jälgitud kahe päeva lõikes kasutas Kuku Raadio enda Tartus asuvaid resursse rohkem kui Eesti Raadio uudistestudio. Kui Kuku Raadio Tartu Studio tootis üle-eestilise uudistesaaate tarbeks 20. ja 21. aprillil kokku 10 erinevat lugu (üks lugu oli eetris kordusega) kolmelt erinevalt autorilt, siis Eesti Raadio Tartu Studiost jõudis samal perioodil eetrisse 3 lugu kahelt autorilt.

Peab nentima, et mõlema uudistetoimetuse juures jäid uurijale silma üsna sarnased asjad. Ühe olulise punktina peab välja tooma omavahelise vähese suhtlemise. Toimetustes valitseb vaikus ja kõik tegelevad vaikselt oma arvutite taga enda asjadega. Kooskõlastamisi ja täpsustamisi võis pigem täheldada Kuku Raadio toimetuses, kus päevatoimetaja ja lühiuudiste toimetaja konsulteerisid üsna tihti sel teemal, et uudised omavahel ei kattuks. Eesti Raadio uudistestudios oli peaaegu ainus omavaheline suhtlus seotud uudistetoimetuse juhatajaga, kes suhtles olulisemate temade puhul päevatoimetaja ja lühiuudiste toimetajaga. Kui Eesti Raadios oli kõrvaltvaatajal võimalik täheldada mõningate juhtnööride andmist reporterile, siis Kuku Raadios sellist suhtlust oluliselt silma ei jäänud.

Kuku Raadios uudiste temadel ühiseid koosolekuid läbi ei viidud. Hommikused koosolekud, kui sama päeva uudiseid veel oluliselt saabunud ei ole, oleksid ehk ka mõtetud, kuna Kuku Raadio uudistetoimetusel puudub eelinfosüsteem. Eesti Raadios leidis hommikune koosolek aset kell 10, kui arutati läbi eelinfo toimetaja poolt kokku kogutud ja ette valmistatud eelinfo.

Mõlema jaama puhul jääb silma Tartu studio reporterite probleem. Silmnähtavalt ei ole Tallinna toimetajad rahul Tartust tuleva tööga. Mõlemas jaamas kerkib üles reklaamlugude osakaal Tartust saabuva materjali puhul. Kui Kuku puhul läks üks selgelt reklaamlooks defineeruv lugu ka eetrisse (Maamess), siis Eesti Raadio lükkas loo tagasi (Nii eelmise päeva maamess, kui ka vaatluspäeval teemaks olnud Maailmikooli ja Kesko Agro lepingu sõlmimise lugu) Eesti Raadio poolt oldi selles suhtes konkreetsem. Hommikusel koosolekul otsustati ära, et reklaamlugu eetrisse ei võeta. Kuku Raadios tehtud lühiintervjuust päevatoimetajaga (BPT, Lisa 1) selgub, et olukordi, kus Tartu reporterid otsustavad ise millest loo teevad, tuleb ette küllalt sageli. Samas on vaja uudistesaaade täita ja enamasti lugusid tagasi ei lükata.

Tartu temaatika ei jõua aga kaugemale kui ainult omavaheline tagarääkimine. Kuku raadio vanemtoimetaja ütleb Tartu stuudio kohta, et kui „nad oma töökorraldust ei muuda siis ei ole nende teenuseid enam vaja” (Lisa 1, kell 13.10) Sellega aga teema lõppeb.

Teise olulise punktina tuleb välja tuua lühiuudiste toimetajate nn. „iseseisvus”. Lühiuudised tunduvad enamiku ajast seisvat pikematest uudistesaadetest täiesti eraldi. Seda mõlemas raadiojaamas. Koostööd selles vallas oli võimalik märgata Kuku Raadios vahetult enne pikemaid uudistesaahteid, kui toimetajad omavahel teemasid kooskõlastasid. Sel puhul oli suhtluse eesmärgiks eemaldada korduvad uudised lühiuudistes ja järgnevas pikemas saates.

Eesti Raadios sellist suhtlust küll märgata polnud võimalik, samas oli aga tegu teiselaadse koostööga, kui uudistetoimetuse juhataja pakkus lühiuudiste toimetajale just salvestatud materjalist helilõiku. Samas teisipidi suhtlust- et lühiuudiste toimetaja oleks pikemate saadete toimetajatele näiteks oluliste teemade kohta vihjeid andnud, seda ei olnud märgata kummaski jaamas.

Omavahelise suhtlemise temaatika on tihedalt seotud organisatsiooni teadmusjuhtimise kontseptsiooniga. Oluliste märksõnadena mängivad siinkohal rolli nii omavaheline suhtlemine, toimetuse üldine töökorraldus kui ka eelinfo süsteem. Selgelt seostub samuti eelpool mainitud Tartu stuudiote probleem.

Teadmus on „kogemuse põhjal kujunenud arusaam, mida on võimalik kommunikeerida ja jagada.” (Jagomäe 2001:7) Teadmuse liikumist mõjutab neli tegurit (Jagomägi 2001):

- 1) avatus (kas soovitakse jagada teadmust)
- 2) interaktsiooni ehk kommunikatsiooni kanal (kuidas teadmus liigub, erinevad kanalid on erineva võimega ühise arusaama tekkele. Jagomäe hinnangul on rikastatuim meedium interaktsioon näost- näkku)
- 3) usaldus (usaldusel on kaudne mõju teadmuse edasi andmisele, kuna mõjutab eelkõige seda, kuidas tajutakse partneri avatust)
- 4) eelnev kogemus (teadmuse omaks võtmist mõjutab eelneva kogemuse olemasolu)

Teadmusjuhtimise üks põhiküsimusi on teadmuse kodifitseerimine ja koordineerimine organisatsioonis. Kodifitseerimise eesmärk on panna organisatsioonis töötavate inimeste teadmus vormi, mis oleks kättesaadav kõigile, kes seda vajavad. (Jagomägi 2001)

Käesoleva töö käigus kogutud materjali põhjal ei ole võimalik täheldada olulist teadmuse liikumist uudistestuudiote kollektiivides. Ainsa info selle kohta võib välja lugeda lühiuudiste

toimetajatega tehtud intervjuudest. Toimetajad tõdevad, et tööle asudes ühtegi olulist koolitust nad ei saanud, küll aga aitasid varasemad töötajad konkreetse kanali spetsiifikasse sisse elada.

5.3 Kokkuvõte intervjuudest

5.3.1 Intervjuud uudistetoimetuste juhtidega

Uudistetoimetuste juhtideks on käesoleval juhul Hanno Tomberg Eesti Raadiost ja Ulla Länts Kuku raadios. Läbi viidud intervjuude puhul järgisid küsimused kahte suuremat teematkuidas ja mis alusel valitakse toimetusse uusi töötajaid (mis on oluline) ning kuidas toimub uudiste valik, edastamine ja tootmine. Intervjuude transkriptsioonid asuvad käesoleva töö lisades 2 ja 6.

Tabel 5. Olulisemad vastused uudistetoimetuste juhatajate intervjuudes

	Ulla Länts	Hanno Tomberg
Mille alusel võetakse inimesi tööle?	Kogemus; hääl, tehnika tundmine	Huvi, kogemus, kõrgharidus
Kes otsustab, mis uudised jõuavad eetrisse?	Toimetaja sisetunne	Koosolek/ sisetunne
Mille alusel tehakse see otsus?	Olulisuse alusel	Uus/ oluline
Kui suurt osa infost uuritakse edasi?	Lühiuudistes ei uurita edasi	Ca 10%
Kuidas on organiseeritud eelinfo süsteem?	Puudub	Eelinfo toimetaja
Mis kellaaegadel on töö reporterid?	ca 9.00-16.00	8.00-18.00
Miks saadetakse reporterid välja?	Valitsus, õnnetused, uuringud	olulisemad sündmused igas valdkonnas

Nagu tabelis 5 välja on toodud, sarnanevad osad vastused mõlema intervjuueeritava puhul.

Uudistetoimetuste juhtivad toimetajad tunnistavad, et uudiseid valitakse saatesse oma sisetunde järgi ja lähtudes olulisusest. Seda, mida peavad lühiuudiste toimetajad „oluliseks” lahkab lähemalt käesoleva töö järgmine alapunkt, mis toob välja lühiuudiste toimetajate vastused samale küsimusele.

Olulisena peab välja tooma veel asjaolu, et uudistetoimetuses töötavate inimeste kohta leiavad mõlema uudistetoimetuse juhid, et kuigi alati võiks olla rakendust rohkematele inimestele, on siiski toimetuses töötajaid piisavalt. Sellest võib järeldada, et intervjuueeritavad on üldjoontes toimetuse tööga rahul.

Teise olulise seosena tuleb välja tuua toimetuste hariduslik baas. Mõlemad intervjuueeritavad toovad välja fakti, et endise Pedagoogika Ülikooli Raadiorežii erialalt on toimetuses palju töötajaid, samas kui Tartu Ülikooli lõpetanute osakaal on oluliselt väiksem. Länts rõhutab siinkohal, et on tunda, et Raadiorežii eriala enam ei eksisteeri- inimesed ei tea enam enne toimetusse tööle tulemist, kuidas asjad praktiliselt toimivad. Sama võib välja lugeda ka Tombergi vastusest. Tema vastus keskendub aga mitte niivõrd Raadiorežii „taga nutmisele”

kuivõrd asjaolule, et Tartu Ülikooli bakalaureuseõpe ei anna praktilist koolitust. Mõlemal juhul on vastuses sees fakt, et praktiliste oskustega inimesi on raadiosse raske leida. Samas kui Tomberg annab mõista, et kohapeal inimese välja õpetamine võib anda paremaid tulemusi, siis Läntsi sõnul on see pigem raske ja keeruline protsess.

Kokkuvõtvalt jääb tegelikult segaseks, mida konkreetselt toimetuste juhid kõrghariduselt ootavad. Nii Tomberg kui Länts toovad välja, et kõrgharidus on oluline. Samas rõhutavad aga mõlemad siinjuures oskuseid, mida on võimalik omandada pigem kutsehariduse tasandil või praktilise töö käigus ja mis ei ole akadeemilise kõrgharidusega sedavõrd tihedates seostes.

5.3.2 Intervjuud lühiuudiste toimetajatega

Töö autor viis intervjuud läbi nelja lühiuudiste toimetajaga. Neist kahega (Vallo Kelmsaar, Kristi Kool) põhjalikumad intervjuud ja kahega (Karin Aule, Kerli Dello) lühemad. Suuresti oli selle põhjuseks ja asjaolu, et toimetajad, kellega viidi läbi lühemad intervjuud, viibisid pikemate intervjuude tegemise ajal läheduses ja avaldasid juba sel hetkel enda poolehoidu mõnele vastusele. Taolised arengud on välja toodud ka tabelis 6.

Tabeli üheks huvitavamaks vastuseks on vastus küsimusele, kuidas valitakse uudiseid. Kõigi vastustest võib leida ühe sõna – „olulisus.” Seda mis on oluline, ei oska toimetajad aga lahti sõnastada.

Samuti on huvitav see, et kui mõlemad Eesti Raadio uudistetoimetajad said raadiotööle läbi konkursi, siis Kuku Raadio lühiuudiste toimetajate puhul olid mõlemal puhul määravaks tutvused.

Tabel 6. Olulisemad vastused lühiuudiste toimetajate intervjuudes.

	Vallo Kelmsaar	Karin Aule	Kristi Kool	Kerli Dello
Haridus	Filoloogia (TÜ ja TLÜ)	Raadiorežii (Peda)	Raadiorežii (Peda)	Keskharidus
Staaš	10 aastat	ca 3,5 aastat	7 aastat	12 aastat
Kuidas saattusite raadiosse?	Konkurss	Konkurss	Tutvused	Tutvused
Kas saite tööle asudes koolitusi?	Ei	Ei	Jah	Ei
Milliseid kanaleid pidi jõuab info?	e-mail; BNS; välisagentuurid	(vt. Kelmsaar)	Internet, BNS	(vt. Kool)
Mis määrab uudiste eetrisse jõudmise?	olulisus, mõjukus		oluline; huvitav; hariv	olulisus, sisetunne
Mida teete infoga enne eetrisse andmist?	lühemaks; sõnastus;lausestus	(vt. Kelmsaar)	ajakohasus; lühemaks	ajamäärused;lühemaks

6 Diskussioon

Raadiouudise osa ja ülesanne tänapäeva meediamaastikul on viimaste aastate jooksul seoses Online uudiste arenguga oluliselt muutunud. Kui varem võis raadiot nimetada üheks kiireimaks uudiste edastamise kanaliks, siis nüüd jõuavad kiiruselt Online-portaalid raadiost kindlasti ette. Raadiouudise operatiivsuse mõiste on hakanud muutuma. Operatiivsus ei tähenda enam mitte niivõrd kiirust, kuivõrd oluliseks hakkavad muutuma teised raadiouudise plussid, mida Online oma teatud mõttes veel piiratud kättesaadavuse juures ei võimalda.

Üheks oluliseks plussiks raadio juures on ja jääb ilmselt tema kättesaadavus. On teatud olukorrad, kus raadio võimaldab kindlasti paremini uudiseid edastada kui interneti teel levivad uudised. Parima näitena võib näiteks tuua autoga sõitmise või siis puhkuse perioodi, kus nii palju arvutiga tööd ei tehta, küll aga otsitakse meelelahutust, mida raadio eelkõige pakub. Antud aspekt on väga oluline ka kriisikommunikatsiooni seisukohast. Raadio on jätkuvalt kanal, mille kaudu on võimalik jõuda väga erinevate inimgruppideni, väga erinevates olukordades. Raadio kuulamiseks ei pea tingimata viibima toas või kontoris- raadiot saab kuulata autos, kaupluses, aias vms ...

Raadio uudisel võiks võrreldes Online uudistega olla mitmeid eeliseid, mida hetkel kahjuks veel ei kasutata. Perspektiivis võiks raadio operatiivsuse tähendus muutuda eelkõige läheduse ja vahetuse edasi andjaks.

Teisest küljest võiks raadio operatiivsus muutuda operatiivsuseks kohalikus mõttes. Raske on edastada üleriigilisi või veelgi laiema haardega uudiseid operatiivselt ja kiiresti, küll aga oleks raadio võimeline seda rolli täitma lokaalses kanaliks. Mingil määral toimib see kindlasti ka juba praegu. Näiteks võib tuua igapäevase info teede sulgemiste ja teiste ajutiste muudatuste kohta linnapildis. See on info, mille teada saamine on kuulajatele oluline- inimene ise ei oska taolist uudist kuskilt otsida, kuid ta on tänulik, kui see temani jõuab. Selle kõige juures on aga oluline, et raadiost kuulajani jõudev tekst oleks selge ja lihtsalt mõistetav.

7 Kokkuvõte

Bakalaureusetöö „**Raadiouudiste toimetamine. Eesti Raadio ja Kuku Raadio uudistetoimetuste näitel**” keskendub eelkõige hea raadiouudise töötlemise ja esitamise problemaatikale. Raadio on olnud ajaloolises mõttes, kuni 1990ndate keskpaigani, kõige operatiivsem uudiste edastamise kanal. Tänapäeval on raadiouudise operatiivsuse mõiste aga seoses Online uudistekanalite ja mobiilside võidukäiguga muutunud. Eelnevalt tulenevalt on töö põhilisteks märksõnadeks **raadiouudiste töötlemine, nõuded raadiouudisele, suuline kõne ja raadiouudise keel, raadiouudise seosed *Online* ajakirjandusega, raadiouudise operatiivsuse mõiste muutumine**.

Käsitletav teema on avatud kahe üle-eestilise levikuga raadiojaama näitel. Raadiojaamade valikul lähtus autor nõuetest, et mõlemas raadiojaamas eksisteeriks peale lühiuudiste ka pikemad uudissaated ning, et toimetustes oleks lisaks uudistetoimetajatele tööl ka reporterid. Töö autori andmete kohaselt on praegusel hetkel ainukesed neile nõuetele vastavad uudistetoimetused Eestis, analüüsitud kahes raadiojaamas- Eesti Raadios ja Kuku Raadios.

Töö empiiriline materjal toetub kahel päeval, 20. ja 21 aprillil läbi viidud toimetuste töökorralduse vaatlusele ja kahel päeval eetris olnud (/arv/ uudisteksti analüüsile. Vaatluse meetodiks valis autor etnograafilise vaatluse (Machin 2002), mis eeldab uurija poolset täielikku mitte- sekkumist vaadeldavatesse protsessidesse. Vaatlusele lisaks viis töö autor läbi süvaintervjuud, mõlema raadiojaama uudistetoimetustes ning analüüsis raadiojaamades kahel järjestikusel päeval eetris olnud tekste. Viimase juures võrdles autor raadiote uudistekstide muutumist ja toimetamist kolme Eesti kontekstis olulise internetiportaali- uudisteagentuuriga BNS ning kahe suurema päevalehe *Online* väljaannetega- Postimees Online ja Eesti Päevaleht Online.

Temaatika uurimisvajadus on põhjendatav just viimastel aastatel hoogustunud Online portaalide tugeva võidukäiguga Eestis. Seoses online uudiste turule tulekuga tekib küsimus raadiouudise kohast meediamaastikul. Kas raadiot saab enam nimetada operatiivseimaks uudistekanaliks ja kui ei, siis kas muutuma peaks raadio uudised või hoopis operatiivsuse mõiste seoses raadio uudistega? Kas ja kui võrd teksti auditiivseks toimetamine vähendab uudiste operatiivsust?

Antud töö tulemusena leidis kinnitust eeldus, et raadiouudised jäävad uudiste eetrisse andmise kiiruselt selgelt maha *Online* portaalidest. Enamasti ei saa raadiote aeglast kajastust ajada ka

selle süüks, et raadio uudised on eetris kindlatel kellaaegadel, samas kui *Online* portaaliid saavad uudise auditooriumini tuua sel hetkel, kui uudis valmib.

Uudiste aeglasemat eetrisse andmist võiks siinkohal vabandada toimetamisega- pressiteate toimetamine suuliseks tekstiks võtab kauem aega, kui kirjalikus kanalis avaldamiseks tehtav töö. Samas ei ole enamikku raadio uudiste tekste keelises mõttes praktiliselt võimalik eristada suvalisest *Online* portaalil ilmuvast uudisest. Intervjuude käigus selgus küll, et uudistetoimetajad teadvustavad endale põhilisi reegleid, mida uudise toimetamisel järgida tuleks, kuid reaalses situatsioonis lastakse info eetrisse praktiliselt samal kujul, kui see toimetuseeni jõuab.

Käesolev töö annab ülevaate raadio uudistetoimetuses toimuvast ning uudistesse panustatavast ajast ning ressursist. Kombineeritud meetodiga tehtud analüüs aitab välja selgitada põhilisemad kitsaskohad raadiouudiste operatiivsuse võrdluses *Online* kanalitega ja täidab sellega tööle seatud eesmärgi. Antud töö maht ei võimalda teha põhjapanevaid järeldusi küsimuses, kas ja kuivürd raadiojaamad osalevad nn *Pack journalism's*, ega pakkuda välja lahendusi näiteks selle kohta, millistes kommunikatsioonisituatsioonides on raadiouudised kõige funktsionaalsemad (kriisikommunikatsioon, liiklusuudised ja lokaalsed operatiivse iseloomuga teated), küll aga on käesolev töö heaks aluseks süvitsi mineva töö kirjutamiseks.

8 Summary

The Bachelor's thesis "**Radio news editing as exemplified by the news services of Eesti Raadio and Kuku Raadio**" focuses on the problems concerning processing and presenting good radio news. Nowadays, the concept of radio news immediacy has changed in connection with the triumph of online news channels. Radio is no longer able to be the fastest news communicator and it thus broadcasts news, which have already been evaluated, often in unedited form. Proceeding from the above, the main keywords of the thesis are **radio news editing, radio news requirements, spoken language and radio news language, connections between radio news and online journalism, the change in the concept of radio news immediacy.**

The topic under consideration is unfolded as exemplified by two national talk radio stations. The empirical part of the thesis is based on the observation of the editorial staffs' organisation of work carried out on two days, 20 and 21 April, and the analysis of the news that was broadcast. The author chose ethnographic observation as the observation method (Machin, 2002), which presupposes complete non-interference by the researcher with the processes observed. In addition to the observation, the author of the thesis carried out in-depth interviews at the news services of both radio stations and analysed the texts broadcast on the radio stations on two executive days. With regard to the latter, the author compared changing and editing the radio news texts with those of three important internet portals in Estonia – the news service BNS and the online editions of two of the biggest daily newspapers, Postimees and Eesti Päevaleht.

The need to study the topic can be justified by the increase in the triumph of online portals especially in recent years. In connection with placing online news on the market, a question arises about the position of radio news on the media landscape. Can radio still be called the most immediate news channel and if not, should radio news change or should the concept of immediacy in connection with radio news change? Whether and to what extent does making a text auditive decrease the news immediacy?

As a result of the present thesis, the hypothesis that radio news clearly lag behind online portals in the speed of news broadcasting was confirmed. At the same time, the other result of the thesis was the fact that the texts of radio news briefs are practically impossible to distinguish from news broadcast on online portals in the linguistic sense. In the course of interviews, it did become evident that news editors were aware of the main rules that must be

followed in news editing, but in real situations, information is broadcast in practically the same form as it is presented to the editorial staff.

The present thesis gives an overview of what takes place in the news services, and the time and resources invested in the news. The analysis performed using the combined method helps to determine the main drawbacks in the comparison of the immediacy of radio news with online channels and by doing this, fulfils the purpose of the thesis. The scope of the present thesis does not enable to make any fundamental conclusions about the matter, whether and to what extent the radio stations participate in 'pack journalism', or offer solutions, for instance, about which communication situations the radio news are most functional in (crisis communication, traffic news and local news of immediate nature). However, the present thesis is a good basis for writing an in-depth thesis.

Kasutatud allikad

- Vassiljev, D. (2004) Uudiste valik vene keelses Aktuaalses Kaameras. Bakalaureusetöö, Juhendaja dots Halliki Harro- Loit. Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond, Tartu Ülikool.
- Joosu, T. (1992) Nõuded raadiouudisele ning uudised Eesti raadios ja „Radio Tartus”. Kursusetöö, juhendaja Aune Unt. Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond, Tartu Ülikool
- Triikkel, I. (1967) Raadiokommunikatsiooni spetsiifika, väljendusvahendid ja žanrid: väitekiri filoloogiakandidaadi teadusliku kraadi taotlemiseks, juhendaja J. Peegel. Eesti keele kateeder, Tartu Riiklik Ülikool
- Loit, U (1998) Raadiouudis, seminari materjalid. Tallinn: Akadeemiatrükk
- Loit, U (2000) Raadiouudis II, seminari materjalid. Tallinn: Akadeemiatrükk
- Lään, V (1995) Kuidas tehakse raadiot, Tartu: Levileht
- Farmann, E; Kramhoft, P (1989) Raadioajakirjandus. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastuse trükikoda
- Itule, B & Anderson, D (1987) News Writing and Reporting for Today's Media. New York: Random House
- Gibson, R (1991) Radio and Television Reporting. Boston et all.: Allyn and Bacon
- Cook, T.E. (1998) Governing with the news- The news media as a political institution. The University of Chicago Press
- Machin, D. (2002). Ethnographic research for media studies. London et all: University Press
- Shoemaker , P.J. & Reese, S.D. (1991) Mediating the Messsage: Theories of Influences on Mass Media Content. New York: Longman
- Tuchman, G.(1978) Makig news: a study in the construction of reality. New York: Free Press
- Hennoste, T. Sissejuhatus suulisesse eesti keelde. Akadeemia 5/2000

9 Lisad

9.1 Lisa 1.

Päev Kuku Raadio stuudios- 20.04

6-13 on tööl Uudistetoimetaja BLT1 (tavapäraselt reporter, aga kuna üks uudistetoimetaja lahkus ja teine alles õpib, siis teeb täna seda tööd)

14-21 tööl uudistetoimetaja BLT2

Päevatoimetaja BPT- raadioekspress 10,12, 14

Vanemtoimetaja/päevatoimetaja BVT- Päevapilk kell 18.00

Reporter BR

9.15 Jõuan õige maja juurde ja lähen toimetuse ukse taha- sisse saab fonolukku kasutades- sekretär laseb sisse ja juhatab *BVT* juurde

Ca 9.25-9.55 *BVT* tutvustab mind toimetusele ning räägib sellest, kuidas töö nende juures käib.

(Iga poole tunni tagant uudised; Esimene algab kell 6.00- viimane kell 21.00- Pooltunniuudised lähevad ka Uunosse ja täistunniuudised Elmarisse

Viimased poolesed uudised on kell 17.30; Pikkadest saadetest on kell 10,12 ja 14 Raadioekspressid, kell 18 Päevapilk; Materjal tuleb peamiselt internetist- BNS, leheportaalid, ETV 24. Viimased kaks vähem- Suures osas siiski BNS ...Lisaks mailid + pressiteated.

Ühtset eelinfo süsteemi ei ole. Eelinfod on isiklikud- kui keegi peab vajalikuks endale järgmiste päevade asju kirja panna siis pannakse. Üldiselt tuleb kogu info jooksvalt.

10.00 algab juhatuse koosolek, mis uudistetoimetuse otseselt ei puutu ja *BVT* lahkub.

10.08. Uudistetoimetaja *BLTI*

Urija küsib toimetajalt, kas täna on olnud ka juba uudiseid, mida võiks ehk edasi arendada ja reporteri kohale saata.

BLTI: „Mart Laar sai maineka majandusauhinna ... võiks saata reporteri ... Tiit Vähi tahab Ida Virumaale ehitada 50 korruselist hoonet; Valitsuse pressikale läheb reporter ...”

BLTI kommenteerib, et üldiselt on 10-11 ajal tunnike vaikust- tulevad ainult liikluse ja laipade uudised.” Kuku laibauudiseid ei loe, kui ei ole just väga tavatu või ebatavaline krimiuudis ...”

BLTI arvab, et vaevalt see inimesi huvitakski, kuna pilti ju ei näe ...

BLTI nendib, et ideaalis võiks olla igas tunnis täiesti uus plokk, kuid hommikuti kuulajad vahetuvad tihemini ja seetõttu võib korrata ka ...pooltunniks saab teha lühemaid uudiseid, täistunniks pikemaid.

10.20 heliseb uudistetoimetaja telefon, küsitakse vanemtoimetajat. *BVT* on koosolekul, lühiuudiste toimetaja ütleb, et ta vabaneb umbes poole tunni jooksul.

10.23 „Toonekurg Jaak osutus emaseks” – hüüab *BLTI* üle toimetuse- kaugemalt küsib päevase saate üks saatejuhtidest- „Mis ta oli” ...

Järgneb arutelu eelpool mainitud teemal. *BLTI* tõdeb, et nalja peab ka saama

Päevatoimetaja (*BPT*) kommenteerib, et vilets lugu küll ...

BLTI: „Jaak on hoopis Jaanika”

(kõik pöörduvad taas oma tegemiste juurde tagasi)

10.25 *BPT* helistab Tartu toimetusse ja uurib, mida Tartu toimetus teeb-

Mainib, et üks reporteritest pidi minema maamessile ja on rääkinud veel midagi surnud kalade kohta- Tartus ei teata selle kohta midagi- lubatakse uurida ...

BPT ütleb, et kui ta Maamessi saab, siis on „kaheteistkümnesega” kõik juba korras ...

10.27 Uudistetoimetaja *BLTI* prindib välja järgmise uudisteploki ja läheb studiosse ...

10.33 Uudistesaaade on läbi ja *BLTI* tuleb tagasi ...

10.35 *BLTI* uurib reporteri (*BR*) käest, kas viimase valitsuse istungile ka läheb?

BR: „Ei Lähe, *BVT* läheb ...”

(Uurija märkus: Uudistetoimetaja on üsna eraldi ja teeb oma asju. Päevatoimetaja suhtleb pikemate saadete osas eelkõige reporteriga ja uudistetoimetaja siin väga kaasa ei räägi)

10.44 Endiselt tekitab furoori toonekurg Jaagu teema ... Koosolekult saabunud vanemtoimetaja ja teine päevane saatejuht pühendatakse asjasse ...

10.54 *BPT* uurib reporterilt, kuidas läheb ... *BR* lubab, et „saab küll” (teemat ei mainita)

10.55 Vanemtoimetaja telefon heliseb ja antakse infot ühe sündmuse kohta ... *BVT* selgitab, et loo võib teha küll, aga väga pikalt ei ole võimalik, sest sellist pikka jutusaadet ei ole enam ... Lepitakse kokku, et enne 5ndat saadetakse maili teel info ...

10.57 *BLTI* stuudiosse

(Uuriija märkus: Uudistesaaate viimaseks uudiseks on toonekurg Jaak)

11.12 Toimetuses valitseb üldine vaikus. *BLTI* kommenteerib, et uni hakkab tulema.

11.19 Päevane saatejuht uurib päevatoimetaja *BPT* käest, mis uudised pikemasse uudistesaaatesse tulevad, et ta ei räägiks saates samu teemasid.

Kindlad teemad Maamess, valitsuse istung ja mõned teemad veel ... Jõutakse järelduseni, et teemad ei kattu ja kõik on korras.

11.25 uurija küsib *BLTI* käest, kas Tartuga seotud uudised jäävad ainult Tartu toimetuse kajastada ... „Ei, kui on olulisem uudis, siis ikka läheb põhisaatesse kaa”

11.28 *BLTI* ja *BPT* arutavad „Viru Poja” teemat ...- ollakse seisukohal et kooskõlastused on olemas ja ei saa aru, miks nüüd on ümber otsustatud ... (Uuriija märkus: teema jääb arutelu tasemele ja ei jõua mingi konkreetse tulemini)

11.34. *BVT* hakkab minema valitsuse istungile- uurib teiste käest, kas midagi poliitiliselt teravat on hetkel õhus kaa? Tuleb välja et väga midagi ei ole ...

BVT nendib, et libauudised olid väga head

11.37 Reporter *BR* uurib *BPT*-lt, kui kaugel ta on ... saab teada, et „mitte väga”

11.43 *BPT* loeb ette oma teemad ... ja *BLTI*-ga kooskõlastatakse omavahel, kes millised uudised võtab ... *BLTI* ütleb, et tema võtab Autoriteühingu endale ...

11.44 majast sõidab mööda sireenidega politsei. *BLTI* läheb seda aknale vaatama ja annab üle toimetuse teada, et see suundub Lasnamäe poole ... kommenteeritakse, et kindlasti Pae tänavale ... (Uuriija märkus: teema jääb õhku, sel teemal midagi edasi ei juhtu)

11.45 *BLTI*: mul oleks vaja üks eesti esiuudis ... kas seda on siis palju nõutud?

Kle, aga loeme „Kiida teenindajat” tulemusi? See ei ole ju reklaam, kui ma loen, keda kiideti ...

See ei ole küll esiuudis kahjuks ... aga mul on üks hädapärane esiuudis küll kaa ...

Oot sa tahad nüüd paberit kaa jah?

BPT: Mhmh ...

11.48 *BPT* helistab uuesti Tartusse ja uurib kui kaugel nemad oma lugudega on ... kuuldes, et surnud kaladega ei ole veel valmis, pakub välja uue teema ja lubab info saata ...

BPT õiendab Tartu Kuku teemadel ... et nemad teevad muid asju sellel ajal, kui nad peaksid temale saateid tegema ...

Kommentaari „Ei ole kasu nagunii, nad teevad kõike oma suva järgi ...”

BLTI kommenteerib, et sel päeval kui nad kolivad, saab ilmselt olema veel suurem segadus.

(Uurija kommentaar: Kuku toimetuse kolib mõne nädala pärast uude toimetusse)

11.52 *BPT* helistab jälle Tartusse ja kuuleb, et üks kolmest Tartu reporterist on tänaseks juba lahkunud ... *BPT* on kuuldust silmnähtavalt ärritunud ja kommenteerib, et see ei ole ju aus, kui mõnel inimesel juba nii vara tööpäev läbi saab.

11.55 Tuleb *BR* ja vahetab *BPT* laual välja ühe lehe ... *BPT* kommenteerib, et „mõtlesid natuke ja mõtlesid välja sootuks teistsuguse ...” (Uurija märkus: midagi rohkem ei mainita, tõenäoliselt on tegemist mõne loo sissejuhatusesega)

11.57 *BPT* läheb stuudiosse ...- hetke pärast järgneb ka *BLTI*.

12.06 Lühiuudiste saade läbi- läheb edasi raadioekspress ...

Uurija küsib *BLTI* käest, kuidas on korraldatud *headline'de* esitamine. *BLTI* vastab, et teemad, mis saates tulevad on kõigi täistunniuudiste ees. Kui järgneb raadioekspress, siis loeb päevatoimetaja, muidu uudistetoimetaja ... pooltunni lühiuudiste ees ei ole neid ja nädalavahetustel samuti.

(Uurija märkus: Uudistetoimetaja laua nurga peal on kaustik kuhu pannakse kirja teemad, millest on juba räägitud. Täna on hommikuprogrammi inimesed unustanud sinna kirja panna, millest rääkisid ja päevase saate juht helistab, et seda teada saada ...)

lõppeb Raadioekspress ...

12.27 *BLTI* prindib välja järgmise uudistesaaate materjali ja siirdub toimetusse ...

12.34 *BLTI* tagasi. Arutatakse Laari auhinda. Päevane saatejuht on helistanud ja teada saanud, et Laar on Brüsselis ja temaga ei saa ühendust.

12.35 avastatakse, et on tulnud teade selle kohta, et Hansapangas on toimunud rööv ...- *BLTI* kommenteerib, et „väga hea, tuleb mulle veel viimaseks plokiks üks rööv”

(Uurija küsib päevatoimetajalt *BPT*, paari kommentaari:

BPT: Raadioekspressi teemad pannakse paika üsna tükk aega varem. Tavaliselt on kella kahese ekspressi teemad selged juba peale kella 12st saadet. Teemad otsustab päevatoimetaja.

Et mitte reporterite tööpäeva liiga pikaks ajada, siis peakski teemad umbes selleks ajaks teada olema ...- samas kui hiljem juhtub veel midagi uut ja suurt, siis tehakse ka hiljem lugusid.

Tartu teemadega on enamasti probleeme, kuna ei ole võimalik kogu aeg kontrollida, mida Tartu teeb ... Vahel ei saa nad õigeid inimesi kätte jne ja siis tehakse uudiseid teemadel, mis ei oleks tegelikult raadioekspressi sobilikud, kuid mille allikaid on võimalik kergelt kätte saada ...

(**12.39** uus kõne Tartusse ...- ühtegi tartu toimetuse töötajat ei ole kohal – üks reporter on koju läinud, teine on maamessil ja kolmas on kuhugi kadunud ...)

BPT Kommenteerib lugusid ...Maamessilugu oli liiga laialivalgus ja mitte oluliselt uudisväärne ... ka ühe reporteri „hommikune lugu” oli olnud üsna mõttetu ...

BPT kommenteerib, et Tartuga on raske aga neid ei saa ka torkida, et nad paremini teeksid, sest kogu aeg ei ole võimalik lihtsalt telefoni teel inimestele peale käia, et nad tööd teeksid ...

Raadioekspressi lugude allikad ja see, kas on käidud kohapeal või helistatud, oleneb sellest, kui palju reportreid on töö- kui on vaid üks reporter, siis enamasti kommentaarid telefonitsi ...- kui rohkem siis saadetakse välja ...

Raadioekspressides peaks reeglina iga kord olema uued teemad, kordusesse läheb mõni uudis vaid siis, kui tõesti ei ole midagi teha- kui hüppab keegi alt ära või tõesti ei ole teemasid.

Päevapilku läheb aga küll ka korduseid ja samuti uusi lugusid kaa ...- tehakse valik päeva sündmustest- kõig olulisem sisse ...

Kohalike reporteritega on koostöö hea- on võimalik kogu aeg uurida, kaugel asjad on ja ülevaade on olemas ...- Tartuga on aga üsna suured probleemid.

12.45 tööle saabub *BLT2*, kes võtab uudised alates kella 13.30st üle

12.58 *BLT1* läheb viimastesse uudistesse

13.00 helistab reporter Tartust *BPT-le* ...- Kui enne kokkulepitud teema ei õnnestu, siis on olemas veel varuteema ... *BPT* lubab saata info!

13.04 *BVT* jõuab valitsuse istungilt tagasi ja läheb hetke pärast eelsalvestamise stuudiosse.

13.10 *BPT* kurdab *BVT*-le tänast Tartu teemat. *BVT* ütleb, et „*Reporter* on meie käsutuses- oma muid lugusid teeb ta honorari eest ja seda tehku muul ajal.” Kommenteerib, et ka eile tegi ta halva loo ja ütleb, et kui nad oma töökorraldust ei muuda siis ei ole nende teenuseid enam vaja- Kui tahavad teha reklaamlugusid, siis tehku seda oma ajast ...

Maamess oli reklaamlugu- sellega peaks tegelema reklaamiosakond.

13.16 *BLT2* tuleb laua juurde ja hakkab ilmselt ettevalmistama uudistesaadet

13.24 *BPT*-le helistatakse Tartust- teemad saavad räägitud ja tundub et selle päeva asjad saavad korda ...

13.30 uudised- *BLT2*

13.57 ... raadioekspress *BPT* ja *BLT2* lähevad stuudiosse ...

14.05 uudised läbi ... raadioekspress jätkub ...

14.08 *BR* helistab ja lepib kokku intervjuu ...

14.17 *BVT* kommenteerib lühiuudistetoimetajale (*BLT2*) valitsuse pressikat ... kuidas keegi küsis Laaneti käest, mis Ruhnu karust saab ...

14.26 lõppeb raadioekspress ...

14.28 *BLT2* uudistesse

(Uuriija märkus: Kui *BLT1* suhtles rohkem teiste toimetuses olevate inimestega ja printis välja ühe paberilehe vahetult enne uudiseid, siis *BLT2* istub pigem arvuti taga ja ei suhtle ülejäänud toimetusega nii palju ning prindib välja rohkem pabereid.)

14.49 *BLT2* prindib uudiseid välja ja loeb neid paberi peal üle ...

14.58 *BLT2* uudistesse

14.59 *BVT* juurde tuleb keegi mees, kes räägib Tallik Cityst. Lahkub üsna kohe ...

15.05 uudised läbi.

15.10 Uuriija küsib *BLT2* käest, kas antud päeva uudised salvestatakse ka kuskil või kaovad need kohe. *BLT2* vastab, et kogu päeva uudised salvestatakse ühte kataloogi ja ka paberkujul jäetakse alles. Samas järgmisel päeval salvestatakse juba järgmise päeva uudised ja vanad kaovad ära.

15.13 *BVT* ja *BR* arutavad, kuskohast põgenesid hommikused pangaröövli- antud koht pidi olema niigi raskesti liigeldav ... *BR* on kuulnud, et korralik röövikatse oli olnud- röövlitel olid parukad ja puha ...

15.23 (Uuri ja kommentaar: Pealelõunane aeg on kuku toimetuses äärmiselt vaikne ... kui hommikupoolikul arutati ja räägiti omavahel asju läbi, siis nüüd nokitsevad kõik oma arvuti taga oma asjadega ja oluliselt ei arutata omavahel kes ja mida teeb ...Reporter (*BR*) käib aegajalt eelsalvestamise stuudios midagi tegemas ... aga rohkem ei ole väga liikumist näha ...

15.28 *BLT2* uudistesse, *BR* on eelsalvestamise stuudios ja teeb mingit lugu ...

15.44 *BR* lahkub stuudiost ja viib *BVT*- le üsna kohe loo sissejuhatuse

15.46 *BVT* eelsalvestamise stuudiosse

15.47 *BR* korjab asjad kokku ja tuleb *BLT2* käest uurima, kas ta võib lahkuda. *BLT2* ütleb, et tema poolest võib küll ja *BR* lahkub toimetusest.

15.58 *BLT2* uudistega stuudiosse ...

16.13 *BVT* saab ilmselt loo valmis ...tuleb eelsalvestamise stuudiost välja ja ütleb kellelegi üle kontori, et stuudio on vaba. (hetke pärast läheb eelsalvestamise stuudiosse keegi noormees, kes ei ole Kuku koosseisuline töötaja, koos veel kolme inimesega)

BVT helistab Tartusse ja küsib, kuhu on jäänud sissejuhatus, mille üks reporteritest on talle lubanud ...- samal hetkel jõuab see tema maili- postksti ...

16.20 *BVT* kommenteerib üle toimetuse reklaamiseaduse eelnõu, mis lubab panna kõigile alkoholi pudelitele peale hoiatusmärgid ...ütleb, et ei kujuta ette, kuidas see toimima hakkab.

16.24 *BVT* küsib *BLT2*-lt, kas ta võib Weroli teema majandusse võtta?

Kommenteerib *BLT2*-le, et õhtul võib BRSi ja raudteega jama tulla, et kui hakkab õhtul naljakaid raudtee teemasid tulema, siis see on seotud sellega et Käo on äkitselt aktiveerunud ... jutuajamise põhisisu- riik võib kohtus võita!

16.27 *BVT* ütleb *BLT2*-le, et võtab ka Põlva ärihoone ...

BVT: „Kas meil nafta hind jälle tõuseb? Palju tänane hind ka on – allapoole 70 dollari barrelist? ...- 74 dollarit barrelist!! ... see on vist veel eilne hind ...”

16.29 *BLT2* läheb stuudiosse

16.35 *BLT2* tagasi ja küsib *BVT*-lt, kas tal on uppunud laeva kohta lugu. *BVT* ütleb et on küll ...

BLT2 sõnul on netis uut materjali. *BVT* arvab, et sellisel juhul võib sellest veel uue uudise teha küll.

17.06 Saatejuht (Arp Müller) on kätte saanud Mart Laari ja läheb eelsalvestamise stuudiosse intervjuud tegema

BVT ütleb, et tal on ka vaja stuudiot kasutada, kuid ta läheb sel juhul teise ...

17.35 *BVT* küsib *BLT2*-lt, millest uudistesaaade täna tuleb ...

BLT2 ütleb, et teeb hetkel uudist sellest, et linnugripi hirmus pandi lennuk karantiini ...

17.37 *BVT* ja *BLT2* täpsustavad veel teemasid ...

17.39 *BVT* küsib kust *BLT2* leidis linnugripi uudise ... *BLT2* vastab, et BNS ...

17.41. *BVT* ja *BLT2* täpsustavad pangaröövi lugu.

17.42 *BVT* küsib *BLT2*-lt, mis loo ta veel välisuudistest paneb. *BLT2* vastab, et taani lennuki ja kommenteerib, et päeva jooksul ei ole üldse välis- asju tulnud ...

17.58 *BVT* ja *BLT2* stuudiosse ...

(*BLT2* saabub stuudiost varsti- tema jaoks kestab tööpäev veel kuni kella üheksani. *BVT* saabub stuudiost umbes poole tunni pärast ja lahkub seejärel toimetusest)

9.2 Lisa 2.

Intervjuu Kuku raadio vanemtoimetajaga (BVT)

- **Mitu inimest üldse toimetuses töötab?**

3 uudistelugejat+ 2 päevatoimetajat+ 2reporterit- Tartus kokku 3

- **Mitmes vahetuses töötatakse?**

Uudiseid päevas teevad 2 inimest- üks lõunani ja teine edasi

- **Millal algavad esimesed uudised ja millal lõppevad viimased?**

Uudised on kella 6.00-21.00. Kell kuus on siis esimene uudistesaaade ja kell üheksa viimane. Tööle tuleb inimene juba varem.

- **Milline on uudistesaadete struktuur päeva lõikes- suuremad saated? Mis kell?**

Raadioekspress 10.00; 12.00; 14.00;- kestavad umbes pool tundi.

Päevapilk 18.00-pool tundi. See on kõige olulisem saade, mis võtab päeva n-ö kokku. Sellest saatest peaks inimene kätte saama kogu päeva kõige olulisema info.

- **Kas leiata et seda on piisavalt?**

Saab hakkama, alati oleks võimalik rohkem inimesi tööle rakendada ...

- **Mille alusel võetakse inimesi tööle?**

Siin on palju erinevaid teemasid. Kogemus on loomulikult hästi tähtis ...

Pedas oli väga hea Raadiorezii eriala- sealt tulnud inimesed teadsid juba väga täpselt, mida teha tuleb jne ... Nüüd on teravalt tunda, et seda eriala enam ei ole.

Hääl ja tehniline pool väga tähtis ...- oluline on, et inimesel oleks raadiokõlblik hääl ja tehniline taiplikus- kuna stuudios tuleb kõik endal ise teha peda tegi selle ära- sealt tulnud inimest ei olnud enam vaja õpetada ...

Kõige tähtsam on siiski hääl ...

- **Kas haridus mängib siin rolli? Kui siis kui oluline see on? Kas eeldate erialaseid eelteadmisi?**

Olulist rolli mängib ...

Meil on Tartu Ülikooli lõpetanud ainult üks inimene.

Peda erialaga on kõige rohkem inimesi- 5-6.

Teised tulevad muudelt erialadelt

Toimetuses inimese väljaõpetamine on raske ja pikk periood ...on võimalik aga raske ...

Eelistame ikka inimest kes sellest teaks juba midagi.

- **Mille alusel otsustatakse, millised uudised jõuavad eetrisse?**

Uudistetoimetaja otsustab oma sisetunde alusel täiesti!

Põhilised reeglid on küll olemas- Eesti uudis tähtsam, kui ei ole välismaal väga tähtis ...

Kui välisriigis midagi väga tähtsat ...- siis see on olulisem ...

Pannakse paika olulisuse alusel.

Uudisteblokis reeglina siiski eesti uudis esimesena- konkreetse inimese otsustada ...

- **Kas oskate umbkaudu hinnata, kui suurt osa ühe uudistesaaate uudistest uuritakse edasi ja kui suur osa läheb eetrisse ainult selle info alusel, mis toimetuseni mujalt jõudis?**

Uudistetoimetaja edasi ei uuri- ei jää lihtsalt aega ...-toimetaja viitab allikale ...- kust uudis pärineb ...- edasi uuritakse huvitavamaid teemasid juba pikema uudise raames mida uudiste toim võib samuti edasistes saadetses tsiteerida ...

Helilõike võib toimetaja kasutada nädalavahetusel, kui pikki uudistesaaateid ei ole. Kui on ikka oluline uudis, siis helilõik sisse ...

Helilõikude mitte kasutamine on teadlik otsus. „Anname endale aru, et toimetaja ei jõua seda teha” Tehniliselt oleks seda muidu kerge teha ...

- **Kui palju toodetakse toimetuses päeva jooksul nn. „oma uudiseid”? st uudiseid, mille impulss on tulnud toimetusest seest või eelinfo põhjal, mitte sama päeva lehtede või portaaliuudiste edasiarendus ...**

Hommikul enam vähem põhiasjad tead ...- tähtsamad asjad on olemas juba eelmisel õhtul

Vahel läheb hommikul kohe reporter mujale ja ei tulegi toimetusest läbi- nii saab uudise kiiremini kätte.

- **Kuidas on toimetuses organiseeritud eelinfo süsteem?**

Ühtset eelinfo süsteemi ei ole. Eelinfod on isiklikud- kui keegi peab vajalikuks endale järgmiste päevade asju kirja panna siis pannakse. Üldiselt tuleb kogu info jooksvalt ...

- **Kas näiteks pressieadete kaudu toimetusse saabuv informatsioon talletatakse kuskil?**

Üldiselt mitte ... ainult juhul kui on oluline, siis isiklikult endale vahel salvestatakse ...

- **Kui suurt osa mängivad uudistesüsteemide kujunemisel n-ö viimasel hetkel saabunud uudised?**

Väga suurt rolli ... Kõik loetakse vahetult, ei tehta linti ...seega tulevadki kõige värskemad uudised kohe eetrisse ... Kui väga kiire teade, siis otse eetrisse ... liiklus ka kohe ...

Raadio ainus võimalus infot saada, kui ei ole püsivalt internetis ... ja me anname kohe eetrisse ...

- **Mis aegadel on tööl reporterid?**

Iga päev ...alates kella üheksast.

- **Kas nad on vajadusel ka muul ajal kättesaadavad?**

Kui on teada , et sündmus on tulemas, kuhu peab minema, siis on ikka olemas ...

- **Kes otsustab seda, kas reporter läheb välja või mitte ?**

Päevatoimetajajooksvalt ...- kui midagi juhtub ...

- **Millal see otsustatakse ja kas otsuseid päeva jooksul muuta on operatiivselt kerge või vastupidi raske?**

Saab operatiivselt ümber otsustada ... kuidas parasjagu vaja on ...

- **Kui paljude uudiste tõttu käib reporter keskmiselt päeva jooksul väljas?**

3-4 uudise pärast olenevalt päevast

- **Mis tüüpi uudised need enamasti on?**

Toompea ja valitsus ...õnnetusedkus pilti ja sisu väga ei ole- siis on raadios suht mõttetu ...

Uuringud jne- sinna peab kohale minema, sest kui ei ole tutvustusi kuulnud, siis on väga raske sellest ülevaade teha ...

9.3 Lisa 3.

Intervjuu Kuku uudistetoimetajaga (BLT1)

- **Kui kaua olete töötanud raadios? Uudistetoimetuses?**

Seitse aastat ... Uudistes olen olnud kokku viis aastat- vahepeal olin ka aasta lapsepuhkusel.

Hetkel olen Kucus pigem reporter – nime järgi küll toimetaja. Teen seda mida hetkel vaja.

- **Kuidas sattusite raadiosse?- Konkurs? Tutvused? Vms?**

Kui tehti raadio Eevat Trio gruppi (praegune Uuno), siis otsiti uudistetoimetajaid. Oli küll vist ka konkurs, aga mulle helistas kursavend Nõgene ... ütles et on vaja. Käisin vaatamas ja lugemas ... ja võtsidki mind ...

Enne huvi küll ei olnud raadio vastu ... selles suhtes, et ... suguvõsas on olnud raadio inimesi küll ...nii isa kui vanaisa ja ma teadsin hästi, mis raadio on, aga sellist tunnet , et „oo raadio” küll ei olnudka pedasse läksin lihtsalt sõbrannaga kaasa ...

- **Kui asusite uudistetoimetusse tööle- kas saite alguses spetsiaalseid koolitusi uudiste toimetamise, eetrikõne vms erialase oskuse lihvimiseks?**

Alguses kui uudiseid tegema hakkasin, siis matkisin seda kuidas teised loevad ...

Alguses ikka sai koolitusi kaa- Erki Perens tegeles minuga ... andis nõu – olid ka mingid 2 päevased lühikursused, mida tegi Urmas Loit ringhäälinghäälingu liidust ...

Mingeid koolitusi on veidi hiljem ka olnud

- **Millal käisite viimati mõnel sellisel koolitusel?**

Ilmselt kuskil 4 a tagasi

- **Milline on teie haridus?**

Kõrgharidus- bakalaureus- Raadiorežiivi pedas ...

- **Kuidas hindate, mis on mänginud kõige suuremat rolli oskuste kujunemisel- koolitused, tagasiside töökaaslastelt(?), pidev töö ...vms**

Kogemus ikka- lihtsalt pidev töö ... töökaaslane saab ka aidata aga ikka kogemus on see mis määrab ... kindlasti aitab ka see, kui kuulata teisi ...

- **Kas leiate, et erialaseid koolitusi võiks olla rohkem?**

Võiks olla rohkem küll ... nii toimetamise asju kui ka korra aastas kõneõpetaja ...

- **Milliste koolituste järgi te hetkel puudust tunneksite?**

Reporteritööst tunneks puudust ... tahaks pikemalt mingitesse teemadesse süveneda ...

- **Milliseid kanaleid pidi (portaalid, e-mail, ajalehed, telefon) jõuab informatsioon toimetusse?**

Neti teel eelkõige ...- ise me uudiseid ei tooda uudist- üks toimetaja korruga tööl ja ei jõua.

Muidugi kui helistatakse ja reporter tuleb appi, siis saab hakkama, ... aga need on erandolukorrad ...

Ostame seda teenust sisse- agentuur ja online teenused ...peamiselt siiski BNS ...

Pressiteated on loomulikult suur osa ... nädalavahetustel kui BNS magab vms ja kui endal on oluliselt rohkem aega, siis saab ise ka uurida ... aga nädala sees on nii kiire, et lihtsalt ei jõua.

- **Mille alusel otsustatakse, millised uudised jõuavad eetrisse? Kes seda otsustab? Milline peab olema uudis, et eetrisse jõuda?**

Otsustab uudistetoimetaja isiklikult ... mida peaks jälgima—et uudis oleks paljusid inimesi puudutav, huvitav, hariv ... mingi iva peab asjas sees olema

Välisuudiste puhul ...- Minu puhul loeb näiteks kindlasti juba kogemus. Esimesel aastal ma lugesin kohusetundlikult kõik laibad üle, aga nüüd avastad et IKKA VEEL sureb palestiinas vähemalt üks inimene päevas jne jne – nüüd hakkam jälgima juba seda poolt, et kui asi on kestnud pikalt siis nüüd oskad vaadata uusi arenguid ...- nüüd on võimalik teha juba kogemuse pealt teha valikuid ...

Me ei tee kergeid meelelahutus uudiseid , reklaami ei tohi uudistetoimetaja teha, ei tee vereuudiseid ...- kui mõni inimene kangesti tahab rääkida sellest kuidas kuskil keegi ära tükeldati, siis keelatud ei ole aga üldiselt ikka mitte

Poliitika ja üldhuvitavad uudised peamiselt ...Hetkeasjad ...- majandus jääb päevatoimetajale jne ...

- **Mis juhtub infoga edasi peale seda, kui on otsustatud, et see jõuab uudistesaaatesse?**

Uudis tuleb ajakohastada ...- päevad paika- näiteks „neljapäev” on „täna” jne. Ehk siis ajamäärused. Laused lühemaks- põimlaused ei ole head.

Liited –des, -maks jne võiksid välja saada ... Otsene kõne tuleb teha kaudseks kõneks

Liiga pikaks ei maksa ajada.

Põhimõte, et kuulaja kuuleb üks kord ...

Uudistetoimetaja ise võiks vähemalt ise aru saada, millest ta räägib ... vahel ei saa kaa, aga ensekindluse ja veenva esitamisega on võimalik ära petta.

- **Kui palju toodetakse toimetuses päeva jooksul nn. „oma uudiseid”?**

Ei toodeta üldse.

- **Kuidas on toimetuses organiseeritud eelinfo süsteem?**

Ühist eelinfosüsteemi ei ole ... kunagi oli küll- panime päevade kaupa kaustadesse, aga praegu ei toimi see enam ... keegi kunagi ei hakanud enam panema ja siis teised vaatasid kaa, et mida ma siis panen, kui teised ei pane jne ... nüüd ongi ära kadunud ...- iseenesest on ka info kogumine muutunud kergemaks, nii et suurt vahet ei olegi – inimestel on kodudes arvutid jne ... Vahel teen kodus valmis lausa asjad juba ...

- **Kas näiteks pressieadete kaudu toimetusse saabuv informatsioon talletatakse kuskil?**

Ei

- **Kui suur osa mängivad uudistesaaate kujunemisel n-ö viimasel hetkel saabunud uudised?**

Kõige suuremat ...- kogu info läheb operatiivselt saatesse.

- **Kas teie toimetuses on tööl reporterid keda on võimalik kohale asja uurima saata?**

Jah on. 2 reporterit

- **On need inimesed pidevalt vajadusel kättesaadavad?**

Sellist lepingut otseselt ei ole, ... aga ei usu et tekiks probleemi- kui vaja siis ikka saab ...

Muidu on reportri tööpäev äripeviti 9- 14.30 ...- kui on vaja veel mõni asi õhtuks teha, siis tehakse ikka ka hiljem.—kuskil 4-5 on päev ikka läbi ...

- **Kes otsustab seda, kas reporter läheb välja või mitte?**

Päevatoimetaja. Teised võivad ju ka ettepanekuid teha, aga kuna puudub ülevaade, siis on raske teha ...

- **Kas arvate, et teie toimetuses on tööl piisavalt reportereid?**

Eks ikka tekib olukordasid, kus võiks rohkem reportereid olla ...aga põhimõtteliselt on piisavalt küll jah ... Kui on hull olukord, siis tuleb nagunii kogu toimetus appi ...

Iseenesest vajadust ei ole rohkemate reporterite järgi aga võiks ju olla, siis saaks erinevad inimesed ka spetsialiseeruda konkreetsematele valdkondadele, aga sellist asja ei ole vist väga kuskil praegu. Ja tegelikult on ju silmaingi mõttes hea kui paljudes temades orienteerud ...

- **Kui pikk on uudistetoimetaja vahetus? Kas leiate et see võiks olla pikem/lühem? Miks?**

8 tundi ... kolm inimest nädalas katavad selle ära ... nii, et jäävad ka ettenähtud puhkepäevad ...

Tegelikult on uudistetoimetajatel rasked päevad ...ühest küljest algab vara ...- vahetus tundub pikk. Teisest küljest lõikab päeva pooleks, kui lõunast tulla ja õhtuni jääda tuleb.

Varem on olnud ka teistsuguseid jaotusi ...kunagi oli päev jagatud kolmeks ... oli lühikesed vahetused aga siis oli rohkem inimesi jne aga see oli hea tegelikult ... samas siis tegid kõik reporterid tööd juurde ka ...

9.4 Lisa 4.

Intervjuu Kuku uudistetoimetajaga (BLT2)

- **Kui kaua olete töötanud raadios? Uudistetoimetuses?**

12 aastat ... vahelduva eduga ... Vahepeal olin lastega kodus ja siis poemüüja. Siis läksin telesse ja nüüd siin tagasi. Uudiseid teen raadios alates 2002.aastast.

- **Kuidas sattusite raadiosse?- Konkurs? Tutvused? Vms?**

Kutsuti. Elasin Rakveres ... väike linn- kõik teadsid kõiki. Kohalikus raadios ei olnud ühtegi noorte ega lastesaadet ... – küsisin ühe toimetaja käest, et miks ei ole ja siis ta pakkus, et tule ja tee ... siis läksin ja teingi ...

Siis aga sünnitasin lapsed ...

Preagu olen olnud 3 aastat Kucus.

- **Kui asusite uudistetoimetusse tööle- kas saite alguses spetsiaalseid koolitusi uudiste toimetamise, eetrikõne vms erialase oskuse lihvimiseks?**

Ei saanud. Ma ei ole ka ülikoolis käinud ega mingeid muidu koolitusi saanud ... ise olen kõik õppinud. Aga mul on olnud head abilised ...- Näiteks Marite Kallasmaa ja Enn Eesmaa on head tuttavad kes alati aitavad, kui vaja on ...

Koolitusi olen saanud ainult nii palju, kui jaama spetsiifika tundma õppimiseks vaja on.

Luts lubas küll alguses, et tuleb koolitusi, aga ...

- **Milliste koolituste järgi te hetkel puudust tunneksite?**

Inglise keelt näiteks tahaks paremini osata ... mina võtan välisuudised näiteks alati vene agentuuridest, mitte inglise ... Vahel hästi raske spetsiifiline keel, milliest ei saa aru ...

Häälekooli võiks samuti saada ... ma ei hinga õigesti ja ei suuda õhku optimaalselt tarbida ... eriti pikkade uudiste puhul ...

Tahaks õppida kuidas paremini häälega hakkama saama ...

- **Mille alusel otsustate, millised uudised jõuavad eetrisse?**

Kui sa nii kaua seda teed siis tead mis on oluline ... kui on mõni sündmus, mis on oluline, siis on see alati esiuudis ... see liigub kogu aeg edasi ... praegu näiteks uppunud kaubalaev.

Enamasti ikka tunned lihtsalt ära ja tead mis inimesi huvitaks ...

Muidugi on asi ka konkreetses uudistetoimetajas- mina näiteks väldin majandust ja loen meeleldi sporti ...

Loomulikult, kui on oluline uudis, siis ikka loen majandust ka, aga ma eelistan seda mis mind ennast ka huvitab.

Sisetunde küsimus.

- **Milliseid uudisväärtuse kriteeriume te kasutate?**

Peab huvitama võimalikult laia ringi inimesi ...

Näiteks pensionitõus ...-ma jälgin üsna palju seda, milline on meie kuulajaskond.

Selles suhtes on muidugi natuke raske, et Uunosse on vaja kergemat asja ...- minu leping on iseenesest on Uunoga. On vaja leida see kuldne kesktee ... nüüd on tegelikult Uuno ka öelnud et käib küll ... tee mida teed.

- **Mis juhtub uudisega edasi, kui on otsustatud, et see läheb saatesse?**

Ajamäärused õigeks ... laused lühemaks ... Vahel muidugi ei jõua, kui hästi kiireks läheb

Kui saan, siis teen uudise endale suupäraseks.

Tahan et uudis oleks korrektne, siis olen vahel ka helistanud üle ja küsinud, et kuidas nende asjadega ikka on. Samas-mina vahendan uudiseid- ma ei tooda ...

Peaasi on, et kuulaja aru saaks millest räägitakse ...- eetris on ilmselgelt aru saada, kui toimetaja ei tea millest ta räägib ...

9.5 Lisa 5.

Päev Eesti Raadio stuudios- 21.04.06

9.00-20.00 Päevatoimetaja (APT)

9.00-18.00 Toimetuse juhataja (ATJ)

10.00-18.00 Lühiuudiste toimetaja (ALT)

8.00-18.00 Esimene Reporter (AR1)

10.00-18.00 Teine Reporter (AR2)

(7.00-17.00 Raadio 2 lühiuudised (ALT2))

8.45 jõuan kohale lepitud ajal ja helistan *APT*-le. Ta ütleb, et kellelgi ei ole hetkel aega minuga tegeleda ja ma võin all oodata, kuni uudised lõppevad. Maja administraator laseb mind sisse ja ma lähen siiski toimetusse.

Ülesse jõudes on näha ainult 4-5 „selga” ja keegi ei pööra isegi pead, kui uksest sisse astun. Kui püüan endast märku anda, siis kõlab „Ärge praegu küll kedagi segage” (*APT*) Vabandan. Tuleb reporter *ARI*, kellel ilmselt ei ole nii kiire ja näitab kuhu riided panna.

9.00 Uudised ...*ATJ* jookseb stuudiosse viimasel minutil

9.05 *ATJ* saabub stuudiost ja räägib lühiuudiste toimetajaga (*ALT*) veel mõned teemad üle ...

Ca 9.10-9.30- *ATJ* tutvustab mulle toimetust ja räägib veidi, sellest, mis ja kuidas toimub ...

9.44. Koosolek ... toimub toimetuse keskel väikese laua ümber, osa võtavad Peatoimetaja *ATJ*, Päevatoimetaja *APT* ja Reporter *ARI*.

APT loeb ette, mis teemad tal päevaks on- lehed on ette valmistanud eelinfo toimetaja ...- Arutatakse omavahel teemasid-

Reumafoorum ...- *APT* teeb märkuse, et see on igaastane üritus, kuid üks kunstnik on selle jaoks ette valmistanud mingi teose ning see on ainuke huvitav asi selle juures, aga kuna Eestist paljud inimesed põevad seda haigust, siis peaks loo tegema ikka.

Korporatsioonis on mingi kogumiku esitlus ...- otsustatakse sellesse äraootavalt suhtuda ...

Tartus on lennukolledži simulaator ... ja *APT* ütleb, et talle püütakse kangesti pähe määrada Maaülikooli ja KeskoAgro lepingu uudist, mida ta tegelikult sisse võtta ei tahaks ...- *ATJ* sõnul saab selle välja jätta põhjendusega, et see on reklaamuudis.

ATJ: „Eile hilja tuli uudis et geenivaramu antakse Tartu Ülikooli kätte ...sellest võiks teha, mis hakkab edasi saama- sellest ei ole keegi teinud kaa, kuna uudis tuli alles õhtul ...”

Roheliste liikumise koosoleku puhul mainib *ATJ*, et Strandberg ... ei tohiks rääkida ... ja Aime Sügis ka mitte ...- aga võiks siiski uurida kuidas sellega üldiselt on ...

ARI küsib, kuidas siis teha ... kuhu ta peab minema varem ja kuhu hiljem ... pakub välja et käib vahepeal reumaliidu üritusel ära.

APT küsib kas *ARI* on nõus kui üritused tema tööajast üle lähevad ...

APT nendib, et ta peab nüüd Tartuga kokku leppima ...

9.55 Koosolek on läbi, kõik lähevad oma laudade juurde tagasi.

9.56 *APT* helistab Tartusse ... uurib roheline liikumise aastakoosoleku kohta ja annab teada soovist uurida Geenivaramu liikumist Tartu Ülikooli kätte ... – Tartust öeldakse, et tegu on eilse uudisega, kuid *APT* sõnul võiks seda siiski edasi uurida, kuna kommentaare selle kohta ei ole veel antud.

9.57 saabub tööle teine reporter(*AR2*) ja läheb *APT* laua juurde uurima, mida ta täna tegema peab ...- *APT* seletab ja näitab talle lehe pealt ... Reporter *ARI* helistab *APT* laua juures ja küsib, kuidas autoga lood on, tal on kell 11 Rahvusraamatukogus mingi lugu kokku lepitud.

10.05 Lühiuudiste toimetaja (*ALT*) saabub stuudiost tagasi

10.15 *APT* läheb *ATJ* laua juurde ja täpsustab veel üht-teist üle ...räägitakse Geenivaramu loost ja KeskoAgro-Maaülikooli probleemist ...

10.20 *AR2* prindib välja mingi teksti ja suundub studiosse midagi salvestama ...lõpetab lühikese hetke pärast ...

ATJ räägib pidevalt telefoniga ...hetkel on teemaks BRS ...

10.26 *ATJ* tuleb *APT* laua juurde ja ütleb, et Savisaar ei tea, kas ta leiab täna aega, aga peaminister kindlasti saab ...(ilmselt BRS) Kokku lepiti , et kell 13.30 on peaminister Stenbokis valmis.

APT täpsustab kas ta saab *ARI*-lt ühe loo kella 12-ks. Mõlemad reporterid lahkuvad toimetusest.

Hetke pärast lahkub ka *ATJ*

10.49 Uudistetoimetaja (*ALT*) prindib välja ühe lehe ja suundub stuudio poole- hetke pärast tagasi.

10.53 *APT* trükib välja uudised ja kommenteerib üle toimetuse: Kui Estonian Airiga midagi muud ei juhtu, siis põrkavad nad kokku linnuga ja lend ikka hilineb ... ei möödu päevagi kui Estonian Airiga midagi ei juhtu.

Teemat kommenteerivad eemal edasi välisuudiste toimetaja ja lühiuudiste toimetaja *ALT*— „maapeal viibimise aeg on liiga lühike, graafikud on liiga tihedad.”.

10.58 Kõik kolm uudistetoimetajat (*Viker/Klassika*, *Raadio 2* ja *Raadio 4*) suunduvad üksteise järel stuudiosse.

11.15 *ATJ* ütleb *APT*-le, et kohtub Ansipiga kell pool üks.

11.20 Lugu tegemast jõuab tagasi *ARI*

11.23 Lugu tegemast jõuab tagasi *AR2*

11.24 *APT* helistab Tartusse ja küsib, kas keegi on hetkel mõne looga ametis ...? Saab vastuse, et ilmselt hetkel ei saa lugusid. Kella 12 ks ilmselt ei jõua.

11.27 *APT* ütleb *AR2*-le et see võtaks pikema lõigu, sest Tartus asjad ei liigu.

11.28 *APT* helistab kellelegi ja küsib, kuidas on lood Naissaare sadamaga ... kas sinna ei tohi enam sisse sõita?- ütleb et võiks intervjuu teha kella 12ks. Lepitakse kokku telefoni number millel on parem intervjuu teha ...- hästi lühike intervjuu ...

11.31 *APT* läheb stuudiosse lõiku salvestama ...

11.37 *APT* saabub stuudiost.

11.42 *APT* läheb *AR2* juurde ja ütleb, et kui tal liiga kiireks läheb siis ei ole hullu

AR2 mainib, et saab anda ühe osa intervjuust, kus on kõige rohkem räägitud haiguse kulgemisest ...- Reumaliid teema ...

11.47 Uudistetoimetaja *ALT* tuleb *APT* laua juurde paberiga ...- *APT* ütleb et *ALT* selle info talle kuidagi saadaks.

ARI trükib välja teksti ja läheb eelsalvestamise stuudiosse ...

11.50 *APT* hüüab üle toimetuse, et nüüd saaks ta küll kirjutada ... *ALT* ütleb, et saatis juba mailile ...

AR2 läheb *APT* juurde ja ütleb, et saab loo valmis, aga vajab abi headline-puhul. Täpsustatakse headline ja *AR2* läheb seda üles kirjutama ...

ALT: Kas lühemalt või pikemalt? *APT*: no pigem lühemalt aga võib ka pikemalt ...

11.53 *AR2* ja *APT* täpsustavad sissejuhatvaid lauseid Reumafoorumi loole ...

11.55 *APT* prindib välja hunniku pabereid ja läheb stuudiosse ...

11.56 *AR2* prindib välja teksti ja läheb eelsalvestama

ATJ räägib venekeelse toimetuse reporteriga ja helistab seejärel Stenbocki ja küsib, kas ta võib kaasa võtta venekeelse reporteri ...- lubatakse, kui nad käituvad korralikult

11.57 *ALT2* on valmis ja tahab minna stuudiosse kuid *AR2* on ees ja eelsalvestab selles stuudios ...

11.58 *AR2* lõpetab

11.59 Stuudiosse suunduvad venekeelne toimetaja ja *ALT*.

12.01 *AR2* jookseb stuudiosse ...(lugu valmis?)

12.05 Raadio 2 uudised lõppevad

12.08 *ALT* saabub stuudiost

12.34 *AR2* kommenteerib *APT*-le, et talle oli tulnud tagasiside Reumafoorumi intervjuu kohta, et keegi oli öelnud, et intervjuueeritav rääkis haigusest „uhkelt.” Järgneb arutelu sõna „uhkelt” teemal

12.58 *ALT* stuudiosse

13.08 *ARI* küsib *APT*-lt, kas lugu läheb kella kuueks või kella kolmeks ... *APT* ütleb, et kolmeks väga midagi ei olegi ...- mis on tehtud see on tehtud ja mida ei ole seda ei jõua enne kuute ... Ütleb et mõtles pigem kella kuueks ... lepitakse kokku, et kui väga vaja on siis helistab *APT* kella kahe paiku ja ütleb ...

Lühiuudiste poole peal toimub arutelu hääle ja hääle koolituse teemadel kuidas paremini ja kuidas kellelgi on jne ...- hääle ei sobi ...raske on lugeda ... ei oska õigesti.

13.10 Uuriija viib läbi intervjuu Eesti Raadio ja Raadio 2 lühiuudiste toimetajatega

13.58 Minnakse stuudiotesse ...

14.03 *APT*- le helistatakse ...- „Oh issand jumal ... ma ei tea kui keeruliseks see asi siis läheb, mis sa ise arvad?” Edasi jutt Estonian Airi lendude ära jäämisest ja sellest, et võiks ju ikka kommenteerida ...

14.04 *ALT2* uudistest tagasi ...

14.09 *ALT* uurib *APT* käest, kas tal on teda vaja ...

APT ütleb, et tal ei ole praegu veel mitte midagi ja seega on tal hetkel kõiki vaja ...

Helistab Tartusse: „Kas kella kolmeks tuleb lugu” saab vastuseks et läheb hetkel veel aega ...

ALT ütleb, et tal tõesti ei ole midagi ja tema esiuudis on siiani sama mis 12stes uudistes.

APT helistab jälle Tartusse- Tuleb küll lugu aga hiljem.

Tartust ei ole lugu oodata ...

ALT räägib, et eile ta lükkas Tartlaste pakutud Maamessi tagasi ...- ei tahtnud.

APT nendib, et tal ei ole praegu rohkem kui üks lugu ...

14.15 *AR2* suundub lugu tegema

14.18 *APT* helistab ja uurib kulupõletamise keelu kohta- kas seda ka jälgitakse põhjalikumalt vms ... et äkki võiks sellest kolmeses saates juttu teha ...

14.22 *ATJ* saabub ja ütleb *APT*-le, et Ansip rääkis ainult konfidentsiaalselt ... lugu ei ole, aga midagi saab oma tekstis natuke kasutada siiski ...- läheb räägib ka *ALT*-le ...

14.39 *APT* läheb *ATJ* juurde ja küsib, kas ühe loo saab veel sisse panna ...- selgub et materjal jääks poolikuks ja otsustatakse et kui jääb poolikuks, siis ei ole praegu mõtet panna.

14.40 *APT*-le helistab keegi ja annab numbri, millele saab helistada, et saada kommentaar kulupõletamiste kohta. *APT* ütleb, et helistab ja uurib ning vajadusel helistab veel tagasi sellele allikale, kellega praegu räägib, ja küsib kommentaari juurde.

APT jookseb stuudiosse lugu tegema ja kommenteerib „Miskipärast on jälle ainult 20 minutit saateni ...”

14.42 *APT* telefon heliseb ... teda ei ole ja keegi ei vasta kaa.

14.48 *APT* stuudiost tagasi ... Läheb kiire sammuga oma arvuti taha

14.55 *APT* prindib välja paar paberit ja suundub stuudiosse

14.57 *APT* telefon heliseb taas

14.58 Lühiuudiste toimetajad stuudiosse

14.59 *ALT* tuleb välja, et saada veel mingit teksti. Küsib Välisuudiste toimetaja käest, kas mingi mail on saabunud ...- saab teada, et saabus juba kümmekond minutit tagasi- *ALT* palub tal selle välja printida ...

15.01 *ALT* läheb stuudiosse

15.04 *ALT2* (Raadio 2) saabub stuudiost

15.09 *ALT* saabub stuudiost

15.10 *APT* saabub stuudiost.

15.20 Arutelu venekeelsete uudiste toimetuse poole peal ...- Eelinfo toimetaja uurib kas ja kunas öeldakse laupäeva hommikul riigieksami teemad vene keeles. Saab teada et Raadio 4 ja samal ajal kui eestikeelsed.

Jätkub arutelu vene keeles.

15.58 Toimetajad suunduvad stuudiosse

16.04 Toimetusse saabub tagasi *ATJ* ja kommenteerib midagi ilmateate kohta ...- läheb operaatori juurde.

ALT saabub uudistest.

16.06 *ATJ* tuleb tagasi ja küsib *ALT* käest , kas viimane tahab tema käest löiku Burkhardtiga, kes ütleb, et kui talle makstakse tema nõutud summa, siis ta on nõus ...

ALT ütleb, et kui saab siis võib küll. *ATJ* lubab vastava löigu välja löigata.

(**16.10** Stuudiosse saabub Jaan Elgula, kellel on kaasas kümmekond umbes 10-12 aastast last ...- tutvustab neile stuudiot- kus mis toimub ...)

16.12 *ARI* on tagasi ja hakkab lugu kokku lõikama

16.15 *APT* helistab jälle ja uurib kulupõletamise teemat edasi. Arutelu käigus jõutakse selleni, et salvestama ühte konkreetset lauset ei hakata, aga *APT* ütleb ise selle lause ...- paneb selle kirja.

16.20 *AR2* tuleb tagasi ja komenteerib, et see oli jube pressikonverents, see ei olnudki pressikonverents vaid mingi arutelu, kuhu lubati ajakirjanikud sisse ... – ta tuli ära tund aega peale seda, kui asi alanud oli ja ei saanud ikka midagi oluliselt ...

APT ütleb, et ju ta siis peab sellest nüüd midagi olulist kokku tegema.

16.38 *ATJ* läheb *ALT* juurde ja ütleb talle, et lõik on valmis ja see on 32 sekundi pikkune- kui tahab siis võib ise lühemaks võtta ...

16.45 *ALT* küsib *ATJ* käest, kas see summa, mida raudtee loos pakutakse on ametlikult kuskil välja öeldud või mitte? On küll ...

16.49 *ATJ* prindib välja mingid paberid ja viib need *APT*-le, ütleb, et *APT* vaataks ise veel üle.

16.56 kõik uudistetoimetajad jälle stuudiosse

17.01 *APT* ja *ATJ* kommenteerivad taas BRS-i teemat ...- millise info peaks siis ikkagi eetrisse laskma ...- mis on olulisim? *ATJ* ütleb, et Ansip rõhutas hinna teemat ja see peaks kindlasti läbi jooksma.

APT sõnul oli Burkhardti hääl väga ähvardav olnud. *ATJ* ütleb, et see ei loe kuulaja jaoks sellel juhul midagi, milline Burkhardt on.

17.04 *APT* kommenteerib *ARI*-le, et helitehnik hakkab Tartust tulnud loo peale kindlasti karjuma- helinivoo on kõvasti üle. „Ei saa aru milles asi, kas ei kontrollita seda üle või ...?”

17.05 toimetajad tagasi

17.06 *APT* helistab operaatorile ja räägib talle probleemist Tartu looga

17.07 Tööpäeva lõpetab ja toimetusest lahkub Raadio 2 uudistetoimetaja *ALT2*.

17.13 *ARI* prindib välja lehe ja läheb eelsalvestus stuudiosse

17.14 *ARI* tagasi

17.25 *ATJ* küsib *APT* käest, kui pikalt ta saab loo teha ... *APT* annab üsna vabad

käed- *ATJ* ütleb et teeb 3-3,5 ja paneb sisse üsna pikad lõigud (jätkuvalt BRS-i uudis) *ATJ* suundub stuudiosse.

17.39 *APT* helistatakse ilmselt Tartust- mingi looga on natuke probleeme- liiga pikk vms ... *APT* ütleb naljaga pooleks, et peatoimetaja vastutab ...

Saabub *ATJ*, kes ütleb, et tema lugu on valmis- annab *APT*-le juhtnöörid, millised osad on võimalik vajadusel välja jätta.

ATJ lõpetab tööpäeva ja lahkub toimetusest

ARI ütleb *APT*-le, et laupäeval pannakse Pärnus Leninile uus pea ...- kas tuleb Viisitamme pea või mitte?

APT võtab paberi ja läheb stuudiosse. Tuleb hetkeks tagasi

AR2 küsib *APT*-lt mitmes lugu tal on- Teine

APT läheb *ALT* juurde ... näevad telekas kuninganna sünnipäeva pidustusi ... *ALT* lubab, et ta ei räägi sellest uudistes.

APT ja *ALT* lähevad stuudiosse.

ALT tuleb uksele ja küsib *AR2* käest, kas tal valmib lugu, või tuleb ta otse ...- lugu valmib.

18.00 algavad uudised ...

18.03 *AR2*-l valmib lugu

18.10 *ALT* saabub uudistest

18.18 Tööle saabub õhtune lühiuudiste toimetaja

18.20 *APT* saabub uudistest – jääb toimetusse umbes kuni kella poole üheksani- teeb ära kaheksased pikad uudised!

9.6 Lisa 6.

Intervjuu Eesti Raadio uudistestuudio juhatajaga (ATJ)

- **Mitu inimest üldse toimetuses töötab?**

11 inimest Eesti uudistes, 2 Raadio Kahe uudistes, 1 eelinfos, 1 välisuudistes , 1 sekretär ... kokku 14 inimest uudistes + 2 operaatorit.

Lisaks on siin veel 9 inimest vene toimetuses ja spordis 3. Vene toimetus on siin alles alates 2005 a algusest.

See, et kõik on koos, võimaldab planeerida kiiremini- erakorraliste asjade puhul loeb eelkõige ju kiirus. Kui näiteks on mõned suured asjad olnud, siis saame kohe võtta kokku Raadio 2, Vikerraadio ja Raadio 4 uudistetoimetajad ja teha otsuse, millal me vastava sündmusega eetrisse minna saame. Kui öösel tuleb uudis, siis saab ka öösel teha uudised ...

- **Mitmes vahetuses töötatakse?**

Kahes vahetuses. Ühed tulevad kella kaheksaks ja on öhtuni – siis tuleb teine vahetus, kes on kuni hommikuni ...- siin on olemas koht kus magada ja seega saab ka öösel vajadusel uudistega eetrisse minna.

- **Millal algavad esimesed uudised ja millal lõppevad viimased?**

Esimesed algavad kell 6, viimased lõppevad kell 12.

- **Milline on uudistesaadete struktuur päeva löikes- suuremad saated? Mis kell?**

Pikemad uudistesaadet: kell 12 Keskpäevased uudised ja kell 15 Pärastlõunased uudised, Kell 18 ja 20 Päevakaja -18ne on pikem- 20 min ja 20ne on kokkuvõte 18sest päevakajast- 12 minutit.

Kella kuuene saade on päeva nael ...- päeva kokkuvõte ...sinna lähevad ka kordused ülejäänusd päevast, kui vaja- kui sündmus päeva jooksul muutub, siis muidugi tehakse uus lugu uue infoga.

- **Kui palju on uudistetoimetuses korraga inimesi tööl?**

Tallinnas: korraga vähemalt 2 reporterit, päevatoimetaja, välisuudised ja produtsent (uudistetoimetaja)

+ Pärnu, Tartu, Viljandi ... ja loomulikult siis ka tehniline pool- operaator ...

- **Kas leiate et seda on piisavalt?**

On päevi kus on olulisi sündmusi rohkem ja siis ei ole võimalik igale poole reporterit välja saata ...- mingid valikud tuleb ikka teha ...

- **Mille alusel võetakse inimesi tööle?**

Ma saan rääkida konkreetset enda põhimõtetest.

Varem oli muidu palju konkurssidega ...

Riina puhul mängib näiteks suurt rolli staaž

Meie uudiste puhul on suur pluss see, et on suhteliselt väike volavus ...- kui tekib vajadus uute inimeste järgi siis peamised on huvi, varasem töökogemus ja kõrgharidus ...

Mure on selles, et selliseid inimesi ei ole väga palju.

Viimasel ajal tundub, et kohapeal läbiviidav koolitus on mõjusam kui koolis saadud teadmised- seetõttu on tihti ka juhtunud, et ei ole üldse ajakirjanduslikku haridust.

Tartu Ülikoolist ei ole meile väga kasu viimasel ajal. Bakalaureuse osast oleks meil palju kergem leida huvilisi inimesi, aga nemad ei saa vastavat koolitust ja magistriõppest tulnud inimesed on tihti juba kõrgema kvalifikatsiooniga ja neid ei huvita siia tulemine. Siinne töö on aga palju praktilisem ja huvitavam.

Peda raadiorežiist on meil üsna mitu inimest- 4-5 inimest ...

- **Mille alusel otsustatakse, millised uudised jõuavad eetrisse?**

Koosolekul otsustatakse mis lood lähevad eetrisse ...

Kui hommikul on lugu otsustatud siis see ka eetrisse jõuab- meil pole nii palju ressursi, et saaks lugusid lihtsalt sahtlisse teha. Vastutus lugude eest on siiski päevatoimetajal, kes paneb ka saate järjekorra paika ...

Lühiuudiste otsuse teeb produtsent ...

Tema teeb valikud selle järgi, mis on viimasel tunnil ajal uut tulnud ja mis on oluline ...

Päevalehtede netiportaalidesse suhtume väikese ...- usalda aga kontrolli tundega- püüame ikka üle kontrollida.

Viimasel ajal tuleb järjest rohkem infot otse stuudiosse ...

- **Kas oskate umbkaudu hinnata, kui suurt osa ühe uudistesaaate uudistest uuritakse edasi ja kui suur osa läheb eetrisse ainult selle info alusel, mis toimetuseni mujalt jõudis?**

1-2 uudist päevas ..., valdavalt tulevad pikemad lood ikka oma eelinfo baasil

Toimetuses üks auto ja asjad on enamasti juba hommikul paigas. Kui nii võib öelda, siis suhe on 90:10- 90% lugudest on hommikul teada.

- **Kui palju toodetakse toimetuses päeva jooksul nn. „oma uudiseid”?**

Kuni 10 ... reporteri kohta 2-3 uudist päevas ...

- **Mis aegadel on tööl reporterid?**

Esimene tuleb 8 ja on 3ni – teine ja kolmas ...10-18

- **Kas nad on vajadusel ka muul ajal kättesaadavad?**

On küll, alati ...

Kui oli 9 jaanuar- tormi päev, siis ilma kutsumata olid hommikul kohal 3 reporterit ...-inimesed tunnevad vastutst oma töö ees ja kui on näha suuri sündmuseid, siis pakutakse ise oma abi ...-motivatsioon on tugev.

- **Kes otsustab seda, kas reporter läheb välja või mitte ?**

Koosolek, aga päeva jooksul on üsna kerge teha korrektiive.

- **Mis tüüpi on enamasti uudised, mille pärast reporter välja saadetakse?**

Poliitika, Tähtsamad majanduse, keskkonna ja sotsiaaluudised. Kultuur ...

9.7 Lisa 7.

Intervjuu Eesti Raadio päevatoimetajaga 21.04 (APT)

- **Kui kaua olete töötanud raadios? Uudistetoimetuses?**

Olen olnud algusest peale uudistes- st alates 71-st aastast ...- põhikoht on alati olnud uudistetoimetuses ...kõrvalt olen muidugi teinud ka muid saateid ...

- **Kuidas sattusite raadiosse?- Konkurs? Tutvused? Vms?**

Läksin Tartusse õppima eesmärgiga minna uudistesse ... siis pidi küll valiku tegema hiljem-spetsialiseerumine oli alles alates kolmandast kursusest ...

Teadsin et tahan raadiosse ... – see on põnevam ...- mind ei nähta ja ma pean ainult häälega inimestele selgeks tegema mida öelda tahan siin on iseseisvam ... teles on palju inimesi ja lugu sõltub paljudest teistest- operaator, resišöör ...- siin on palju iseseisvam ... kõik sõltub iseendast tegelikult ...

- **Kui asusite uudistetoimetusse tööle- kas saite alguses spetsiaalseid koolitusi uudiste toimetamise, eetrikõne vms erialase oskuse lihvimiseks?**

Tööle tulles mitte. Koolist tulid teadmised ja käisin ju siin enne juba mitu aastat praktikal ...

- **Millal käisite viimati mõnel sellisel koolitusel?**

Oleme käinud ikka aeg ajalt välismaal koolitusel ja seminaridel ...

Eelmisel aastal oli üks ...

- **Kas leiate, et erialaseid koolitusi võiks olla rohkem?**

Ma ei tea, kas peaks olema rohkem ... kes on sellel alal töötanud, neid koolitatakse ju siin meie majas kogu aeg ...- kõik kes meie majast läbi käivad ... saavad koolituse kätte ... ei tea kas seda peakski nii palju kuskilt väljast poolt otsima ...

- **Milliste koolituste järgi te hetkel puudust tunneksite?**

Ei oska konkreetselt öelda ... aga olen uudishimulik inimene ja teada võiks saada paljutki-kasvõi see kuidas Euroopa eri riikides suhtutakse erinevatesse erialastesse küsimustesse.

Erinevad arusaamised on kindlasti ...- olen korduvalt seda näinud- kuulnud ... asjad liiguvad nii kiiresti hetkel.

- **Milliseid kanaleid pidi (portaalid, e-mail, ajalehed, telefon) jõuab informatsioon toimetusse?**

Meie enda eelinfo toimetaja, kes peab silmas, mis hakkab toimuma ...- tema kogub kokku kogu info, mis ta päeva kohta üldse leiab ...

Meil on ka tellitud kuigipalju BNS-i ...aga sealt on üsna vähe juurde võtta ...- enamasti on meil see info enne juba olemas. Muidugi- kunagi ei tea kuidas päev kujuneb jne ...

Aga välisuudised on küll- välisportaalid ...- teeme enda välisuudiseid ... ei võta kuskilt valmis uudiseid vaid tõlgime ise.

- **Kuidas hindate, milline kanal omab siinjuures kõige suuremat osa?**

Suurem osa uudiseid jõuab eetrisse eelinfo põhjal. Aga asjad mis päeva jooksul juurde tulevad, need tulevad juurde.

Tihti saame meie uudise samal ajal kätte kui see jõuab BNS-i ... kui meil on vähegi aega , siis me uurime edasi ...ja kontrollime üle, kui ei ole siis läheb sellega , mis tuleb ...

Meile ei ole probleem, kui info tuleb näiteks 7 minutit enne saadet- on võimalik kohe reageerida ja infoga eetrisse minna- on ka võimalik, et saab kohe inteka ...

Kui vähegi võimalik siis tahame siiski info enne eetrisse andmist üle kontrollida ...

- **Milline peab olema uudis, et eetrisse jõuda?**

Peab olema Eesti inimestele huvitav ...- prominendi eraelu ei ole esimene väärtus ...

- **Mis juhtub infoga edasi peale seda, kui on otsustatud, et see jõuab uudistesaatesse?**

Sõltub sellest kui palju aega on ...- kui on väga põrutav, siis kohe uudistes aga samal ajal reporterid teevad juba tööd edasi ... intervjuu võib jõuda ka veel samasse saatesse ... ja kui ei siis järgmisesse ...

Kui me ei saa kohe kõiki osapooli kätte ... siis paneme teise poole järgmise ja päevakajas saab siis juba mitu osapoolt kokku panna vms.

- **Kui palju toodetakse toimetuses päeva jooksul nn. „oma uudiseid“?**

Sõltub väga palju päevast ...- saateid, kuhu lähevad ka helilõigud, on meil 5- ühes saates vähemalt kaks oma lugu on ikka sees. Päevakajas on enamasti 6-7 helilõiguga oma lugu ...- sõltub väga palju konkreetsest päevast ...

- **Kuidas on toimetuses organiseeritud eelinfo süsteem?**

Eelinfo jaoks on meil toimetuses eraldi inimene töö- tema kogub kokku, kogu info mis ta vähegi kuskilt leiab.- lõik sündmused, mis konkreetsel päeval toimuvad ...

Meieni jõuab see elektroniliselt ... sisevõrgus ...

- **Kas näiteks pressieadete kaudu toimetusse saabuv informatsioon talletatakse kuskil?**

Kõik selle päeva sündmused panneb kirja eelinfo toimetaja ...- mida vähegi leiab ...Nendest valiku teeb juba päevatoimetaja.

- **Kas toimetuses on töö reporterid keda on võimalik kohale asja uurima saata?**

Enamasi on korraga töö 2 reporterit.

- **On need inimesed pidevalt vajadusel kättesaadavad?**

Ikka on jah. Telefonid on kõigil olemas, kui vaja siis saab kätte.

- **Kes otsustab seda, kas reporter läheb välja või mitte?**

Koosolekul otsustatakse.

- **Kas vahel tekib tunne, et toimetuses võiks olla töö rohkem reportereid?**

Ikka tuleb ette ... sel juhul on alati abiks telefon- kas toimetaja teeb ise loo valmis või siis keegi, kes parasjagu vaba on- kõik saavad tööga hakkama.

- **Kui pikk on teie vahetus? Kas leiate et see võiks olla pikem/lühem? Miks?**

Tulen kell 7.30 ja olen kuni 20.30 ... –seda kaks korda nädalas ...- ülejäänud päevadel olen töö reporterina ... Eks selline pikk päev muidugi väsitav on, aga pole mõtet poole päeva ajal vahetada- kaob ära ülevaade tervikust. Ei ole mõtet. Selliste pikkade päevdega ollakse iseenesest ka juba harjunud.

Olen teinud ka aastaid 24 tunniseid vahetusi- iga tund eetris ...- see oli küll tappev ...

9.8 Lisa 8.

Intervjuu Eesti Raadio Uudistestudio lühiuudiste toimetajatega- 21.04

Intervjuus osalevad:

Viker/Klassika lühiuudistetoimetaja (ALT)

Raadio 2 lühiuudistetoimetaja (ALT2)

Välisuudiste toimetaja

- **Milline on teie haridus?**

ALT: Filoloog ... mul on kahekordne kõrgharidus- Eesti filoloogi Tartus ja Soome filoloogia Tallinna Ülikoolis- siis oli see küll veel Pedagoogika Ülikool.

ALT2: Raadiorezii pedas

- **Kui kaua olete töötanud raadios? Uudistetoimetuses?**

ALT: 10 aastat olen raadios olnud ...- kogu aeg uudistes

ALT2: ...3,5 aastat umbes ... erinevates kohtades.

- **Kuidas sattusite raadiosse?- Konkurs? Tutvused? Vms?**

Mõlemad: Konkurs

- **Kui asusite uudistetoimetusse tööle- kas saite alguses spetsiaalseid koolitusi uudiste toimetamise, eetrikõne vms erialase oskuse lihvimiseks?**

Mõlemad: Ei olnud midagi ...- oma inimesed siit koha pealt õpetasid ja rääkisid, mis ja kuidas ...

- **Millal käisite viimati mõnel sellisel koolitusel?**

ALT2: lavakas käisime- Ingo Normeti kaks tudengit tegid meile kõnekoolitus raadiomajas on ka olnud mõned kõnekoolitused ...

- **Kas leiate, et erialaseid koolitusi võiks olla rohkem?**

Välisuudiste toimetaja: muidugi võiks olla ...- alguses oleks kindlasti hea.

ALT2: juhul kui praegu tahaks näiteks reporteriks hakata, siis oleks ikka väga vaja ...

Alguses kindlasti võiks keegi lahti seletada näiteks kasvõi uudise olemuse ja tähtsuse- sellised asjad on ju juba meelest ära läinud ...-

Välisuudiste toimetaja: Praegu visatakse vette ja see sõltub sinust kas ja kuidas sa hakkama saad ... loomulikult oleks endal kindlam, kui saaks mingid asjad alguses paika ja selgeks ...

- **Milliseid kanaleid pidi (portaalid, e-mail, ajalehed, telefon) jõuab informatsioon teieni ...toimetusse?**

ALT: Eesti asjad tulevad enamasti mailide kaudu ja BNS-ist ... välisasjad aga igalt poolt- oma asi kust otsid ...

ALT2: Mina kasutan näiteks üsna palju soome kanaleid- soome asjade jaoks

ALT: Soome asjad soomest, vene asjad venemaalt ... muidugi tuleb faktid ka üle kontrollida- mõndasid asju näidatakse pigem tendentslikult ... tuleb kombineerida erinevatest allikatest.

- **Kuidas hindate, milline kanal omab uudistesaaate kujunemisel kõige suuremat osa?**

ALT: Mina ei julgeks öelda, et mõni kanal mängib kuidagi suuremat rolli ...

Väliselt on Reuters ainuke mis on meile sisse ostetud., aga eks me ikka vaatame erinevaid allikaid- kes kust leiab ...

- **Mille alusel otsustate, millised uudised jõuavad eetrisse?**

ALT: Oleneb päevast ... ja sellest kui hädasti uudiseid vaja on ...

Oleneb täiesti inimesest- mina võtan selle põhjal, mis on oluline ...

Olulisus ei ole kindlasti tingimata seotud huvitavusega- oluline on näiteks see mis on pretsedent, või see mis võib suuremat hulka inimesi mõjutada ... mis on suuremale hulgale oluline ...

- **Mis juhtub infoga edasi peale seda, kui on otsustatud, et see jõuab uudistesaaatesse? St toimetamine ...- mida te teete uudise tekstiga?**

ALT: Pikkus kindlasti, Reutersi uudis on vahel 3 lk, meil aga uudis kuskil 10 rida ...rangeid piire tegelikult ei ole ...

Sõnastust muudame- Eesti uudiste puhul tuleb väga sageli ümber sõnastada ... otsene kõne kaudseks jne ...

Sõnade järjekord lauses ...- riigiasutustest tulevates tekstides on tihti väga palju kantseliitkõike ei saa muidugi ka päris välja praakida ... vahel kiire ja ei jõua jne jne.

- **Kui palju te ise uurite uudise kohta materjali juurde?**

ALT: Oleneb väga palju- mõni päev peab kõige kohta uurima, vahel aga mitte ...oleneb täiesti sündmusest. Näiteks sellised asjad nagu eile oli see Hansapanga rööv või eelmisel aastal see kopterihukk, siis oli igas saates uus materjal ... Signaal, et toimus, tuli mujalt, aga muu oli juba meie materjal ...

Vahel ... ei pea aga üldse uurima ...

Sageli saame info ka reporterilt, kes on kohal käinud vms.

- **Kas kooskõlastate päevatoimetajaga omavahel kudiagi selle, kes millest räägib?**

ALT: Siin tekib küsimus sellest, mis on olulisem- kas see, et igas uudistes saates oleks uus info või see, et inimene kes keerab raadio lahti suvalisel ajahetkel, saaks kätte info, mis on kõige olulisem ...

Mina arvan, et uudistesse peaks minema ikka see, mis on kõige värskem materjal ...

Olulisim on uudistes saate sisu!

- **Kas lühiuudistesse võivad minna sisse helilõigud? Ei?**

ALT: Ikka lähevad

- **Kui jah, siis kes need helilõigud teeb?**

ALT: Kuidas kunagi- Päeval on reporter töö, kui tal on sobiv info olemas siis saab selle uudistesse panna ... Öösel on ainult üks inimene töö- see teeb kõike ...nii seda mida teevad muidu reporterid, kui seda mida päevatoimetaja jne jne jne ...

Selle, millele läheb juurde helilõik jne, selle määrab toimetaja isiklikult.

- **Kui pikk on teie vahetus? Kas leiate et see võiks olla pikem/lühem? Miks?**

ALT: Vahetused on meil väga erinevad- põhimõtteliselt nii, nagu me oleme ise tahtnud ...

Tänane päev on mul näiteks uudised alates 10st ja lõpetades 18stega.

Nädalavahetusel on meil aga 24 tunnised vahetused- me oleme ise nii tahtnud ... - parem on teha terve päev järjest – oled juba uudistes sees ja tead kõike juba ... poole päeva pealt on halvem juurde hüpata ...- kui sa oled näiteks terve päeva metsas või rannas olnud ja ei ole absoluudselte uudiseid jälginud ...

ALT2: tulen tööle umbes kell kuus- kell seitse on esimesed uudised ...ja lõpeb viieste uudistega ...- peale seda lähen ära kuskil veerand kuue paiku.

- **Kuidas sujub omavaheline koostöö – st kuidas liigub toimetuses info ...- kas eelinfo-päevatoimetaja-lühiuudised ...?**

ALT: Muidugi on pidev koostöö ... Sa peaksid nägema toimetust, kui meil on siin kiired päevad ... praegu on suhteliselt rahulik olnud ...

Aga ikka jah- reporterid annavad helilõike ja meie anname oma helilõike päevatoimetajale, kui midagi on jne ... koostöö on kogu aeg ... ette ei planeeri, kes teeb mida ja kuidas, kõik tuleb töö käigus ...

- **Kuidas vormistate tavaliselt eetrisse antavad tekstid?**

ALT2: Mina panen ühele lehele kõik järjest

ALT: Paljud panevad erinevatele lehtedele- kuidas keegi harjunud on ...

- **Kas loetud tekstid salvestatakse kuskile ja kas neid on võimalik hiljem n-ö üle lugeda.**

ALT: Tekste reeglina ei salvestata ... kui ma näen, et teema võib päeva jooksul edasi areneda, siis ma ei kustuta kohe ära ... aga õhtul kustutan küll kõik ära, kui tööpäeva lõpetan ...

Väljatrükitud uudised hoiame nädla jagu alles, rohkem küll mitte.

- **Kas ja kui tihti juhtub seda, et lähete eetrisse mitu korda täpselt sama tekstiga ...**

Mõlemad: Juhtub ikka ... (naeravad)

ALT2: Eks ikka siis kui info täieneb, siis muudme natuke jne aga juhtub ka vahel nii, et läheb sama tekstiga ... Kui tihti, seda ei oska öelda.

ALT: Ainult sellest põhimõttest, et sõnastus peab muutuma, ma küll ei lähtu. Kui uut infot ei ole, siis jääb sama tekst.

9.9 Lisa 9. Eesti Raadio ja Kuku raadio uudispäev – 20.04.06

Kuku Raadio	Eesti Raadio
<p>10.00 -pikkus 4:17</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tiit Vähi plaanib rajada Sillamäele Ida-Virumaa esimese kõrghoone • Mart Laar saab maineka majandusauhinna • Noored põdrad ohustavad autojuhte (tekst 1 korda) • Nepaali massimeeleavaldus • Maailmas hukati möödunud aastal teadaolevalt üle 2000 inimese <p>Raadioekspress – pikkus 12 min</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maanteeinfo, politsei ja päästeteenistus (kogu Eesti info) • Muusika +Reklaam • Majandusuudised: <ul style="list-style-type: none"> - T-Market plaanib laiendada Saaremaale - Statistikaameti teade tarbekaupade hindadest - Tööstustoodangu tootjahinnaindeks - Esimese kvartali ehitustegevus - Tallinna börs 	<p>10.00 - pikkus 5.01</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tallinnas algas alkoholismi teemaline seminar (helilõiguga-telefoni teel) • Statistikaameti teade tarbekaupade hindadest • Tiit Vähi kavatseb rajada Ida-Virumaa esimese kõrghoone • Itaalia peaminister Brelusconi keeldub tunnistamast valimiskaotust (tekst 1 korda) • USA valitsus avaldas esmakordselt Guantanamo vangide andmed • Iraani tuumaprobleem
<p>10.30 - pikkus 2:48</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eesti demineerimismeeskonna osalemine NATO kiirreageerimis jõududes • Noored põdrad ohustavad autojuhte (sama tekst 2x) • Kanutiaia noortemajas toimub Tallinna kesklinna kooliõpilastele õppepäev „Narkovaba Jüripäev Vanalinnas” • Peterburis pussitati India tudengit (tekst 1 korda) • Must-toonekurg Jaak osutus emaseks (tekst 1 korda) 	
<p>11.00 - pikkus 4:22</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eesti toetab Washingtoni 	<p>11.00- pikkus 5.10</p> <ul style="list-style-type: none"> • Riik võib BRS-i lepingu üles öelda

<p>kommunismiohvrite memoriaali rajamist (tekst 1 korda)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tallinna börsi tehniline rike on möödas • Üürnikud jätavad oma piketi ära • Iraagi parlament püüab poliitilist ummikseisu murda (tekst 1 korda) • Peterburis pussitati India tudengit (sama tekst 2x) • Toonekurg Jaak osutus emas-linnuks (sama tekst 2x) 	<ul style="list-style-type: none"> • Eesti toetab Washingtoni kommunismiohvrite memoriaali rajamist • Rahvusvahelise valuutafondi ülevaade • Riigikogu võttis vastu liiklusindlustuse seaduse muutmise seaduse • Gazprom hoiatas EL-i • Itaalia peaminister Brelusconi keeldub tunnistamast valimiskaotust (sama tekst 2x) • Briti välisministeeriumi sanktsioonid välismaal pidutsevte poissmeeste vastu
<p>11.30 - pikkus 2:41</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eesti toetab Washingtoni kommunismiohvrite memoriaali rajamist (sama tekst 2x) • Eesti autorite ühingule laekus möödunud aastal 51 miljonit krooni (tekst 1 korda) • Iraagi parlament püüab poliitilist ummikseisu murda (sama tekst 2x) • USA valitsus avaldas nimekirja Guantanamo vagnide andmetega • Tartu maavaneem keelas Võrtsjärve jääle mineku 	
<p>12.00 - pikkus 5:24</p> <ul style="list-style-type: none"> • Majandusminister Edgar Savisaar annab ülevaate Eesti Raudteega seotud sündmustest (tekst 1 korda) • Leitnant Madis Morel vahetab välja ÜRO missioonil aasta teeninud Tarmo Safronovi • Eesti autorite ühingule laekus möödunud aastal 51 miljonit krooni (sama tekst 2x) • Kampania „Kiida teenindajat” tulemused (tekst 1 korda) • Iraagi president Al- Jaafari andis enda tuleviku šiitide otsustada (täiendatud tekst) • USA valitsus avaldas nimekirja Guantanamo vagnide andmetega (sama tekst 2x) <p>Raadioekspress kell 12- pikkus 19:44</p> <ul style="list-style-type: none"> • Riigikogu võttis vastu alalise isiku seaduse 	<p>12.00 - pikkus 13.35</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valitsus arutas uppunud kaubalaeva Runner teemat (helilõik- oma reporteri kommentaar- Tõnu Karjatse) • Rahandusministeeriumis on valminud direktiiv äriühingute kasumi maksustamise kohta • Riigikogu võttis vastu liiklusindlustuse seaduse muutmise seaduse (sama tekst) • Valitsus otsustas toetada kommunismiohvrite mälestusmärki Washingtonis (sama tekst) <p>Välisuudised</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gazprom hoiatas EL-i (sama tekst) • Iraagi president Al- Jaafari andis enda tuleviku šiitide otsustada • Läti julgeolekupolitsei alustas kriminaalasja

<p>muutmise seaduse- Intervjuu Mart Nuttiga (Rein Pärn)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maamess – Intervjuu Aare Loodusega (Madis Ligi) • Reklaam • Majandusuudised - Valuutafondi hinnang majanduskasvule - Eesti Panga hinnang transiidiettevõtete osakaalust SKP-s - Aktsiaturgude ülevaade • Tapa valla kraanivee halvenemine- intervjuu Teet Koitjärvega (Rein Pärn) • Teadusloo konverents- intervjuu konverentsi korraldaja Kulnara Rolliga(Liis Raidmaa) 	<p>Gilmani suhtes</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nigeeria mäss <p>Uudised jätkuvad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Belgia ühiskonda vapustas koolipoisi mõrv (Indrek Treufeldt- jutustab lugu ümber) <p>Pikem ilmaennustus sünoptikult</p>
<p>12.30 - pikkus 2:45</p> <ul style="list-style-type: none"> • Majandusminister Edgar Savisaar annab ülevaate Eesti Raudteega seotud sündmustest (sama tekst 2x) • Kampania „Kiida teenindajat” tulemused (sama tekst 2x) • Ukraina piirivalvurid tabasid sõjaliste kaupadega veose, mille radiatsioonitase oli normist kõrgem (tekst 1korda) • Peterburis pussitati India tudengit (sama tekst 3x) • Iraagi president Al- Jaafari andis enda tuleviku šiiitide otsustada (täiendatud tekst- 2x) 	
<p>13.00 - pikkus 4:35</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tallinnas rööviti Hansapanga kontorit • Euroopa põhiseadusleping läheb ratifitseerimisele 9. mail • Laupäeval kirjutavad abiturientid kirjandit • Ukraina piirivalvurid tabasid sõjaliste kaupadega veose, mille radiatsioonitase oli normist kõrgem (sama tekst 2x) • Nordic Jet Line kiirlaevade hooaja algus lükkub edasi 	<p>13.00- pikkus 5.01</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hansapangas toimus rööv • Runner 4 vraki juurde saadetakse tuukrid (helilõiguga uudis) • Euroopa Põhisedusleping ratifitseeritakse 9.mail • Euroopa Komisjoni hinnang Gapromi ähvardusele (täiendatud uudis) • Iraan ei karda USA ähvardusi • Nepaali massimeeleavaldus

	<ul style="list-style-type: none"> • Iisraeli valitsus pikendas Vanunu väljarände keeldu
<p>13.30 - pikkus 2:35</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tallinnas rööviti Hansapanga kontorit (sama tekst) • Laupäeval kirjutavad abiturientid kirjandid (sama tekst) • SAS Norra reisijate osakaal on langenud • Nordic Jet Line kiirlaevade hooaja algus lükkub edasi (sama tekst – „laupäev” on muudetud „homseks”) 	
<p>14.00 - pikkus 4:37</p> <ul style="list-style-type: none"> • Euroopa Komisjon maksab Eestile 1,3 miljonit eurot tormikahjude hüvitamiseks • Tallinna volikogu Isamaaliidu fraktsioon esitab eelnõu, mille kohaselt ajateenijad saaksid linnatranspordis tasuta sõita • Lauri Laubre süüasja õigeksmõistev otsus • Alustatakse slaidide projitseerimist Tallinna raekoja seinale • USA kasutab erimeetmeid Iraani tuumaambitsioonide takistamiseks <p>Raadioekspress kell 14- pikkus 22:03</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ülevaade valitsuse pressikonverentsist (Ulla Länts) • Uppunud kaubalaeva Runner juhtum-intervjuu Jaanus Matsoliga (Rein Pärn) • Reklaam • Majandusuudised <ul style="list-style-type: none"> - Pärnu lisaelarve - Tarbijahinnaindeksi langus - Sampo elukindlustuse kliendivarade kasv - AS Harju Elekter dividendid • Tööandjate keskliidu avaldus intervjuu Tarmo Kriisiga (Madis Ligi) • TÜ Tehnoloogiainstituudi Tehnoloogiapäev – 	<p>14.00 - pikkus 5.05</p> <ul style="list-style-type: none"> • Euroopa Komisjon maksab Eestile 1,3 miljonit eurot tormikahjude hüvitamiseks • Tallinna Hansapanga kontoris toimus rööv • Pärnu võttis vastu lisaeeelarve • Tallinna volikogu Isamaaliidu fraktsioon esitab eelnõu, mille kohaselt ajateenijad saaksid linnatranspordis tasuta sõita • Euroopa Põhisedusleping ratifitseeritakse 9.mail (sama tekst) • Euroopa Komisjoni hinnang Gapromi ähvardusele (täiendatud uudis-2x) • Iraan ei karda USA ähvardusi • Austraali hoiatas rünnakute eest Indoneesias

<p>intervjuu Erik Puuraga (Asso Ladva)</p>	
<p>14.30 - pikkus 2:35</p> <ul style="list-style-type: none"> • Euroopa Komisjon maksab Eestile 1,3 miljonit eurot tormikahjude hüvitamiseks (sama tekst) • Tallinna volikogu Isamaaliidu fraktsioon esitab eelnõu, mille kohaselt ajateenijad saaksid linnatranspordis tasuta sõita (sama tekst) • Lauri Laubre süüasja õigeksmõistev otsus (sama tekst) • USA kasutab erimeetmeid Iraani tuumaambitsioonide takistamiseks (sama tekst) 	
<p>15.00 - pikkus 4:27</p> <ul style="list-style-type: none"> • Peaminister ei usu alkoholimüügi keeldud mõju alkoholi tarbimisele • Paberdeklaratsiooni esitanud hakkasid tulumaksu tagasi saama • Tarmo Kõutsi võimalik suundumine poliitikasse • Iraani tuumaambitsioonid- Iraani pool (täiendatud uudis) 	<p>15.00 Pikem uudistesaaade pikkus 14.19</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tallinna Hansapanga kontoris toimus rööv (sama tekst) • Ansip ei poolda rahandusministeeriumi ettepanekut maksustada ettevõtted ühise 10 % tulumaksuga (Hanno Tomberg-kommentaarid Aivar Sõerdilt, Andrus Ansipilt) • Euroopa Komisjon maksab Eestile 1,3 miljonit eurot tormikahjude hüvitamiseks (sama tekst) • Euroopa Põhisedusleping ratifitseeritakse 9.mail (sama tekst) <p>Välisuudised-</p> <ul style="list-style-type: none"> • Euroopa Komisjoni hinnang Gapromi ähvardusele (täiendatud uudis-3x) • Austraali hoiatas rünnakute eest Indoneesias (sama tekst 2x) • Iraan ei karda USA ähvardusi (sama tekst 2x) • Hiina nõuab USAlt Guantamos olevate hiinlaste välja andmist <p>Uudistesaaade jätkub</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Uppunud kaubalaev Runner 4 (Tõnu Karjatse- kommentaarid Jaanus Matsov, Silver Vahtra) • Tartusse rajatav laulupeo muuseumi (Vambola Paavo- kommentaarid Merike Toomas)
<p>15.30 - pikkus 2:43</p> <ul style="list-style-type: none"> • Peaminister ei usu alkoholimüügi keeldud mõju alkoholi tarbimisele (sama tekst) • Paberdeklaratsiooni esitanud hakkasid tulumaksu tagasi saama (sama tekst) • Tarmo Kõutsi võimalik suundumine poliitikasse (sama tekst) • Iraani tuumaambitsioonid- Iraani pool (täiendatud uudis-2x) 	
<p>16.00 - pikkus 4:26</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hansapanga kontori röövis kahtlustatakse kahte noormeest (täiendatud uudis) • Ametiühingute keskliidu pikett • Ansipi kommentaar Vardo Rumesseni ettepanekule Palmaru tagandmiseks • Indias sõitis pulmaseltskonda sõidutanud buss jõkke 	<p>16.00 - pikkus 5.07</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tallinna Hansapanga kontoris toimus rööv (sama tekst- lisaks helilõik- kommentaar Inge Brandttilt) • Euroopa Komisjon maksab Eestile 1,3 miljonit eurot tormikahjude hüvitamiseks (sama tekst 2x) • Leedu võimupartei kaotas koalitsioonis enamuse • Gazprom tõstab Ukrainasse tarnitava gaasi hinda • Iraagi šiiitide allianss korraldab uue peaministri kandidaadi leidmiseks konkursi (täiendatud uudis) • Venemaa aatomienergia agentuur ei nõustu peatama tuumajaama ehitust Iraanis
<p>16.30 - pikkus 2:13</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hansapanga kontori röövis kahtlustatakse kahte noormeest (täiendatud uudis-2x) • Margus Hanson jäi riigisaladuse kaotsiminekus süüdi • Lätis jäi naturalisatsioonieksamil 	

spikerdamisega vahele 2 inimest	
<p>17.00 - pikkus 4:33</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veeteede amet nõuab uppunud kaubalaeva omanikelt tegevuskava • Märt Sultsi juhtum • Kanada valitsus ei lubanud Valgevene peaministri lennukit tankima • Briti välisministeeriumi sanktsioonid välismaal pidutsevte poissmeeste vastu. 	<p>17.00 - pikkus 4.54</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tallinna Hansapanga kontoris toimus rööv (helilõik juures-kommentaari Priit Pärknalt) • Veeteede amet nõuab Runner 4 omanikelt tegevuskava • Eesti Raudtee eraomanike sõnul pole aktsiate taasriigistamine võimalik • Margus Hanson jäi riigisaladuse kaotsiminekus süüdi
<p>17.30 - pikkus 2:39</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veeteede amet nõuab uppunud kaubalaeva omanikelt tegevuskava (sama tekst) • Jaani kiriku ustelt varastati messinglingid • Kanada valitsus ei lubanud Valgevene peaministri lennukit tankima (sama tekst) • Briti välisministeeriumi sanktsioonid välismaal pidutsevte poissmeeste vastu (sama tekst) 	
<p>18:00 - pikkus 6:52</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hansapanga kontori röövis kahtlustatakse kahte noormeest (täiendatud uudis-3x) • Veeteede amet nõuab uppunud kaubalaeva omanikelt tegevuskava (sama tekst- 2x) • Euroopa Komisjon maksab Eestile 1,3 miljonit eurot tormikahjude hüvitamiseks (sama tekst-2x) • Margus Hanson jäi riigisaladuse kaotsiminekus süüdi (sama tekst) • Jaani kiriku ustelt varastati messinglingid (sama tekst) • Kopenhaagenis pandi Singapuri lennuk linnugripi hirmus karantiini • Kanada valitsus ei lubanud Valgevene peaministri lennukit tankima (sama tekst-2x) • Iraani tuumaambitsioonid- Iraani pool (täiendatud uudis-3x) 	<p>18.00 Päevakaja - pikkus 23.12</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tallinna Hansapanga kontoris toimus rööv (Vallo Kelmsaar- kommentaar Priit Pärknalt) • Ansip ei poolda rahandusministeeriumi ettepanekut maksustada ettevõtte ühise 10 % tulumaksuga (Hanno Tomberg-kommentaari Aivar Sõerdilt, Andrus Ansipilt) • Vallo Kelmsaar vahendab Toomas Lumanni seisukoha antud küsimuses • Eesti Raudtee eraomanike sõnul pole aktsiate taasriigistamine võimalik • Tallinnas algas alkoholismi teemaline seminar (Vallo Kelmsaar- kommentaar- Andres Korgilt, Andrus Ansipilt) • Euroopa Komisjon maksab Eestile 1,3 miljonit eurot tormikahjude hüvitamiseks (sama tekst 3x) • Euroopa Põhisedusleping ratifitseeritakse

<p>Päevapilk kell 18- pikkus 23.25</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hansapanga rööv- Intervjuu Inge Prantiga (Rein Pärn) • Eesti maksusüsteemi kooskõlastamine EL-i süsteemiga- intervjuu Aivar Sõerdiga (Asso Ladva) • Reklaam- 5 reklaami • Majandusuudised - Werol tehased menetlus - Alkoholi reklaam peaks sisaldama hoiatavat teksti - Põlva ärihoone detailplaneering - Clean Away ühines saksa jäätmekäitlusfirmaga • Tarmo Kõutsi suundumine poliitikasse ja Pärnu pataljoni teema- Jürgen Ligi kommentaarid valitsuse pressikonverentsil (Ulla Länts) • Eesti Raudtee erastamislepingu lõpetamine (ilma helilõiguta uudis) • Uppunud kaubalaeva Runner juhtum- intervjuu Jaanus Matsoliga (Rein Pärn) • Ilmateade 	<p>9.mail (sama tekst)</p> <p>Välisuudised</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gazpromi teema koos edasiarendustega • Hiina president kohtub Washingtonis USA presidendiga • Leedu võimukoalitsioon kaotas Seimis enamuse • Iraagi šiitide allianss korraldab uue peaministri kandidaadi leidmiseks konkursi (täiendatud uudis 2x) <p>Saade jätkub</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mart Laar sai maineka majandusauhinna • Margus Hanson jäi riigisaladuse kaotsiminekus süüdi • Selgus Tapa veevärgi reostuse põhjus (Ago Gashkov- kommentaar Teet Koitjärvelt) • BRS-iga lepingu lõpetamine • Tekstiilikonstlike liit andis aastapreemiaid (Tõnu Karjatse- Peeter Kuutmaa, Aune Taamal, Annike Laiva)
--	--

9.10 Lisa 10. Eesti Raadio ja Kuku Raadio uudispäev 21.04.06

Kuku Raadio	Eesti Raadio
<p>10.00 - pikkus 4.53</p> <ul style="list-style-type: none"> • Soome avab alates 1.maist tööjõuturu • Viljandimaal tuli taluõue karupoeg • Indrek Saar lahkub Rakvere teatrist • Läti Raudteefirma võib lõpetada rahvusvahelised reisirid • Belgia parlament andis homopaaridele lapsendamisõiguse <p>Ekspress kell 10- pikkus 12.42</p> <ul style="list-style-type: none"> • Politsei, päästeteenistus, maanteeinfo • Muusika • Reklaam- 4 reklaami+ "Saate" reklaam • Majandusuudised - kohtutäitur müüb Weroli varasid - konkurentsiamet andis Aleksela ja Hydro Texaco koondumiseks loa - Viru keskuse esimese kvartali käive kasvas üle 25% - AS Tallinna Vesi käive 	<p>10.00 - pikkus 4.57</p> <ul style="list-style-type: none"> • BRS kavatses lepingu lõpetamise vaidlustada (helilõigud Kuido Sammelselg, Eva Vana) • Eesti tahab hakata kinnipeetavatele õppimise eest tasuma • Urmas Paet arvab et Iraagi- missioon peaks jätkuma ka järgmisel aastal • Riik kaalub Mäo-Tartu lõigu kolmrealiseks muutmist • Algab rebaste ja kährikute vaksineerimise kampaania • Iisraeli väed võivad osaliselt taas-okupeerida Gaza sektori • USA ja Hiina presidendid kohtusid • Kamtšatka poolsaart raputas maavärin
<p>10.30 - pikkus 2.41</p> <ul style="list-style-type: none"> • Soome avab alates 1.maist tööjõuturu (sama tekst-2x) • Viljandimaal tuli taluõue karupoeg (sama tekst-2x) • Indrek Saar lahkub Rakvere teatrist (sama tekst-2x) • Belgia parlament andis homopaaridele lapsendamisõiguse (sama tekst-2x) 	
<p>11.00 - pikkus 5.00</p> <ul style="list-style-type: none"> • Estonian Airi lennuk põrkas kokku linnuga • Riigikogus on pühapäeval lahtiste uste päev • Tartus toimus Tartu esmamainimise 	<p>11.00 - pikkus 4.51</p> <ul style="list-style-type: none"> • BRS kavatses lepingu lõpetamise vaidlustada (helilõigud Kuido Sammelselg, Eva Vana)- sama uudis-2x

<p>tähistamise teemaline ümarlaud</p> <ul style="list-style-type: none"> • Märtsis sündis 1363 last • Kamtšatka poolsaarel toimus maavärin • Venemaa kehtestatud sissesõidumaks on tekitanud piiriületusjärjekorrad 	<ul style="list-style-type: none"> • Estonian Airi lennuk põrkas kokku linnuga • Riik kaalub Mäo-Tartu lõigu kolmrealiseks muutmist (sama tekst 2x) • Algab rebaste ja kährikute vaktsineerimise kampaania (sama tekst 2x) • Iisraeli väed võivad osaliselt taas-okupeerida Gaza sektori (sama tekst 2x) • Venemaa ei nõustu Iraani- vastaste sanktsioonidega. • Kamtšatka poolsaart raputas maavärin (sama tekst 2x)
<p>11.30 - pikkus 2.40</p> <ul style="list-style-type: none"> • Estonian Airi lennuk põrkas kokku linnuga (sama tekst-2x) • Riigikogus on pühapäeval lahtiste uste päev (sama tekst-2x) • Kamtšatka poolsaarel toimus maavärin (sama tekst-2x) • Venemaa kehtestatud sissesõidumaks on tekitanud piiriületusjärjekorrad (sama tekst-2x) 	
<p>12.00 - pikkus 6.30</p> <ul style="list-style-type: none"> • Riik esitab järgmisel nädalal BRS-ile teate leppe tühistamisest • Viimsi vallavalitsus sulges Naissaare sadama • EL kiidab tõenäoliselt heaks viisatasu tõusu • Kamtšatka poolsaarel toimus maavärin (sama tekst-3x) • Rahvusvahelise tuumaenergia agentuudi juht jätab ära reisi Iraani • Alaska vangivalvurid tuvastavad linnugrippi • Elisabeth II saab 80 aastaseks • Venemaa kehtestatud sissesõidumaks on tekitanud piiriületusjärjekorrad (sama tekst, väikeste variatsioonidega sissejuhatuses-3x) <p>Ekspress kell 12- pikkus 21.13</p> <ul style="list-style-type: none"> • Estonian Airi lennuk põrkas kokku linnuga – 	<p>12.00 - pikkus 14.12</p> <ul style="list-style-type: none"> • Viimsi vallavalitsus sulges Naissaare sadama- Riina Eentalu- kommentaar Viimsi vallavanemalt Urmas Arumäelt <p>Välisuudised</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iisraeli väed võivad osaliselt taas-okupeerida Gaza sektori (sama tekst 3x) • Venemaa ei nõustu Iraani- vastaste sanktsioonidega (sama tekst 2x) • Nepaali valitsus kehtestas uue liikumiskeelu • Kamtšatkal võib tulla uusi maavärinaid (täiendatud uudis) <p>Uudistesaaide jätkub</p> <ul style="list-style-type: none"> • Estonian Airi lennuk põrkas kokku linnuga (sama tekst 2x) • Eesti Lastekaitse Liit korraldab seminari vanemate õiguste ära võtmisest – Tõnu

<p>intervjuu Mart Relvega (Rein Pärn)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eesti maksusüsteemi kooskõlastamine EL-i süsteemiga- intervjuu Aivar Sõerdiga (Asso Ladva) • Reklaam- 5 reklaami • Majandusuudised - Eesti Pandipakendi statistika - Legendijuhtimise AS alustab tegevust Leedus - Toornafta hinnad hakkasid langema • Tallinna Ülikoolis toimub konverents- mis võiks olla Eesti järgmine eesmärk – intervjuu Rain Vetikuga (Rein Pärn) • Tartus algas heakorrakampaania – intervjuu Madis Tammeoruga (Liis Raidma) 	<p>Karjatse- kommentaar Kaisa Partelilt Justiitsministeeriumist, Ene Tombergilt Lastekaitse Liidust</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tallinnas algas Reumafoorum ja avati Siim Tanel Annuse maali esmaesitlus- Meelis Kompus- kommentaar Siim Tanel Annuselt, Eesti Reumaliidu juhatajalt Oivi Agilt • Kulu põletamine on „tänaest” keelatud
<p>12.30 - pikkus 2.30</p> <ul style="list-style-type: none"> • Riik esitab järgmisel nädalal BRS-ile teate leppe tühistamisest (sama tekst -2x) • EL kiidab tõenäoliselt heaks viisatasa tõusu (sama tekst -2x) • Alaska vangivalvurid tuvastavad linnugrippi (sama tekst -2x) • Elisabeth II saab 80 aastaseks(sama tekst -2x) 	
<p>13.00 - pikkus 4.36</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lõuna- Eestis kontrollitakse kulupõletamise keelust kinni pidamist • PRIA Metsade taastamise toetus • Läti kaitseväge üleminek kutseliseks armeeks • USA valitsuse toetus Ukrainale seoses Tšernobõli katastroofiga • John Kerry plaanib uuesti presidendiks kandideerida • Iisraeli armee võib Kaza sektori osaliselt uuesti okupeerida 	<p>13.00 - pikkus 4.26</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erastamisagentuuri juht Väino Sarnet andis hinnangu Eesti Raudtee erastamislepingu tühistamise kohta • PRIA Metsade taastamise toetus • Estonian Airi lennuk pörkas kokku linnuga (sama tekst 3x) • Iisraeli väed võivad osaliselt taas-okupeerida Gaza sektori (sama tekst 4x) • Rumeenia plaanib lõhkuda Doonau delta tammi
<p>13.30 - pikkus 2.20</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lõuna- Eestis kontrollitakse kulupõletamise keelust kinni pidamist (sama tekst-2x) • PRIA Metsade taastamise toetus (sama tekst- 	

<p>2x)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Läti kaitseväge üleminek kutseliseks armeeks (sama tekst-2x) • USA valitsuse toetus Ukrainale seoses Tšernobõli katastroofiga (sama tekst-2x) • John Kerry plaanib uuesti presidendiks kandideerida (sama tekst-2x) 	
<p>14.00 - pikkus 4.31</p> <ul style="list-style-type: none"> • Põllumeestekogu loodab kevadel lõpetada ühinemise Isamaaliiduga • Vabadusvõitlejad korraldavad Tallinnas miitingu • PRIA Metsade taastamise toetus (sama tekst-3x) • Nepaali meeleavaldus • Gruusia veinivalmistajad korraldavad veiniaktsiooni <p>Ekspress kell 14- pikkus 21.56</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veterinaar- ja toiduamet alustas vaktsineerimistega- intervjuu Enel Niiniga (Rein Pärn) • Täna algab väitlusturniir Tartu Open- intervjuu Karin Paloga (Liis Raidma) • Reklaam- 3 reklaami + „Publikumärgi” reklaam + „Kukul külas” reklaam • Majandusuudised - AS Fortum Termest hakkab sõlmima lepinguid plaanitava gaasitrassi kasutajatega - Eesti plakmajatootjad suunavad suurema osa toodangust välismaale - Vene rahandsministeerium ei pea vajalikuks kütuseaktsiisi tõstmist • Lastekaitseliidu seminar – intervjuu Ele Niiduga (Rein Pärn) • Geneetilisel muundatud organismid- intervjuu Aret Vooremäega (Asso Ladva) 	<p>14.00 - pikkus 4.11</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erastamisagentuuri juht Väino Sarnet andis hinnangu Eesti Raudtee erastamislepingu tühistamise kohta (sama tekst 2x) • PRIA Metsade taastamise toetus (sama tekst 2x) • Iisraeli väed võivad osaliselt taas-okupeerida Gaza sektori (sama tekst 5x) • Palestiina omavalitsuse kõrge juhi sõnul ei loobu Hamas Iisraeli valitsusega võitlemisest • EL-i kaubandusvoliniku sõnul peab Venemaa enne Maaailma Kaubandusorganisatsiooniga liitumist lahendama kaubavahetust puudutavad erimeelsused • Rumeenia plaanib lõhkuda Doonau delta tammi (sama tekst 2x)
<p>14.30 - pikkus 2.48</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • Urmas Reinsalu soovib kaaluda võimalust anda vanematele oma alaealiste laste eest hääletusõigus • Põllumeestekogu loodab kevadel lõpetada ühinemise Isamaaliiduga (sama tekst- 2x) • Vabadusvõitlejad korraldavad Tallinnas miitingu (sama tekst- 2x) • Nepaali meeleavaldus (sama tekst väikeste variatsioonidega – 2x) • Gruusia veinivalmistajad korraldavad veiniaktsiooni (sama tekst väikeste variatsioonidega- 2x) 	
<p>15.00 - pikkus 4.55</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lõuna-Afganistaanis teenima hakkavad Eesti sõdurid jõudsid kohale • Statistika Tallinna elanike kohta • Tartu Üliõpilasküla plaanib uue ühiselamu ehitamist • Palestiina omavalitsuse president külastab tuleval nädalal Soomet • Vatikan kuulutas välja Püha Peetruse Basiilika juubelipidustused 	<p>15.00 - pikkus 9.13</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valitsus otsustas anda geenivaramu varad üle Tartu Ülikoolile- Lauri Varik- kommentaar ekspertide töörühma juhilt Peeter Laasikult • BRS tegi avalduse vastuseks Eesti Vabariigi plaanile leping üles öelda <p>Välisuudised</p> <ul style="list-style-type: none"> • India kutsus naftariike toodangut suurendama • Palestiina president alustab ringsõitu • Gruusia veinivalmistajad korraldavad poliitilise aktsiooni <p>Uudisteade jätkub</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muuga söeterminal paigaldas õhuseirejaama • Tapa joogivee seisukord
<p>15.30 - pikkus 2.38</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muuga söeterminal paigaldas õhuseirejaama • Lõuna-Afganistaanis teenima hakkavad Eesti sõdurid jõudsid kohale (sama tekst- 2x) • Statistika Tallinna elanike kohta (sama tekst- 2x) • Tartu Üliõpilasküla plaanib uue ühiselamu ehitamist (sama tekst- 2x) • Palestiina omavalitsuse president külastab tuleval nädalal Soomet (sama tekst- 2x) 	
<p>16.00 - pikkus 4.21</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muuga söeterminal paigaldas 	<p>16.00 - pikkus 4.50</p> <ul style="list-style-type: none"> • BRS- i kommentaar riigi plaanile

<p>õhuseirejaama(sama tekst- 2x)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lõuna-Afganistaanis teenima hakkavad Eesti sõdurid jõudsid kohale (sama tekst- 3x) • Baltikumi odavaim bensiin on müügil Lätis • Rumeenia valmistub lõhkuma Doonau delta tammi • Palestiina omavalitsuse president külastab tuleval nädalal Soomet (sama tekst- 3x) • Saksamaal Kielis lasi pensionär WC-st alla vanad saksa margad 	<p>erastamisleping üles öelda (täiendatud uudis)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Viimsi valla elanikud saatsid valitsusele avaliku kirja valla keskkonna kaitseks • Tarja Haloneni kommentaar EL põhiseaduslepele • Palestiina president tühistab Hamasi otsuse uue julgeoleku juhi nimetamise kohta • India kutsus naftariike toodangut suurendama (sama tekst 2x)
<p>16.30 - pikkus 2.32</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hansapanka röövinud noormehed plaanisid pangaröövi pikalt ette • Tuukritööd Runneril lükkusid halva ilma tõttu edasi • Viimsi valla elanikud saatsid valitsusele avaliku pöördumise keskkonna kaitseks • Rumeenia valmistub lõhkuma Doonau delta tammi (sama tekst- 2x) • Saksamaal Kielis lasi pensionär WC-st alla vanad saksa margad (sama tekst- 2x) 	
<p>17.00 - pikkus 4.31</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hansapanka röövinud noormehed plaanisid pangaröövi pikalt ette (sama tekst- 2x) • Tuukritööd Runneril lükkusid halva ilma tõttu edasi (sama tekst- 2x) • Viimsi valla elanikud saatsid valitsusele avaliku pöördumise keskkonna kaitseks (sama tekst- 2x) • Soome tööministeerium avab mais võõrtöajõule mõeldud infoportaali • Veetase Doonau jõel häirib kohalike sadamate tööd (sama teema- uus uudis) 	<p>17.00 - pikkus 4.50</p> <ul style="list-style-type: none"> • BRS- i kommentaar riigi plaanile erastamisleping üles öelda (täiendatud uudis 2x- lisaks Burkhardti kommentaar- inglise keeles) • Hansapanga kontorit röövinud noormehed plaanisid röövi kaua ette • Tarja Haloneni kommentaar EL põhiseaduslepele (sama uudis 2x) • Nepaali kuningas teatas, et annab võimu üle parteidele
<p>17.30 - pikkus 2.27</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hansapanka röövinud noormehed plaanisid pangaröövi pikalt ette (sama tekst- 3x) • Tallinki kiir-laevade süsteemi vea tõttu 	

<p>järjekorrad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tuukritööd Runneril lükkusid halva ilma tõttu edasi (sama tekst- 3x) • Soome tööministeerium avab mais võõrtöajõule mõeldud infoportaali (sama tekst- 2x) • Veetase Doonau jõel häirib kohalike sadamate tööd (sama teema- uus uudis- 2x) 	
<p>18.00 - pikkus 5.22</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hansapanka röövinud noormehed plaanisid pangaröövi pikalt ette (sama tekst- 4x) • Burkhardti sõnul käitub riik Eesti Raudtee küsimustes erapoolikult • Urmas Reinsalu soovib kaaluda võimalust anda vanematele oma alaealiste laste eest hääletusõigus (sama tekst- 2x) • Nepaali kuningas lubab anda võimu parteidele • Soome tööministeerium avab mais võõrtöajõule mõeldud infoportaali (sama tekst- 3x) • Iisraeli armee võib Kaza sektori osaliselt uuesti okupeerida (sama tekst- 2x) • Rumeenia valmistub lõhkuma Doonau delta tammi (sama tekst- 3x) <p>Päevapilk kell 18- pikkus 21.22</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veterinaar- ja toiduamet alustas vaktsineerimistega- intervjuu Enel Niiniga (Rein Pärn)- kordus • Lõuna-Eesti päästeteenistus hakkab tegema seiresõite- intervjuu Koit H(S)aaveliga (Madis Ligi) • Reklaam • Majandus uudised - PRIA Metsade taastamise toetus (kordus) - Eesti pandipakendi statistika (kordus) - Eesti Meedia ühineb Linnalehe projektiga - Tallinna börsi info 	<p>18.00 - pikkus 19.47</p> <ul style="list-style-type: none"> • BRS- i teema- Hanno Tomberg- kommentaar majandusministeeriumi õigusosakonna juhatajalt Eva Vanambilt, Edward Burkhardtilt (tõlkega) • Tallinnas oli konverents „Tööjõu liikumine Eesti ja Soome vahel”- Meelis Süld- kommentaar Soome tööministrilt Tarje Filatovilt, sotsiaalministrilt Jaak Aabilt, Eesti Tööandjate keskliidu juhilt Tarmo Kriisilt <p>Välisuudised</p> <ul style="list-style-type: none"> • Palestiina president tühistab Hamasi otsuse uue julgeoleku juhi nimetamise kohta (sama tekst 2x) • Iisraeli väed võivad osaliselt taas-okupeerida Gaza sektori (sama tekst 6x) • India kutsus naftariike toodangut suurendama (sama tekst 3x) • Nepaali kuningas teatas, et annab võimu üle parteidele (sama uudis 2x) <p>Uudistesaaade jätkub</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seminar Eesti arengukavad ja eesmärgid- Tõnu Karjatse- kommentaar Tuleviku uuringute instituutist Erik Terkilt, Avatud ühiskonna instituudist Evi Vroosilt • Hansapanga kontorit röövinud noormehed plaanisid röövi kaua ette (sama tekst 2x) • Tartu Lennukolledž sai lennusuimulaatori- Vambola Paavo- kommentaarar Tartu lennukolledzi arendusprorektorilt Kaido Kasakult, lennuameti peadirektorilt Koit

<ul style="list-style-type: none"> • Viimsi vald sulges Naissaare sadama-intervjuu Urmas Arumäega (Rein Pärn) • Tartus algas heakorrakampaania – intervjuu Madis Tammeoruga (Liis Raidma)- kordus 	<p>Kaskelilt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muuga sõeterminal paigaldas õhuseirejaama (sama tekst 2x) • Kulu põletamise keeld- Riina Eentalu-kommentaari Lõuna Eesti päästeteenistuse avalike suhete juhilt Evelin Uibokandilt, päästeametite avalike suhete juhilt Rein Borsilt
---	--

9.11 Lisa 11.

Hansapanga röövi kajastus 20.04

	Eesti Raadio	Kuku Raadio	BNS	Postimees Online	Eesti Päevaleht Online
Esmakordne mainimine	13.00	13.00	12.27	12.22	12.21
Esialgse teksti kordus	14.00 15.00	13.30			
Teema edasiarendus (+edasiarenduse kordused)		16.00 16.30 18.00 (lühendatud)	12.37 15.56 19.08 20.19	16.03	
Kommentaariga uudis	16.00 (Hinge Brant) 17.00 ja 18.00 (Priit Pärkna)	18.00 (Hinge Brant)			

Uudis Kuku Raadios kell 18.00

Täna Tallinnas Hansapanga Tartu maantee kontoris toimunud sularaharöövis kahtlustatakse kahte noormeest. Kriminaalmenetlust juhtiva ringkonna prokuröri Hinge Brandi sõnul on tegemist 1984-ndal ja 87-ndal aastal sündinud eesti keelt kõnelevate noormeestega. Röövijad said pangas suurusjärgus 50 000 krooni. Summa on täpsustamisel.

Põhja politseiprefektuur sai täna kella 11.38 ajal teate, et kaks isikut röövisid Tallinnas Tartu maanteel asuvat Hansapanga kontorit. Põhja politseiprefektuur käivitas koheselt operatsiooni kahtlustatavate tabamiseks ning pidas mõlemad isikud Pirital kinni juba paarkümmend minutit pärast röövi.

+ Päeva pilk:

Alustame kriminaalsetel teemadel: täna keskpäeval röövisid kaks eesti keelt kõnelevat noormeest Tallinnas Hansapanga Tartu maantee kontorit. Meestel õnnestus varastatud saagiga põgeneda Pirital, kus politsei nad kahekümne minuti pärast röövi eest kinni võttis. Keegi inimestest juhtunus vigastada ei saanud. Pikemalt pangaröövi asjaoludest räägib Põhja ringkonnaprokurör Hinge Brant

Eesti Raadio uudis kell 18.00

Tallinnas rööviti täna ennelõunal Tartu maanteel asuvat Hansapanga kontorit. Paarikümne minuti pärast olid arvatavad kurjategijad politseil käes. Põhja prefektuuri ülemkomissar Priit Pärkna avaldas tunnustust kesklinna politseiosakonna töötajatele ja liiklusjärelvalve osakonna patrullpolitseinikele. (Intervjuu Priit Pärknaga- kes ja millal avastas röövi, oli neil relv, kust nad pärit on, kui suur summa oli)

9.12 Lisa 12.

Euroopa Komisjoni dotatsioon Eestile tormikahjude hüvitamiseks 20.04

	Eesti Raadio	Kuku Raadio	BNS	Postimees Online	Eesti Päevaleht Online
Esmakordne mainimine	14.00	14.00	13.41 (pressiteade jõuab toimetusse 13.11)	13.26	
Esialgse teksti kordus	15.00 16.00 18.00	14.30 18.00 (lühendatud)			
Teema edasiarendus (edasiarenduse kordused)				18.24	
Kommentaariga uudis					

Uudis Kuku Raadios kell 18.00

Euroopa Komisjon toetab Eestit Euroopa Liidu solidaarsusfondist 2005-nda aasta tormikahjustuste likvideerimiseks 1,3-me miljoni euroga. Toetus hüvitab riiklikud kulud, mis Eesti tegi vahetult hädaolukorrale reageerides, sealhulgas eelkõige kulutused päästeteenistusele, kahjustatud alade korrastamisele ning eluliste infrastruktuuride töökorra taastamisele. Möödunud aasta 8-nda ja 9-nda jaanuaril oli Põhja-Euroopas tugev torm, mis tekitas märkimisväärsed kahjustusi. Eesti valitsusasutuste hinnangul ulatuvad tormikahjustused üle 47-me miljoni euro, kusjuures kõige rohkem on kahjustada saanud infrastruktuur ja metsad.

Eesti Raadio uudis kell 18.00

Euroopa Liit maksab Eestile ligi 1,3 miljonit eurot, et korvata mulluse jaanuari tormi kahjustuste likvideerimisel tehtud kulutusi. Toetus hüvitab riiklikud kulud, mis tehti vahetult hädaolukorrale reageerimisel. Eelkõige on arvesse võetud kulutusi päästeteenistusele, kahjustatud alade korrastamisele ning eluliste infrastruktuuride töökorra taastamisele. Eesti valitsusasutuste hinnangul ulatub tormikahjude kogusumma üle 47-me miljoni euro.

9.13 Lisa 13.

Margus Hansoni kohtuotsuse kajastus 20.04

	Eesti Raadio	Kuku Raadio	BNS	Postimees Online	Eesti Päevaleht Online
Esmakordne mainimine	17.00	16.30	16.07	16.24	16.16
Esialgse teksti kordus	18.00	18.00 (lisatud taust)			
Teema edasiarendus (edasiarenduse kordused)				16.50	
Kommentaariga uudis					

Uudis Kuku Raadios kell 18.00

Tartu ringkonnakohus jättis muutmata reformierakondlasest endise kaitseministri Margus Hansoni süüdimõistmise riigisaladuse kaotsiminekus ning tunnistas ta süüdi ka sellele ebaseadusliku juurdepääsu võimaldamises. Ringkonnakohus jättis muutmata Hansonile Tartu maakohtus määratud 97 500 krooni suuruse rahalise karistuse. Kohus ei rahuldanud Hansoni advokaadi Martti Hääle kaebust, milles ta taotles oma kaitsealuse õigeks mõistmist kuriteo koosseisu puudumise tõttu tema tegevuses.

Tartu Maakohus mõistis mullu novembri keskel Hansoni süüdi riigisaladusega teabekandja kaotsimineku võimaldamises, kuid mõistis ta õigeks sellele ebaseadusliku juurdepääsu võimaldamise süüdistuses.”

Eesti Raadio uudis kell 18.00

Tartu Ringkonnakohus jättis muutmata reformierakondlasest endise kaitseministri Margus Hansoni süüdimõistmise riigisaladuse kaotsiminekus ning tunnistas ta süüdi ka sellele ebaseadusliku juurdepääsu võimaldamises. Ühtlasi jättis Ringkonnakohus muutmata Hansonile Tartu Maakohtus määratud 97 500 krooni suuruse rahalise karistuse. Kohus ei rahuldanud Hansoni advokaadi kaebust, milles advokaat taotles oma kaitsealuse õigeks mõistmist.

Tundmatud kurjategijad murdsid Margus Hansoni Tartus asuvasse eramusse sisse 2004. aasta oktoobris ning viisid kaasa ministri töökohvri, milles oli kolm riigisaladust sisaldavat dokumenti. Seejärel esitas minister peaministrile tagasiastumis palve, mille peaminister ka rahuldab. Praegu on Margus Hanson riigikogu saadik. Riigikogu liikmeks jääb ta kuni süüdimõistva otsuse jõustumiseni, seejärel saab parlamenti tema asemel asendusliige.

9.14 Lisa 14.

Eesti Raudtee problemaatika kajastus 20.04

	Eesti Raadio	Kuku Raadio	BNS	Postimees Online	Eesti Päevaleht Online
Esmakordne mainimine	11.00 17.00	12.00 (Majandusminister annab ülevaate)	16.27 18.07	13.22 17.02 18.20	
Esialgse teksti kordus	18.00	12.30			
Teema edasiarendus (edasiarenduse kordused)		18.00 (Majandusminister andis ülevaate)			
Kommentaariga uudis					

Uudis Kuku Raadios kell 18.00

Päeva pilk:

Äsja lõppes valitsuse kabineti istung, kus võeti vastu otsus lõpetada Eesti Raudtee erastamisleping. Nimelt tegi majandus ja kommunikatsiooniminister Edgar Savisaar valitsuskabinetile ettepaneku lõpetada Eesti Raudtee erastamisleping, kuna raudtee ostja pole täitnud endale võetud kohustusi. Majandus ja kommunikatsiooniministeerium tugines siinjuures olulistele erastamislepingu rikkumistele. Esiteks ei ole eraomanik täitnud erastamisel võetud investeerimiskohustusi, erastamise käigus arvestati ostja kohustustega teha olulisi investeeringuid raudtee kaasajastamiseks. Samuti rikkus BRS erastamislepingu tingimusi, kui pantis osa Eesti Raudtee aktsiatest pankadele omamata selleks riigi nõusolekut.

Lisaks vaidlustas BRS Stockholmi arbitraažikohtus riigile kuuluva Kuldaktsia ehk vetoõiguse ettevõtte jaoks oluliste küsimuste otsustamisel. Kuldaktsia põhimõttelise vaidlustamisega on taganetud erastamislepingu tingimustest. Savisaar rõhutas, et erastamislepingu lõpetamine ei tähenda raudtee natsionaliseerimist vaid ettevõtte omanikele makstakse nende osa eest täishind, mis koosneb riigile osaluse eest tasutud summast pluss ettevõttesse tehtud investeeringud. Usutavasti lisandub ka tasu vahepealsete hinnatõusude üvistamiseks (hüvitamiseks) õigustatud ulatuses. Valitsus otsustas alustada erastamislepingu lõpetamise

protsessi. Majandus-ja kommunikatsiooniministriumile ning Rahandusministriumile anti volitused vastavate sammude astumiseks. Majandusministriumis pressiteates seisab ka, et protseduuriliselt antakse ettevõttele kõigepealt hoiatus. Kui kõnealuseid rikkumisi kahe kuu jooksul ei parandata, siis loetakse erastamisleping lõppenuks.

Eesti Raadio uudis kell 18.00

Eesti Raudtee eraomanikke ühendav ettevõtte Baltic Rail Services märkis, et Eesti Raudtee 66% aktsiate taasriigistamine pole võimalik. BRS-i nõukogu liikme Jüri Käo sõnul valitseb Majandus- ja kommunikatsiooniministriumis paanika, sest riik on teinud hiljuti mitmeid vigu Eesti Raudteega seonduvate teemade käsitlemisel. Majandusministri poolt välja käidud ettepanek raudtee natsionaliseerimiseks on emotsionaalne ning tegelikkuses teostamatu, ütles Käo. Majandus- ja Kommunikatsiooniminister Edgar Savisaar kirjutas Maalehes, et riigil on võimalus Eesti Raudtee erastamisleping üles öelda, sest raudtee ostja pole täitnud endale võetud kohustusi. Lepingu ülesütlemine riigi huvide efektiivseks kaitsmiseks pole midagi ennekuulmatut, märkis Savisaar.

9.15 Lisa 15.

Hansapanga röövi kajastus 21.04

	Eesti Raadio	Kuku Raadio	BNS	Postimees Online	Eesti Päevaleht Online
Esmakordne mainimine	17.00	16.30	16.16	17.42	
Esialgse teksti kordus	18.00	17.00 17.30 18.00			
Teema edasiarendus (edasiarenduse kordused)					
Kommentaariga uudis					

Kuku Raadio uudised 18.00

Tallinnas Hansapanga kontorit röövinud kaks Viljandimaalt pärit noormeest planeerisid kuritegu pikalt ette. Põhja Ringkonnaprokuratuuri teatel tunnistasid noormehed, et kaalusid erinevate pangakontorite ründamist ning lõpuks otsustasid, et Tartu maanteel asuv kontor on kuriteo toimepanemiseks kõige sobivam. Otsuse langetamisel lähtuti siiski vaid oma sisetundest, sest täpsed andmed kurjategijatel pangakontorite töötajaskonna või kassaraha eeldatava suuruse kohta puudusid.

Eesti Raadio uudised 18.00

Kaks Viljandimaalt pärit noormeest, kes eile Tallinnas Hansapanka röövisid ja natukese aja pärast politseile vahele jäid, planeerisid röövi pikalt ette, ütles ringkonnaprokurör Hinge Brant. Mõlemad noormehed tunnistasid, et soovisid saada raha, oskamata seletada, milleks konkreetselt seda raha vaja oli. Mõlemad noormehed on varem kriminaalkorras karistamata, küll on neile määratud varem mitu väärteokaristust.

Noormehed röövisid eile Tallinnas Hansapanga Tartu maantee kontorist 73 000 krooni, politsei pidas nad Pirita jõe ääres kinni juba paarkümmend minutit pärast röövi.

Lisa 16.

Kulupõletamise keeld- 21.04

	Eesti Raadio	Kuku Raadio	BNS	Postimees Online	Eesti Päevaleht Online
Esmakordne mainimine	12.00 (on keelatud)	13.00 (kontroll)	9.23	8.38	8.32
Esialgse teksti kordus		13.30			
Teema edasiarendus (edasiarenduse kordused)					
Kommentaariga uudis	18.00	18.00			

Kuku Raadio uudised 18.00

Täna otsustas Lõuna- Eesti päästkeskus hakata tegema seiresõite, et kontrollida kulupõletamise keelust kinnipidamist ja ära hoida tuleõnnetusi. Varem on seda võtet edukalt kasutanud Järvmaa päästetöötajad, korrapidamisbüroo juhataja Koit Haavel ütles, et homme algavad seiresõidud kõigis kuues Lõuna- Eesti maakonnas ja nende lõpetamine oleneb ilmast. Jätkab Madis Ligi

Madis Ligi intervjuu Koit Haaveliga- mis hakkab toimuma?

Eesti Raadio uudised 18.00

On see aeg, kui kulupõlengud võtavad suure osa päästjate ajast. Täna on kulupõletamine keelatud. Lõuna- Eesti päästkeskuse operatiivkorrapidajad on otsustanud teha Jõgeva, Põlva, Tartu, Valga, Viljandi ja Võrumaal seiresõite ja jälgida, kuidas seda nõuet täidetakse. Lõuna- Eesti päästeteenistuse avalike suhete juht Evelin Uibokand: (kommentaar Uibokandilt-mida tehakse)

Kui kogu Eestit arvestada, siis päästemeeskonnad on pidanud kulupõlengule sõitma üle tuhande korra. Lõuna- Eestis on nüüd päästjad võtnud ka seire enda peale. Kuidas mujal Eestis? Päästemeti avalike suhete juht Rain Porss (kommentaar- ülejäänud Eesti loodab Keskkonnainspektsioonile)

Ja lisame veel, et Keskkonnainspeksiooni teatel on praegu mitu kulupõlengu juhtumit menetluses- kui leitakse süüdlane, siis järgneb ka trahv.

9.16 Lisa 16.

BRS-i ja Eesti Raudtee temaatika kajastus 21.04

	Eesti Raadio	Kuku Raadio	BNS	Postimees Online	Eesti Päevaleht Online
Esmakordne mainimine	13.00 (hinnang) 15.00 (BRS)	12.00 (Riik) 18.00 (Burkhardt)		7.52 15.28	
Esialgse teksti kordus	13.00 (hinnang)	12.30 (Riik)			
Teema edasiarendus (edasiarenduse kordused)	16.00 (BRS)				
Kommentaariga uudis	10.00 (Kuido Sammelselg, Eva Vana) 11.00 (kordus) 17.00 (Burkhardt) 18.00 (mõlemad pooled)				

Kuku Raadio Uudised 18.00

Eesti Raudtee eraaktsionäride juhi Edward Burkhardti kinnitusel tegutseb Eesti riik Eesti Raudtee eraaktsionäridele vastu töötades Vene transpordiettevõtte Severstal Trans huvides. Burkhardti arvates kinnitab seda väidet riigi tegevus. Ta tõi näiteks riigi keeldumise Eesti Raudtee varade ümberhindamiseks. Burkhardt lisab, et kui Eesti Raudtee saaks varade väärtuse tõsta eraaktsionäride soovitud kuue miljardi kroonini, kergitaks see tariife, mida peavad maksma Eesti Raudtee infrastruktuurile kaubaveo teenust osutavad raudtee operaatorid. Sellega väheneks tema sõnul Severstal Transi teenimisvõimalused Eestis.

Majandus ja kommunikatsiooniministeriumi nõunik Heido Vitsur ütleb omalt poolt, et Eesti Raudtee erastamislepingu tagasipööramisega alustanud ministerium soovib vähendada võimalike investorite ostuhuvi raudteefirma vastu. Eile õhtust teadet, erastamislepingu võimalikust tühistamisest Vitsur siiski otseselt potentsiaalsete investorite peletamisega

seostama ei soostu. Ministri nõunik nimetas Burkhardti avaldust, kus ta võrdleb Eesti Raudtee ümber toimuvat Jukose intriigiga Venemaal alusetuks.

Eesti Raadio Uudised 18.00

Eesti Raudtee omanikfirma BRS on valmis riigiga aktsiate müügilepingut sõlmima, kuid pole valitsuselt vastavat ettepanekut saanud. Valitsus teatas eile, et alustab Eesti Raudtee erastamislepingu lõpetamisprotsessi. Jätab Hanno Tomberg

Hanno Tomberg: Valitsuse ja Eesti Raudtee suuromaniku BRS-i vahelised vastuolud on kasvanud nii suureks, et valitsus otsustas eile algatada Eesti Raudtee erastamislepingu lõpetamise. BRS-ile anti kaks kuud aega erastamislepingu täitmise puuduste lõpetamiseks. Majandusministeeriumi õigusosakonna juhataja Eva Vanamb (kommentaari- mida BRS peab tegema veel)

Vanambi kinnitusel on BRS-ile esitatavaid etteheiteid mitu. Seni pole BRS nende täitmist alustanud. BRS-i suuromanik Edward Burkhardt väitis pärastlõunal pressikonverentsil, et ettevõtte on oma erastamiskohustuse täitnud juba eelmise aasta lõpuks (Burkhardti kommentaar- inglise keeles –Hanno Tombergi tõlkega)

BRS nõuab arbitraašilt erastamiskohustuse täitmise tunnistamist. Burkhardt ütles, et on valmis Eesti Raudtee aktsiaid riigile tagasi müüma, kui riik pakub nende eest õiglast hinda. Seni pole BRS aktsiate ostupakkumist majandusministeeriumi, või samuti ostust huvitatud Tallinna Sadama käest saanud. (Burkhardt- Tombergi tõlkega)

Majandusministeerium on valmis pikaks kohtuvaidluseks BRS-iga (kommentaari Eva Vanambilt)

Eesti Raadio andmetel on valitsuse eilse otsuse taga, alustada erastamislepingu lõpetamine, soov sundida BRS-i Eesti Raudtee aktsiaid riigile tagasi müüma. BRS peab läbirääkimisi Eesti Raudtee aktsiate müügiks ka Saksa raudteefirmaga Deutsche Bahn, Venemaa raudteeinvestoriga Brom Investors ja ühe välismaise finantskorporatsiooniga. Nendelt ootab BRS lõplikke ostupakkumisi 5. maiks.